POESIE
PIEMONTESI

POESIE PIEMONTESI

RACCOLTE
DAL MEDICO
MAURIZIO PIPINO

Quae legat ipsa Licoris. Virg.

TORINO, NELLA REALE STAMPARIA

M. DCC. LXXX. III.

Vincet amor Patriae. Virg.

AI PIEMONTESI

Dopo d'aver pubblicato la *Gramatica*, e il *Vocabolario Piemontese*, mi parve, che non sarebbe stata cosa disconvenevole, se avessi parimente pubblicate alcune *Poesie* nel medesimo dialetto. M'accinsi perciò a ricercarne per ogni dove; e mi riuscì con lieve fatica d'adunarne in gran copia. Ma se la fatica nel procacciarmele fu lieve, altrettanto mi fu grave, e nojosa, quando mi giunsero fra le mani. Appena ebbi gittati gli occhj sui ricevuti Manoscritti delle Poesie, che tosto conobbi il moltissimo, che mi restava ancora a fare intorno ad esse. Conobbi, che io dovea rigettarne parecchie, o perchè insulse, o perchè scostumate; e l'ho fatto. Conobbi, che fra quelle, che in disugual merito mi parvero avere ugual diritto alla stampa, eranvi innumerabili scorrezioni da emen-

dare, sensi stravolti da riordinare, parole inintelligibili da interpretare, rime false da rettificare, versi ommessi da supplire, stanze intere fuori di luogo da riporre nel proprio sito; e ho procurato di farlo in maniera, che mi lusingo d'essermi accostato ai primitivi Originali. Ma perchè le raccolte Poesíe, per essere la maggior parte assai divolgate, avrebbero potuto sembrare a taluno di picciol pregio (sebbene non sia certamente un picciol pregio dell'Opera il riunire insieme molti componimenti quà e là dispersi); perciò mi sono indirizzato ad alcuno de' nostri Poeti Nazionali, ch' ío sapeva d'avere talora esercitato la feconda sua vena anche nel dialetto Piemontese; e ottenni dalla sua gentilezza varie produzioni inedite, e note a pochissimi, o a niuno, onde aumentare, e abbellire l' intrapresa Raccolta. Essa è tale, che e per la diversità, ed abbondanza degli argomenti, e per la bellezza, forza, e precisione dello stile, può commendare sommamente il nostro nativo linguaggio, e dilettare ad un tempo qualunque non sia occupato da prevenzioni. Che se trovansi alcune voci non Cortigiane, ma

o volgari, o plebee, o contadinesche, o provinciali, debbesi avvertire alla qualità de' personaggj, che parlano, e alla patria degli Autori, che scrissero. Circa i primi, io non poteva cangiarle; circa i secondi, io non doveva. Gradite, o Piemontesi, il mio genio di giovarvi, e di compiacervi; e vivete felici.

INDICE

POESIE DI VARI AUTORI.

POESIE BALBIS

SONETTI.

POESIE DI VARI AUTORI

STANZE

In lode della Capitale del Piemonte.

I

Oh Regiña dęl Pö dame d' agiùt,
Ond' i peũssa lodè ęl tö gran merit;
Dle mie fatighe acèta 'l povęr frut;
E n' abie nen rigoàrd ai me demèrit;
I son tö fieũl, t' lo saſ, e còn mia peña
N' eũ mai avù a fe d' vërs na boña leña.

II

Fin dal prinsìpi dla mia pcita età,
Età, dond a s' conös tut quant l' umòr,
A fè 'l Medich pitöst j' hai inclinà,
E i me parènt pęr glöria, e pęr mè amòr
L' han spendù, j' hai studià, son bin content,
Ch' i me sudòr son nen andait al vent.

III

Poèta mi son nen, gnanch orator,
Coi, ch' a m' conösso, a san lö, ch' i seũ fè,
A l' è tröp-pöch, lo dío con me rossòr;
Le toe virtu com i podrài lodè?
Mi n' hai mai bvù l' aqua dęl bel Permès,
Sensa ch' gnun a m' lo día, lo digh mi stes.

IV

Con tut-lo-lì direû, ma ingenuamènt,
Ch' ant costa Capitàl regna tal glöria,
Ch' a s' treûva fiña tra la bassa gent
La pì part brav, e savi, e sensa böria,
Ch' i Turineis a son d' un cheûr sincèr,
A sö dispet lo dío fin ję strangèr.

V

Dio, ch' al par d' ögni sità, Turin
L' è pien d' grassia, d' amòr, e d' cortęsia;
Dio, ch' a l' han d talent i Sitadìn
Pęr fè tut lö, ch' ai ven an fantasia,
E a s' na stupisso j' Almàn, e dcö j' Ingleis,
Ję Spagneûi lo confesso, ed i Franseis.

VI

Domo 'npöch un' ocïàda ale contrà
Tant bele, drite, e motobèn spassiòse;
Ant i palas a j' è d' grandiosità;
E le spasgïade a son così grassiòse;
Le lee dla Sitadela a basta d' vęde,
E 'l Valentìn, tut lö, ch' i dío, pęr crędę.

VII

A smío le Cïese a tanti paradis,
Ornà d' marmo, d' colòr, d' rica doràra,
E fin chi dla Sita l' e pì nimìs
Bsögna, ch' a löda d' coste la fatùra,
E ancòr ch' a dia: pęr fe tanti ornamènt
A s' è nen risparmia ne ör, ne argent.

VIII

Chę nsun a s' daga peui d' arie d' tornè
Sota TURÌN, s' a fussa ben chi s' sia;
Tuti san coi, ch' a l' han volsù aprocïè,
In che manèra a son tiràsne via;
A n' manco ne muraje, ne bastiòn,
Gnanca fusì, ne bonbe, ne canòn.

IX

Ai arme, a fè bon cheur son adestrà,
Com a s' è senpre vist ant le ocasiòn,
A risigo soa vita i nöst soldà;
E butèje ala preuva, s' a son bon;
S' è vist con maravía, e con stupòr,
S' ant le batàje san nen fesse onòr.

X

An löde peui parlè d' chi n' ha 'l comànd
Mi peus nen pro. Tan bele dignità
Pęr prudènsa, e valòr, nöbil, e grand
L' è ben sicùr, ch' a s' le son goadagnà,
E a tal efèt vędòmo, chę 'l Sovràn
Ję stima, e i premia tuti a larga man.

XI

J' ömini tuit s' inpiègo, e son adrèt,
Atèndo ai sò negössi, e son tan lest,
Ch' ant ęl comërsi s' peulo dì përfèt;
A vendo, e conpro; e tut lo-lì ben prest
A fan fiorì 'l comërsi e drinta, e föra,
Na stan bin lor, e tuti j' aitri 'ncòra.

XII

Dle fomne, e fiè cösa dovràine dì,
Ch' a son e savie, e bele, onòr dęl ses?
D' lodeje la mia Musa a n' peul finì:
Van ala möda, ma nen al ecès,
Ne pęr superbia, ne gnanch pr' anbissiòn;
Pęrmetèndlo sö stat n' han ben rasòn.

XIII

E peui vędomo, ch' ant sö nöbil trat
Conservo la modèstia, e l' umiltà:
A smía, ch' a l' abio tute fait un pat
D' bilè pęr boña grassia, e siviltà;
E son dosse così le soe manère,
Ch' a fario 'nnamorè pęrfìn le père.

XIV

La nöbiltà d' Turìn ögnùn conprènd,
Chę dle pì gran virtù l' è tuta ornà,
E fra j aitre Nassiòn costa risplènd
Pęr richęssa, pęr glöria, e antichità:
Mi v' assicùr, ch' s' a dveisso ben sudè,
Le virtù dij sö vec veulo imitè.

XV

Ossèrvo con piasì tanti studènt,
Ch' a n' la pęrdòño mai ale fatìghe;
E inpiego volonte tenp, e talent
Sensa visi, sensa ösio, e sensa brighe;
Chi riès an Medicìna, ö an Chirurgía,
E chi 'n Legàl, e chi 'n Teología.

XVI

Òh quant ant l'insegnè s' fan pëui d'onòr
Costì sensa ecessiòn sapiènt sogèt,
Ch'a son dle nöstre scöle i Professòr!
Dan d' lessiòn con profìt, s'na ved l'efèt,
Fan sentì 'nt sö spieghè l'erudissiòn,
Ch' j'han savùje insinuè j'Autòr pì bon.

XVII

Amìro tanti, e tanti Magistràt,
Ch'el ben comùn a l'han senpre per mira,
E per portè vantàge a tut le stat
A n' j'è perìcol, ch' sö interesse i tira:
Persòñe giudissiòse, e d' gran talènt,
Ch'ant la giustissia fan sö Re contènt.

XVIII

Chi d' na part, chi dal'autra a s' fa piasì
D' butè tuta soa försa, e tut sö ingègn
Per fè, ch'dautùt el visi sia sbandì,
E sia senpre promös chi n'è pì degn:
Per col la pas, e la richessa regna;
Donque d' löde sarà sta Sità degna.

XIX

A m'ven pëui dnans un Cörp tut pien d'onòr,
Ch' la grand Astrèa n' ha ben volsùne dè;
A fa ossërvè le legi a tut rigòr,
E giustissia per tut fa trionfè.
Tuti d' bon chëur, e d'intelèt dotà,
Pr' assölve, ö condanè con equità.

XX

Ma s'i veño a parlè dla gran Famía
Real; ah ch'i n'hai nen tant d' eloquènsa
Pęr cantè soe virtù an poesía!
S' i dío nen ben, me car letòr, passiènsa,
Costa sa dispensè grassie, e favòr,
Ch' a son richęsse, inpiegh, e pöst d'onòr.

XXI

Tuti i sudit a l' amo, e l' amo d' chëur,
E prego, ch' pëussa vive longamènt:
Dio n' ha dait un Sovran pęr nöst bonëur
Afàbil, valoròs, gïust, e prudènt;
Una Regina pieña d' carità,
Esènpi dla savięssa, e dla pietà.

IL FINE.

AL RE CARLO EMANUELE III
DI GL. MEM.
per la pace del 1762.

SONETTO

Gran Re, ch' la Providènsa ha destinà
Prę strumènt dij sö fin i pì grandiòs;
E pęr fissè çon j' arme, e cǫn la vos
La fortùña dję Stat, ę dle Sità;

Voi, quand Giustìsia a v' sfëudra 'n man la spà,
Là 'ntęl 'l furòr dj' afè pì sanguinòs,
I nimìs, ch' a sio pur fört, e rabiòs,
Piègo, scapo, son vint, son massacrà.

Voi sè an pas; j' aitr' fan guërra, e inviperì
Franseis, e Ingleis a scoto gnun, ch' propòña,
Voi parle; a torno amìs; tut è finì.

Ah Sgnòr! stende la vos, e fè, ch' a soña
Pęr tuta Euröpa; e 'l Mond vędrà, ch' j' avì
Suj arme e i chëur dij Re setro, e çorōña.

Del C. B.

NEL PRIMO ATTO D'OMAGGIO ALLA S. R. M.

DI

VITTORIO AMEDEO III

Un Piemontese a nome della Nazione.

SONETTO

Coi, ch' han sostnù, ch'i drit d'Sovranità
A son vnù dal pì fört, a l' han dit mal:
Cede ala försa è n' at d' necessità;
Ubdì ai Sovràn a l'è 'n dovèr moràl.

Sensa gnun paragòn l' han mei pensà
Coi, ch' ant un sol per via d' contràt socià
Di prim Pare d' famía l' han trasportà
ögni legitim drit, e naturàl.

Ma a l'è da crede, ch' a s' sia elèt col Un,
Ch' a regneisa sui chëur, fasendse amè,
E a fus Sovràn, ma dcö Padre comùn.

Ö Gran VITÖRIO, col bon Re i sè Voi,
E s' el famòs contràt a fus da fè,
J' avríe el Mond antrègh sudit com noi.

Dell' Avvocato Alberto Avedani.

Traduzione dell' antecedente.

SONETTO

No, che da forza i Re non hanno tratto
I dritti lor: legge quell' è di pura
Necessità, che sol s' impone all' atto,
Ma non all' uom, e oltre di lei non dura.

Lor dritto egli è quel social contratto,
Figlio di propria, e di paterna cura,
Che in uno già tutti trasfuse affatto
I dritti, che all' uom diè su i suoi natura;

Ma i dritti eran di Padre; E fra gli Eroi
Degno dell' alto onor fu sol Quel, ch' era
Qual Padre per regnar su i figli suoi.

O Gran VITTORIO! *Oh vostra immagin vera!*
Perchè a sceglier quell' Un non siamo or noi?
Che V' avrebbe suo Re la terra intera.

Dello stesso.

Al Re VITTORIO AMEDEO III nel principio del suo Regno.

Re VITÖRIO nöst Padre, e nöst Padròn,
ęl destìn vęul, ch'i regne ant l'ocasiòn,
Ch'ęl pan, e tut ęl rest a l'è ancarì,
E sensa 'l vöstr agïùt i dvío perì.
Con i fit aut, e ancòr la caręstía,
I s' cręd io, ch' nöstra vita fus finía:
Ma Voi con ęl vöst spirit bin atènt
J'avì savù dè d' gran provedimènt.
Sta verità me smía, cha vada dita,
Ch'i sè vęnù a regnè pęr dè la vita.
Vöst bon chęur pien d'pietà, pien d'conpassiòn;
Ai povër a l'ha dait n'ocupassiòn,
Mandàndje al Valentìn a un sert travàj,
J'avì sęrcà 'l rimèdi pr' i sö guàj;
E trovàndse così tuit inpiegà,
Van pì nen mendicànd pęr la Sità.
J'avòma quasi vist fin j'ovriè,
Ch'a savío pì nen qual partì piè.
D' gent, çh'a son destinà pr'i travài fin
Pericolàvo d'andè a piè 'l sęstìn
Ansèm ai pövër föra d' pörta nęuva,
Butànd dcö lor le spale un pö ala pręuva,
Lö, ch'a l'è pęui da tuit ben amirà,
L'è ch' j'usurè son stait ben mincïonà.
Volío fè paghè 'l gran un söld la grana;
Ma l'edìt j'ha butàje una pàvana,
Ch'a j'ha obligàje a portè 'l gran an piàssa,
Tocànd pì nen a lor d'fene la tassa;

Parlànd dę costa gent un Avocàt,
J' hai sentì, ch' a criàva com un mat,
E a parlàva latìn, ch' a l' è 'l pì bel;
Com cost lingoàge l' hai tra carn, e pel,
I savría pì nen dì lö, ch' a disía;
Prautr a l' ha dit così, almanch mę smía,
Ant sö discòrs disènd dę tant-an-tant,
Ch' a l' han fraudà l' annöna stį birbànt,
E lo provava con sinquanta tęst
Tuti gavà dal cödice, e digèst.
Basta, sia nöna, sia madöna, ö bcè,
ęl fato stà, ch' ęl gran s' dęvía scracè.
Noi s' godròma a contè a nöstre masnà,
Ch' fin dala vöstra prima, prima età,
J' ere tut carità, tut conplesànsa,
E ch' da alòra i n' dasíe boña sperànsa.
'N riconpènsa dę tante obligassiòn
Saròmo nen ingràt, ant l' ocasiòn
Vada 'l teit, e la cà, la vita, e i dnè
Pęr Voi, ch' i n' avì dane da mangè.
Pregròmo pęr la Vostra Maestà,
Ch' Nösgnòr a v' daga longa sanità.

Di N. N.

Ad un Amico Poeta.

SONETTO.

Canpa sul fëu, me car Franſin, la lira,
E scaudte pi nen tant la fantaſía,
Ch'i tö bei vërs, e pien d' Filoſófía
A m' veño fin a mi dsadès an ira.
Gïà mi, quandbèn ch' un chëur pęr l'aut sospìra,
ö ch' a s' sara ant un clàustr na bela fía,
Crëd, ch' i farëu pi nen d'gran poeſía,
E s' i na fas, di, ch' ęl sęrvèl a m'vira.
Faſènd quaicöſa, bſögna avèj quaich fin;
L' amòr, la glöria, ö almànch la contentęssa
Dę dì: mi travajànd i fas d' quatrìn.
L'amòr a l' è pa col, ch' a t' fa la guëra?
Dę dnè pęr noi Poeta ai n' è ſcarsęssa;
La glöria a ven, quand un è gïà sot tëra.

Del C. D.

L' autore di questo sonetto ha composte molte poesie sì Italiane, che Piemontesi, e tutte elegantissime, e degnissime delle stampe, ma per modestia non ha mai voluto, che si pubblicassero; nè le mie persuasive valsero a piegarlo di consegnarmi le poesie Piemontesi, e solo mi fu permesso d' inserire il presente, che mi fu graziosamente comunicato da un amico.

Alla Musa.

SONETTO.

Musa, soma 'n sonët an Piemonteis:
Sa gatijme 'l sęrvèl, e butme an leña.
Quatordes vërs ai va pa tanta peña;
Musa coràge; m'astu nen anteis?
Ma t' fas la ciörgna, e s' i t' presseisa un meis,
I tę m' daríe mai na copa pièña
D' col' eva ciàira, ch' un na beiv apèña,
Ch' i vërs s' atàco 'nsèm giust, com l' apèis.
Försi, ch' ęl Piemonteis tant a t' dęspiàs?
E ch' ęl nöstęr parlè sia pëui tant brut,
Ch' a t' farío la ciàbra sul Parnàs?
E s' i t' credèise d' fème ręstè mut,
E ch' nen a s' pëussa fè, s' tę n' fiche 'l nas,
Goarda; 'l sonët l' è fait sensa tö agïüt.

Di N. N.

In lode del Dialetto Piemontese.

SONETTO.

Mi credo ben, ch' a n' avràn nen a mal
Coi, ch' el sö parlè l' han tant esaltà,
Ch' mi, ch' i son nen a coi sapiènt uguàl,
J' esalta 'l me, com i son obligà.
An tute le virtù sì, ch' a l' è tal
el Piemonteis, ch' l' è degn d' esse lodà.
Tuti lo san, j' adulo nen, ma qual
Ragïòn vëul, lo digh con sincerità.
La lingoa dij Toscàn, e dij Franseis
Me smía d' sentì, ch' a lödo, e fasso onòr
A sö fieul, ch' l' è l' Idiöma Piemonteis.
S' i m' son ben avansà a dene i precèt,
M' ha consiàmne dla Patria l' amòr;
E per col j' hai sudà sensa regrèt.

Traduzione dell' antecedente.

SONETTO.

Ah ben cred' io, che non avranno a sdegno
Que', che l' Idioma loro in alto seggio
Locaro, ch' io benchè con rozzo ingegno
Esalti il mio, come esaltar il deggio.
Le doti ha tutte il Piemontese, è degno
Di lode, ognuno mel dirà, se 'l chieggio,
D' adulazion non giunsi mai al segno,
Ma d' esaltarlo con ragion m' aveggio.
La Tosca lingua, e la Franzese ancora,
Di cui l' Idioma Piemontese è figlio
Parmi sentir, che gli dian lodi ognora.
Se di questo i precetti io dare osai,
D' amor patrio fu mero consiglio;
Senza noja perciò molto sudai.

All' Autore della Gramatica Piemontese.

SONETTO

L' era ben na vergögna, ö Piemonteis,
Ch' noi, ch'i somo pa d'men dj' aitre Nassiòn;
Ch'ansi lö, ch' lor a l' han e d'bel, e d'bon,
Trovòma tut ant nöst païs conpreis.

Pur i fusso ant so-sì mal an arneis,
Ch' volènd scrive doe righe ant nöst sërmòn
A ventèisa con nöstra confusiòn
Core daj Italiàn, ö daï Franseis.

Ma adès s' podòma dì pëui fortunà,
Che d' parlèlo, e d' scrivlo la manèra
el sor Medich Pipìn a l' ha stanpà.

Donque s' lö, ch' a n' mancàva, omo trovà,
Fomie pura a sor Medich boña cera,
Ch' dai Franseis, e Italiàn n' ha desbrojà.

Di Lesbio Argisseo P. A.
Accademico Immobile.

POESIE

DI

SILVIO BALBIS

POËSIE
DI SILVIO BALBIS

Al signor M. M. P.

I

A fan nen tanti Luñes i Caliè;
Tiro nen tanti pont i Cïavatin;
Gïuro nen tante völte i Viturin;
S' conta nen tante nëuve dai Pruchè;

S' vęd nen tante manisse al meis d' Gęnè;
A Otobër a s' vęd nen tanti caplin;
J' è nen tanti poltron tra i Spadassin;
J' è nen tante pęrsoñe sensa dnè;

I Musich a fan nen tante grimasse;
Scolo nen tante bote i Sonadòr;
Sui cafè j' è nen tanti marcacasse:

Quante rason pęr-drit, e pęr-travërs
A s' faran da pęr tut, me car Dotòr,
Sul töm prim, e second, e dcö sul tërs.

A Teresina nel giorno di sua Festa.

II

* J' eũ duvërt l' Armanàch, e j' eũ trovà,
Ch' ai quindes l' era festa d' nöstra *Gin*;
E j' eũ subit credù, ch' j' era obligà
D' mandeje sö bochët ala matin.

Son calà da mia stansa, e j' eũ goardà
Tute le mie tupiñe, e i me tupin,
S' i fussa d' völte mai tant fortunà
D' trovè quaich gilofrada, ö quaich giansmin.

Ma, foble! j'-era niente a nsun canton;
E i m' treũvo, Töta *Gin*, con me regrèt
Sforsà d' nen adempì mia obligassion.

Ma an mancansa dle fiòr, ch' a pia st' sonët,
Ch' j' eũ scrit apösta ant' una tal fasson,
Ch' a fa squasi figura d' un bochët.

* *Questo sonetto, e i due seguenti erano già stati pubblicati dall' Autore nell' aureo suo* Saggio di poesíe varie *colle stampe della Tipografia Patria di Vercelli. Per dare una giusta idea del merito di quel* Saggio *eccellente, basterà quì riferire quanto ne scrissero l' Efemeridi Letterarie di Roma, num. XXX li 27 luglio 1782.* Purezza, e facilità di stile, verità, e chiarezza di pensieri, sublimità, che nasce, non già da un accozzamento di parole sesquipedali, ed esotiche, ma dalla grandezza, e nobiltà de' concetti; ecco i pregj, che caratterizzano queste varie poesíe, e che giustificheranno non solo la loro pubblicazione, ma ne dimostreranno di più la necessità in un secolo, in cui quei pregj son divenuti sì rari. *Soffra in pace la modestia del chiarissimo Autore questo picciolo segno della mia riconoscenza per avere voluto onorare la mia raccolta colle vivaci sue produzioni.*

In occasione d' un furioso incendio suscitatosi per colpa d' una fu vecchia squarquoja denominata Margritassa.

III

I gïari a l' ero li chiet, ch' a ronfavo,
Cogïà ant un gran pęrtùs vsin a un lęgnè;
E ant col moment, chi sa! försi a sognavo
D'essi entrà ant quaich dispensa, ö ant quaich granè.

Maramàn, quand al' è, ch' manch ai pensavo,
S' son sentisse ant' un nen tuti a bruse:
Gara; so-sì l' è 'l fëu; gara: e tentavo
Con i barbìs rasî d' podej scapè.

Ma, pövre bestie! a l' ha ventà stè li;
E i pare, e le masnà, e le gïarie incinte,
E i gïari da mariè, tut l' è rustì.

Oh che malhëur! quante famíe distinte
In linea d' gïari, ch' noi avío pęr sì,
An causa d' *Margritassa* a s' son estinte.

Testamento d' un cane.

IV

Dagïà, ch' j' ëu da murì, për nen lassè
Döp me decès d' anbrëuj ai me parent,
Fin ch' j' ëu la testa cïajra, e i pëus parlè,
J' ëu pensà d' fè doj righe d' testament.

E prima d' ögni cösa i lasso i dent
A chi ha di cativ ös dur da rusiè;
I lasso i me doi ëui a d' sërta gent,
Ch' a scïaira niente, e pensa dë scïairè.

I las l' ongïe ai sartòr; i las le oríe
Ai marcant; ai curios i lasso 'l nas;
E i las me pöch sërvël tut ale fie.

Ma finalment, pr' alegerì 'l malëur
D' mia situassion, e për murì con pas,
A mia cara Padroña i lasso 'l chëur.

Per una vecchia morta nella metà di quaresima.

V

An dipinsend la mört costi pitòr,
Ch' a dipinso le cöse a fantasia,
Ai fan na cera neca, ch' a fa pòr,
E ai buto senpre an man una fausía.

Mi i trëuvo, ch' ant so-sì fan doi eròr,
E doi eròr di pi massis, ch' ai sia;
Perchè la mört a pörta dcö 'l troplòr
E l' è alegra magàra an compagnía.

Per tal efèt, ch' a goardo sta giornà,
Ch' tuti a ressio la veja ant i cantòn;
E ch' i ragàs fan tanta ciabrissà;

La mört l' ha dcò volsù fé una facessia,
E an bel burlànd a l' ha troplà dabon
La decàna dle veje con soa ressia.

Essendosi sparsa voce nel 1773, che alli 2 di ottobre una cometa incivile avrebbe nel suo passaggio dato villanamente un urtone alla nostra gentilissima terra.

VI

Coràge; a l' è tutùn; una comęta
L' ha da bociè la tëra, d' sì a quaich meis;
A l' ha dilo un aströlogo Franseis,
E mi l' eû vdulo scrit ant la gasęta.

La tëra, contutlö, ch' a sia un gran peis,
Smijrà un volët possà da una rachęta;
E con n' andi parèi l' è bel e anteis,
Ch' tuti i pais pijràn la soa sbęrvęta.

I vędroma un teribil canbiament;
Vędroma lö, ch' l' è al fond, andè ala sima;
E i vędroma 'l levant andè a ponent.

Ma lö, ch' a m' fa pi pena, e ch' a m' dęspiàs,
L' è, ch' j' eû por, ch' maramàn canbiand nòi clima,
Vado ant col dij garöfo, e dij banbàs.

Ai tre Conversi del convento di sant' Agostino di Saluzzo Fr. Giuseppe, Fr. Agostino, e Fr. Prospero nella promozione di mio fratello alla dignità di Priore.

VII

Fra Giusèp, deve ardris domàn matin,
E monté ben bon-ora sul cïochè;
E a fòrsa d' sonè dobi, e d' baudętiè,
Dęsviè pura chi deurm a san Martin.

Ronpi al diaschne la lesna, Fra Agustin,
E butève d' antòrn a un gran disnè;
E sensa marcandè ne söld, ne dnè,
Portè via 'l mèi, ch' a s' treuva sul Rivlin.

Voi, Fra Pröspër, ch' i seve ant un stat
Tra cusinè, e sacrista, j' avrì un eui
An cesa ai can, l' autr an cusiña ai gat.

A s' trata, posardío! s' trata d' fè onòr,
E so-sì l' è nen tant un pcit anbreuj,
A me car sur fradlìn Padre Priòr.

Il precedente mio sonetto è una traduzione di questo già da me composto per ischerzo, e divulgato nella suddetta occasione. Ciò serve a comprovare, che si può tradurre pressochè letteralmente dall'una all'altra lingua.

VIII

Fra Giuseppe, su via, di buon mattino
Salite sul quadrato campanile;
E dei battaglj il tintinnar gentile
Svegli il Borgo inferior di San Martino.

Vostra cura sarà, Frate Agostino,
Allestir un gran pranzo signorile;
E spogliar, non guardando nel sottile,
Dei bocconi più ghiotti il Rivellino.

Cacciate poi, Fra Prospero, che in fatti
Siete un quid tertium *tra sacrista, e cuoco,*
Di chiesa i cani, e di cucina i gatti.

Trattasi, poffardio! di far onore,
E non è impresa da pigliarsi a gioco;
Al mio caro fratel Padre Priore.

Il tuono chiede scusa ad una Signorina, che si era molto sbigottita per sua cagione.

I X

Madamisela, i son mortificà,
Ch' jersejra a s' sia sburdisse an causa mia:
Ma pr' autr a lo sa ben, ch' tuti j' istà
I devo fè una musica paría.

A m' rincrës, ch' a sia staita ficognà
Ant la streta del let tuta 'ngrumlía;
E ch' tramoland a tneisa berbotà
D' Pater, e d' Credö, coma l'è, ch' ai vnía.

I ciam mile perdòn, s' a l' è contenta;
E i giuro, Töta, su sö gran fonfon,
Ch' per tut st'an i veui pi nen, ch'a m' senta.

Ch' a m' fassa grasia intant d' credi, ch' i son,
An conpagnía dla Lösna mia parènta,
Senpre prontissim a ubidila 'l *Tron*.

In morte d' una mia Comare nel 1782.

X

Cost an al dì dla festa d' san Lorens,
I son stait acablà da un gran maleūr;
J' ēū pęrdù mia Comàre; e quand i pens,
I sento 'ncora, ch' a m' na sagna 'l chēūr;

Ah l' è così! Pur-tröp ariva soèns,
Ch' lö, ch' a l' è pèſ a viv, e 'l mei a mēūr.
Sta mia Comàre a l' era an tuti i sens
Una fomna stanpà pęr fè 'l bonēūr.

A l' era gïovo, e granda, e saña, e lesta;
L' avía un bel naſ, d' bei ēūi, na bela boca:
Ma ansém l' era ben brava, e ben modesta.

Cöſa sërvlo tnì dit, lö, ch' a s' è vdusse?
L' era; lassand sö merit a chi toca,
La pi bela, ch' ai fussa an tut Salusse.

*Per la signora Teresa S***

X I

Un dì, ch' j' era ala fnestra con me can,
J' vdìr *Gegïa* a passè vestía da vot;
L' avía un gran fisù d' garsa, e nen d' colan,
E una scufiona sëulia, e'l topè mot.

Essend convalescenta andasía pian,
Sensa serchè an-sà-an-là chi l' avía rot.
Töta (i disse) ch' a vada nen lontan;
E chila a m' rispondìr: vad mach sì d' sot.

Ma a prononsièr so-sì con tant bon dëuit,
Con na sërt aria, con un sërt vosin,
Che squasi squasi i na restère chëuit.

D' fassòn, che quandben fussa 'ncor splufría
I m' podìre nen tnì d' volteme al vsin
Disendje: goarda 'n pö che bela fia!

Un Contadino ad una Contadinella.

XII

Cal dì, ch' i vëust doe frèj Gïaco, e Martín
M' han mnà a voghi cal pajra, ch' l' han catà,
Dapëu 'nlora, i v' lo dio 'n bona vrità;
V' hai tavöta vojuve na gran bin.

M' arörd, ch' m' eve pariame i tajarin,
Sensa dì gnento, dlongh, ch' i son ruvà;
E pëu, cant j' era a tao, m' eve portà
Un piat d' povròn, e d' bros, e d' pan, e d' vin.

J' hai mangïà, coma n' Aso. Ma buchè,
An mangïand a m' ha pià per voe na söi,
Ch' a m' furmiola d' an testa fin ai pè,

Ch' ora m' seve da lögn i n' fas, ch' d' gëm;
Ch' ora m' seve dapè mi grigno d' göi:
M' è vis, ch' noe doe fario bon cöi ansëm.

Invito al pubblico.

XIII

I fas savèj a chi lo vëul savèj,
Ch' a m' ha scrit un librè, ch' a stà a Turin,
Ch' a l' ha 'ncora dle cöpie motobin
D' col me *Saggio*, ch' j' ëu fait stanpè a Versèi.

Sichè j' anvito tuti e gïovo, e vei
A provędsne al negösi d' Sur Balbin.
Oh! s' i podeissa prest vędne la fin,
I na sentría un piasì mai ęl parèi.

A lodè 'l libër i' saría un bagïan;
Ma i saría dcö un bagïan a dine mal:
Ch' a lo conpro, ch' a leso, e decidran.

E a tuti quei, ch' avran pëui la bontà
D' piene una copia, ö doi pęr lö, ch' a val.
J' assicur, ch' i' sarëu ben obligà.

Il nuovo organo del Duomo di Saluzzo.

XIV

Pur - tröp tanti son sölit a stimè
Un Virtuòſ dęl paiſ, coma un stivàl;
E al opöst un stivàl, ch' a sia strangè,
A lo stimo un Virtuòſ sensa l' uguàl.

Fatto è, ch' quand s' è tratasse d' arformè
L' örgano vèi dla nöstra Catedràl;
E 'l nëuv l' han dalo a un Patriöt a fè,
Molti armognàvo, e na speràvo mal.

Epura *Bima* (cost a l' è sö nöm)
A l' ha savulo così ben riussì,
Ch' adès pęr sentlo tuti coro al Döm.

E veramènt quand l' örgano è sonà
Da Sur Canönich *Për̈n*, bſögna convnì,
Ch' nöst *Bima* l' è un gran öm d' abilità.

C

La Vedova di cinque mariti.

MONOLOGO.

Veramènt, quand i' fas ęl paragòn
Dlę stat, ch' j' era una völta, e d' col, ch' i son
I' trëuvo, ch' j' è una bela diferensa
Dal essi con un öm al' esne sensa.
N' ëu avune sinch, ch' a m'han chitàme prest; 5
Epura squasi, ch' i pijría dcö 'l sest.
I son na vidoa giovo; i m' crędo bèla;
E i' sëu mnè con chi a s' sia la bęrtavèla.
I' sëu d' ragìr, e d' rusa, com i' stagh;
E d' grasia, quand i vëui, tant i m' na dagh. 10
L' è ben darmàge, ch' una coma mi,
A vëuja senpre stè sola così.
Ma pr' autr s' i' penso a tuti i goaj, ch' j' ëu avù
Da cole sinch bonanime, parblù!
L' è un pensè, ch' a sbęrgiajra tuti i grij, 15
E m' na fa quasi passè via 'l gatij.
Un l' era vèj, gęlos pęr conseguensa;
L' autr l' era mat, e l' avía nen d' pasiensa;
'L tèrs l' era un mamalùch gnanch bon pęr chièl;
'L quart a försa d' giughè l' è andà a rabel; 20
L' ultim pëui d' costi-sì l' avía un difèt,
Ch' sognand a mę sbatía föra dęl lèt.
Basta: sti sinch grivoè, bonamemöria,
A s' na son un pö andait: Dio j' abia 'n glöria.
I' son padrona d' mi; son ant mia cà; 25

E i gödo la mia santa libertà.
Ma cösa i' disne mai? M' son ben falía;
Che diaschne d' libertà l' è costa mia?
Oh bonedöne d' fomne! L' è pur vera,
Ch' i soma nà per vivi ala galèra. 30
Quand soma Töte, j' è Papà, e Mamàn,
Ch' a stan al ërta s' un ha quaich galàn;
Quand soma maridà, sti sur marì,
Per soa bontà, 'n goërno neuit, e dì;
Quand soma vidoe peui, tut el païs 35
Invigila su lö, ch' un fa, ch' un dìs.
Gara! S' la vidoa soens l' aveissa a cà
Sti bei gïovnöt, mignòn, e ben tiflà;
Col, ch' a sarìa un armusc! öh che tapàge!
Ant un nen pijría feu tut el vsinàge. 40
L' è perchè d' lö, ch' i m' regolo 'n manèra,
Ch' tuti a m' stimo, e a m' fasso bona cèra.
J' arseivo pì nen autr, ch' d' Preive, e d' Frà,
E d' ömini, ch' a sio lì d' mesa età.
Già s' i devo tornème a maridè, 45
L' è gïust' a costi, ch' i 'm devreu atachè.
I gïovo a m' piasrío pro; ma l' è, ch' i eu pòr,
Disendla cïajra, d' nen piasije a lòr.
Parlomne pì; l' è fait, a l' è decìs,
Ch' me Spos a dev aveje i cavèj grìs. 50
Eben; ch' a j' abia grìs; m' anpörta nen;
Pur, ch' a sia d' genio, pur, ch' a m' veuja ben.
Ma tra costi sfojòr dla testa grìsa,
I son, second me sölit, indecìsa.
Un a m' pias ant so-sì, nen ant lo-lì; 55
L' autr a m' pias ant lo-lì, nen ant so-sì.
L' han d' bone qualità, n' han dle cative;
Ma tra costi, i n' è doi, ch' i podría vive.
M' han marcàme sent volte ant le ocasiòn,
Ch' a son portà per mi, ch' m' han d' afesiòn. 60
L' è vera, ch' un a l' è un pö tröp da se;

E chę dvölte a sa nen d' cösa parlè;
E chę d' völte, s' a dà l' aqua al mulìn,
A 'm parla di sö canp, e di sö autìn.
Ma pr' autra part a l' è pēui generòs, 65
E second la soa möda, tut grasiòs.
J' crëd, ch' s' mi i diseis: fichte ant la brasa;
Chiël, bonöm, a s' fichría, basta, ch' a 'm piasa.
Mà l' autr pēui d' costi doi l' è un pö tröp fìn,
E d' sërte völte l' è un pö tröp badìn; 70
Pa; ch' a dis le soe cöse, ch' a v' amùsa;
Ma, vira ch' vira, dova toca, a brùsa.
L' è vera, chę dcö mi son pēui nen gnöca,
E ch' i' ręspondo senpre cïò pęr bröca:
Ma a pia le cöse ben; l' è nen d' quei tuso, 75
Ch' pr' una paröla subit fan ęl muso.
E pēui l' è conpiasènt a me rigoard,
E i na fas capitàl bonora, e tàrd.
S' i vēuj andè a fè d' visite, ö andè a spàs,
L' è pront a conpagnème, a deme 'l bràs. 80
I è ne pieūva, ne sol, ne vent, ne gïassa,
Basta, ch' a s' trata d' mi, nen lo anbarassa.
Föra d' costi doi sì, tut-lö, ch' a ven
A scaudesse a me fēu, i' lo conto nen.
I buto tuti ansèm; na fas un màs; 85
Chi lo vēul, ch' a s' lo pía; pęr mi i lo làs.
Bsögna però, ch' dal màs j' ecetua un sërt,
Ch' a l' è d' un naturàl ben dęscuvërt;
E mi, quandben i sía tut al arvërsa,
Tant s' a stà un pès da vnì, son quasi spërsa. 90
L' è d' bon umòr; l' è sensa sirimönie;
E soens a m' fa ríe d' chēur con soe fandönie;
E pēui, sēu gnanca, com lo-lì a sia vnù
Bravamènt a m' ha piàme un sërt dessù,
Ch' a m'na pēul dimne, fin ch'ai piàs, a pendi; 95
Epura a l' ha bel dì, i m' sēu nen ofendi.
S' as buta pēui a rasonè sul södo,

Quand ben toca sul vìv, tut' un i m' gödo;
E soe paröle a m' fan pì d' inpression,
Ch' ne s' i senteis magàra una Mission. 100
Gïust a pröposit, quand a veña sì,
Vëui consultèlo su sti doi partì.
I vëui un pö, ch' a m'daga sö consèj;
E ch' a m' dia cïajr, e nët, qual a l' è 'l mèi.
Mę smía, ch' tut subit dev butèsse a ríe, 105
E a 'm ręspondrà così d' mincïonaríe;
Ma pëui pensand, ch' a s' trata d' un afè
Tröp inportant, ch' a bsögna nen burlè,
I' son sicura, ch' a m' dirà sincèr,
Coma ęl chëur aj' lo deta, sö parèr. 110
Försi a vnirà sta sejra; i' voría ben,
Ch' a vneissa prëst dagïà, ch' i' son an tren.
Ma chiël d' völte a vnirà dle smañe areis,
E pëui a stà da vnì dij sinch, ses meis;
E podría ben acadi, ch' gïust adès, 115
Ch' j' avría bsögn d' chïël, a vneissa nen pr' un pès.
Epùra so-sì a m' prem; mi daspęrmì,
Son nen capace a deme nsun partì.
Un moment a m' piaf chëujta, un autr crua:
Pur tröp i son na fomna iresolùa; 120
E i son na bela, e boña banderöla,
Ch' i viro senpre, dova l' aria völa.
J' ëu bsögn d' un consultòr d' risolusion,
Ch' a risölva pęr mi sensa fasson;
I' ëu bsögn d'un, ch'quand a vęd, ch' l' è ben pęr mi,
M' lassa pi nen scapè, ch' a m' teña lì. 125
Oh alòra, s' i dagh me consentiment,
La mia paröla val un' istrument.
Alòra l' han bel dì, l' han bel tojrè,
J' e 'nsun pericol, ch' mi daga andarè. 130
Caso donque ala fin, ch' i m' risolveisa
Pr' un di sti doi sfojòr, e ch' i' lo piejsa,
Cösa dirijlo 'l mond? Quaicun diría,

Ch' j' avría försi fait mèj a stè paría;
D' autri dirío: ch' i' son tröp aptità, 135
E ch' i' dęvría giumai esne stofià;
D' autri dirío: ch' i' meüjro nen contenta,
Fin, ch' i' n' abia spofàne vint, ö trenta.
Ma 'n tal caf j' eü da rendi cont a nsun;
Ch' a critico, ch' a sabro; al è tutun. 140
L' è vej, chę quand j' eü përs me quint marì,
I' eü dit tuta pioròfa: i na veüi pì;
Ma la vidoa, lo san, lo dío, lo scrivo:
Che piange il morto, e che sospira il vivo.
Eben, ch' a ciancio; quand l' avràn pro dit 145
A staràn chiet; a j' è peüi nsun delit.
J' autri ciancrío, na butrío giù dle grösse;
E mi la sesta völta i' faría nösse. 148

L' INVOCAZIONE DELLE MUSE.

Versi recitati in Saluzzo addì 8 agosto 1772 alla presenza di un grave Consesso d' uomini, e donne, che si dicevano amanti dei fiori.

Vëul dì, mia cara gent, ch' pęr feme onòr,
Venta, ch' i' dia quaicösa sule fiòr;
E pęr me inpiegh a venta, ch' i' lo día
An vërs, an rima, anfin an poesía.
Eben i' m' vëui provème ai ëut d' cost meis, 5
A fè na pastissàda an Piemonteis.
Donque ranpiòma su d' cola montagna,
Dova le Muse a fan senpre cocàgna;
Donque butomse 'n testa una gran frasca
D' lauro gropa ale oríe, pęr nen, ch' a casca; 10
Tiròma giù d' col' aqua motobìn,
Ch' anbriaca i poeta, coma 'l vìn;
E dasend subit man ala chitàra,
Butoma föra quaich' idea bisàra.
Va ben tut-sö: ma prima d' comensè, 15
J' e un' autra cösa, ch' bsögna prima fè.
Bsögna invochè le Muse, e j' ossërvrì,
Ch' tuti i poeta han senpre fait così.
Pioma pr' esenpi mach Virgili an màn,
Ch' a l' e un autòr, ch' l' è nen un tulipàn; 20
Chïel prima d' annandiesse a fè paröla
Con coi sö vërs, ch' a m' han secame a scöla;
Prima d' contè le lacrime, e i fonfòn

D' sö Eröe metà bigöt, metà poltròn,
Ch' a l' ha fait la prodęssa tant famòsa 25
Dę scapè 'l fēu pęr vnì a 'nbrassè una Spòsa;
Virgili donque belebèn dcö chièl
Ala soa Musa s' è gavà 'l capèl;
E pēui con sirimönie, e sensa remora
A j' ha dje: *Musa mihi causas memora.* 30
Ma cost Virgili al è un autòr Mantoàn,
Ch' a scrivía a Roma al tenp dj' antich Romàn;
E a Roma alòra, tuti savràn bìn,
Ch' a parlavo, e scrivío senpre an latìn.
E da sosì ai na ven ęn conseguensa, 35
Ch' l' esenpi è mach pęr la metà dl' udiensa;
E mi dl' autra metà i penso tröp ben
Pęr crędi, chę d' latìn na sapia nen.
Parlo dle sgnore; pęrchè i nöstri vèi
L' avío un provërbi, ch' al è försi 'l mèi, 40
E vsin al fēu con le soe möle an màn
Disío: Me fiēui, piè goarda, e stè lontàn,
Prima dai ömi, ch' a parlo fomnìn;
Pēui dale fomne, ch' san parlè latìn.
Ma pr' autr a l' è pēui niente mia intensiòn 45
D' nen dè dcö a lor sö töch d' erudisiòn,
Tratandse d' döne prude, ch' tant a leso
D' öpere, mi m' antend d' öpere d' peso;
E j' ēu vist varie völte sui fornèi,
Ch' a l' hàn na patojà d' libër ben bèi. 50
Ora a ste sgnore sì, su lö, ch' pöch fa
A propösit dla Musa j' ēu portà,
Vēui porteje un esenpi an Italiàn,
Ch' i son quasi sicùr, ch' a lo antendràn;
E tra la furfa d' tuti coi, ch' i lasso, 55
I ēu stimà cösa boña d' suesì 'l Tasso.
Cost l' è un poeta, ch' l' ha incontrà d' incanto,
E le soe otave dapęrtut a s' canto;
E a Venesia, goardè s' l' è nen fortuña!

Le canto i Barcareūj al cïair dla luña. 60
Cost-sì ant ęl sö poema tut tirà
A quatr aguce, e tut pien d' gravità;
(Quandbèn a smía, ch' a daga giù un pochët
Con soe masche, mascòn, diavo, e folët:)
Prima d' butesse ai lavër sö tronbòn, 65
A soa Musa l' ha fait l' invocassiòn,
Disendje con d' bei termini sonöri:
O Musa, tu, che di caduchi allori.
Goardè pēui s' mi, ch' davsìn a sti gran öm
Son un fornèl vsin al cïochè del Döm; 70
Goardè, Sgnori, s' adès, ch' i' dev tratè
Dle fiòr, i' devo nen dcö mi invochè?
L' è ben autr argoment col, ch' j' ēu sui bràs,
Ch' ne col, ch' a l' han tratà Virgili, e 'l Tas.
Cös' erne cole guëre, e coi armòr, 75
E coi tapàge an paragon dle fiòr?
Ah! l' avío ben rasòn d' cïamène, ch' uña;
Pęr mi i pēus nen avèi tanta fortuña.
Ma ant ęl me cas, seve cösa j' è d' nēuv? 80
Son costret a cïamèle tute nēuv.
Coi Romàn, ch' l' avío enpì la soa sità
Con tante mila rasse d' Deità;
Ch' n' avío forgïàne d' tute le natùre
Fin ant i froi, fin ant le saradùre,
E d' una tal manèra, ch' a podío 85
Pì nen bogïè sensa antruchè ant quaich Dío:
L' aso sghía, pr' evitè tute le ruse,
L' avrío fàit mèi a fè nen autr, ch' d' Muse.
Oh alòra, che bonēur, ch' a saría 'l me!
Sì, ch' i m' voría gavème da grivoè! 90
Tante Muse ale trosse, potër d' Bàco!
I son sicùr, ch' a m' farío fè d' miràco.
I m' voría angïonocïeme an mes dla piassa,
E pēui cïamèle tute a gran ganassa.
A l' è vora, ch' pregandle bin aveis 95

Uña pr' uña, i n' avría pęr dontrè meiſ;
L' è vera, ch' ala fin i pęrdría 'l fià:
Ma l' è dcö vera, ch' i saría agiutà.
Ma dagïà, ch' a son mach tre völte tre,
Contentomse d' cïame col pöch ch' ai è. 100
Ma j' è dcö sì sö bel e bon anbrëui;
J' ëu paùra, ch' quaicuña a m' gava j' ëui.
Savrì, ch' le Muſe a son d' Madamiſèle,
E ch' a pretendo tute d' esse bèle.
Son pì nen gïovo; ma i savrì, che le fíe
Son senpre gïovo, fin ch' son nen rupíe. 105
Ste sure Muſe a s' sento dcö quaich vöte
Coi sërti grij, ch' a s' sento le matöte:
A s' penso d' esse lor; s' penso d' valèi
Quaicöſ pì dl' autre, e d' völte l'è nen vèi; 110
A vëulo senpre avèi la preferensa;
E s' a l' han nen, lo stimo un' insolensa.
A cïamè sta sì prima, e st' autra après,
Gïà mi m' anpörta niente, a m' è l' istès.
Ma i' voría nen, ch' ai vneis la mosca al naſ, 115
E a m' feisso pëui un muſo long un raſ;
E quand i cręd, ch' la cöſa sia passà,
A m' la feisso paghè cara, e salà.
Coste totiñe, quand la bile ai ven,
Bſögna, ch' a buto föra sö velen; 120
E a son nen tute, quand la rabia ai tira,
Belle nella pietà, belle nell' ira.
Ora dì un pö' voi autr, ch' j' avì gïudissi;
Coma fè a nen ofendi sti caprissi?
Com fè pęr nen avèi pëui gnuñe ruſe 125
Con costè nöstre sbęrnufięte d' Muſe?
J' ëu pensà quaſi pęr surtimne nët
D' cïamèle tute pr' ordin d' alfabët;
Almèn s' a l' han quaich landa da contè,
Ch' a la vado contèla al'Abecè. 130
Prima i cïamrëu *Calliope*, pëui *Clio*,

Erato, *Eutërpe* après pęr nen, ch' a m' crío;
Melpomene, *Polinnia*, e pëui *Talía*,
Pëui *Tërpsicore*, e *Urania*; e così sía.
Oh adès bsögna, ch' i m' buta pęrdabòn 135
A feje a tute un cunpiment a tòn;
E pęrtant, ch' a m' argrigno nen i dènt,
Ch' i m' buta a feilo a tute diferènt.
Töta *Calliope*, ch' an lëu di bindèi
L' ha una coroña d' ör d' sövra ai cavèi; 140
Ch' a l' ha una tronba an lëu dla vantajiña,
E un gran gir d' lauro an lëu dla paladiña,
Ch' a fassa grassia a un sö bon sęrvitòr
D' sugeríje un pö' quaicöſ, ch' a s' fassa onòr.
O Töta *Clio*, ch' a porta sul topè, 145
I sëu nen s' a sia un grip, s' a sia un tochè,
Ch' a rapresenta gïusta al-naturàl
Una bela ghirlanda d' lauro reàl;
E ch' a ten ant le man bin anpugnà
Un töm d' istöria an marochìn dorà; 150
Ch' a m' fassa un pö' surtì d' ant ęl sęrvèl,
A pröpösit dle fiòr, quaicöſa d' bel.
Erato, ch' a l' ha tant na bela cèra,
Ch' a smía gïusta 'l mostàs dla primavèra;
Ch' l' ha una coròña d' rëuſe ben fioríe; 155
Ch' a fa nen autr, chę cantè, nen autr ch' ríe;
E ch' a l' ha senpre lì tacà ai cotìn
Una doſeña, e meſa d' Amorìn;
S' mai d' völte ai n' avanseissa pęr disgrassia,
Ch' a m' daga un pö' un tantìn d' soa boña grassia.
Töta *Eutërpe*, ch' a l' è dnans, e darè 160
Tuta goarnía con di gran fëuj d' papè
Pien d' righe, pien d' baciöch dę tute sört,
Pien d' aleghër, d' adaſi, e d' pian, e d' fört;
Pien d' arie dosse, pien d' arie d' fracàs; 165
Pęr d' Sopràn, pęr d' Contralt, Tenòr, e Bàs,
Chila, ch' a l' è la mare dl' armonía;

Ch' a m' na sofia un pö-pö ant la fantasía.
Melpömene, ch' a pörta 'l gran paniè,
E soa spà an man, e i sö stivài ai pè; 170
Chila, ch' fasend piorè, fa tant piasì,
Për grassia, ch' a s' desmentia un pö' nen d' mi.
Töta *Polinnia*, ch' a l' è astà su un banch
Con la vesta da camra d' taftà bianch;
Chila, ch' a l' ha la scufia pieña pieña 175
D' përle fiñe, e d' diamant di mèi, ch' ai veña;
Chila, ch' a finìs mai d' tnì ciaciarà,
Ch' a socora un poeta an carità.
Talía, con soa coròña d' brassaböscn
Faría rie fin i such, ch' son ant i bösch. 180
Për mi, quand i la goardo, i m' peus nen tnì
D' fè mile scacaröt, s' i dveis murì;
E cola maschra, ch' a l' ha senpre vsìn,
E cole söche, dova l' ha i piotin,
A fan ben vede, ch' a meur nen d' inèdia, 185
E ch' a l' è giust la Musa dla comèdia.
Ah, ch' a procùra un pö', ch' costa mia inessia,
Pr' amusè 'l mond, a l' abia quaich' facessia.
Tërpsicore, peui chila, ch' a l' ha i rìs,
E l' è senpre coefà, ch' a smía un arìs; 190
Chila, ch' l' ha senpre an testa quaich Eròn
D' piuma d' öca, ö de strùs, öpur d' pavòn;
Chila, ch' pr' essi ant un abit pi lingèr,
Pörta senpre istà, e invërn el petanlèr;
Ch' a veña a rota d' cöl, ch' a s' buta a core, 195
Mi ciam sö agiùt, ch' a m' veña un pö' a socore.
Madamisela *Urania*, finalment,
I son peui si da chila tut content;
Chila, ch' l' è senpre lì anvlupà ant soa töga,
Sensa paùra, ch' cost gran caud l' aföga; 200
Chila, ch' avend sö canocial al euj,
A goarda s' ant le steile j' è d' anbreuj;
E sti suri Pianèta cösa fan;

Con chi s' acòbïo; dova l'è, ch' a stan;
E scïaira a försa d' boñe osservassiòn 205
Doa i cörn dla Luña l' han l' inclinasiòn;
Son sì a preghèla d' sęrchè un pö lassù
Quaich boña steila, e pẽui mandemla gïù.
Ma, goardè, s' j' è quaicùn, ch' abia rispöst?
Goardè s' a s' son bogïasse da sö pöst? 210
A bſögna försi, coma l' è così,
Ch' a sio ocupà, ch' a l' abio nen sentì.
ö pitöst, chi sa mai? Cole insolente,
Tute d' acördi, faran mostra d' niente.
Mi conösso le fomne, e i lo sẽu ben: 215
Quand a vẽulo nen senti, a sento nen.
Ma pr' autr so-sì l' è tröp; pęr mi mę smía
D' aveje dait a tute lö, ch' ai vnía.
Pęr da st' cant si j' ẽu nen a rinpròcïème,
E d' autr i savría nen lö, ch' figurème. 220
L' autre völte (goardè s' ęl caſ l' è doc!)
Quand i cïamava, a vnío tute ant un boc,
Sensa fassòn a vnío ant me gabinèt;
E chi s' astava an tëra, e chi sul let;
E lì a cïancïavo, e mę staſío davſin; 225
Chi a m' faſía cicidör, e chi blin-blin.
Pura s' a san ęl libër dle creanse
Da già ch' a vẽulo nen chitè soe stanse,
A dęvrío ben, com dapęrtùt a s' uſa,
Mandè le soe creàde a fè la scuſa. 230
Ma, chi sa, försi ste Madamiſele
L' avran d' creàde, ch' a saran tröp bèle;
E s' ai lasso surtì fin su la strà,
L' avran paùra d' essi dęsbançà.
E un vëd d' creàde gnanca tant darair, 235
Ch' a soe care padroñe a fan fè cïair.
Ma lor, che colpa n' hañe, s' la natùra
A j' ha daje d' che fè un diable figùra?
Son le padroñe, ch' antę d' caſ così,

A devo piesse di mostàs proibì; 240
E alòra l' avrío nen tute ste pòr,
Per le creàde d' essi posa lòr.
Pa, ch' m' è stame contà d' uña sì vsin,
Ch' avèi d' bele creàde ai fasía bin.
Sta Madama l' avía la vanità 245
D' avèi gran mond continuamènt a cà;
E vdendse chila vsiña a tramontè,
L' avía trovà gnun mèi ripiegh da piè.
Per tal efet, coi, ch' ero un pö' frequent,
M' han dit, ch' a tute l' ore j' era d' gent. 250
A s' tirava la cörda d' un cïochìn;
Subit a s' vdío arivè un bel berlichìn,
Ch' a tirava la criça, e durvía l' ùs
Con una motria da fè piè un capùs;
E magàra a s' podía dnans d' andè d' là, 255
Stè doi moment con chila an libertà.
'L pì bel a l' era quand a s' dasío dëuit
D' artiresse a soe cà, ch' l' era già nëuit.
J' era na bruta scala da calè,
E l' avrío risigà försi d' tonbè; 260
E cola sgnòra, pieña d' carità,
A volía, ch' a caleiso aconpagnà.
Mandava subit la soa creàdiña
A vischè una candeila ant la cusiña;
E pëui la fasía andè con 'l cïair an man 265
A conpagneje fin al ultim pian;
E per nen pëui strachè col bel gïojìn,
A s' fermavo su tuti je scalìn.
Öh quanti sgnòri, ch' i cönöso mi,
Per cost motìv andasío mai de dì! 270
Ma tornoma ale Muse. I m' son scartà,
Pì d' lö, ch' a fasía bsögn dal me semnà.
E a m' ven an testa, ch', contra me ordinàri,
J' ëu fait un gran giudisi temeràri;
Perchè mi penso adès, che cole fie, 275

Bone-done! saran forsi andurmíe;
E s'a son andurmíe, l'è, ch'a n'han bsögn,
Perchè ala neuit a s'levo nen la sögn.
Le Muse lor desgïoco ben bon'ora,
E pio senpre 'l cafè ansèm al Auröra. 280
Per mi i piava nen goarda in realtà
A col gran dit, ch'a l'è per lì stanpà:
Aurora amica Musis; e l'autòr,
Ch'a l'ha inventàlo, a l'era un gran dotòr.
Ch'a veul dì, s'j'è quaicun, ch'antenda nen, 285
Ch'le Muse con l'Auröra a s'veulo ben;
Ch'a s'conto i sö goajët; ch'a s'le fan bone;
E ch'a parlo tra lòr mal dle persone.
L'amicissia dle fomne, e 'l comarùm,
Via da ste cöse, resta nen, ch'un fùm. 290
S'a son donque d'olòch tant matinè,
S'a s'levo apena 'l dì s'vëd a spontè,
Pövre Muse! son ben da compatì,
S'adès a s'treuvo 'ncor tute a durmì.
Le creàde faran dcö le poltròne, 295
Perchè lor son le sumie dle padròne.
Veramènt i m'arcördo, ch'quand a vnío,
L'è d'matin el pì soens, ch'a m'favorío;
E s'a vnío d'seira, l'era gïusta quand
I crepuscol comenso andè caland. 300
Ma a ste ore si bruså per l'ordinàri
Le Muse a seurto mai dant i sö armàri.
Là; lassomle durmì; ch'a deurmo ben;
Ch'a ronfo pura; mi i distorb pì nen.
I seu, ch'le töte sensa feje tört 305
L'han tute bona ganba, e l'è sö fört;
Massime quand a l'han per sö boneur,
Gnun crussi an testa; e gnun gatíj al cheur;
Perchè alòra dcö lòr saro nen j'eui,
E a s'agito, e a s'patòjo ant i linseuj. 310
Ma le Muse, ch'a san nen cösa sia,

Deürmo, ch' a smía, ch' a l' abio l'andurmía.
Ant col istès moment, ch' a son cogïà,
A cïupisso i sö ocìn, e son quajà.
Sichè, mia cara gent, i son costret, 315.
An leügh d' parlè dle fiòr, a stemne chièt.
Lòr diran, ch' i son föl; sù ch' a m' lo dío;
Ma intant bsögna, ch' j' aspeta, ch' a s' desvío.
Sensa le Muse saría tut tenp pèrs;
Sensa le Muse a s' peül nen fesse un vèrs. 320.

IL FINE DELLE POESIE DI SILVIO BALBIS

POESIE
DI
VARI AUTORI

POESIE
DI VARI AUTORI

Il cieco mendicante Piemontese, che lungi trovasi dalla patria sua.

CANZONE I.

1

Pover börgno vad così
Vad virand tut quant el dì,
A-tastòn — con me bastòn,
E cïamand da ca per ca
La ca ca ca carità.

2

I na treuvo con gran stent;
Ch' ögidì j' è d' sërta gent
An cost mond — d' an sima al fond,
D' una gran tenacità
Per fe d' ca ca carità.

3

A faran sautè ant un päst
La borica con el bast,
E mi al' ùs — a fe 'l tabùs
I na sento apena 'l fià.
Oh che ca ca carità!

4

Na daran pi prëst ai can;
Ma 'l povr' örbo cïama an-van,
Esclamand, — e sospirand,
Ch' a l' han dait una stiltà
Ala ca ca carità.

D 3

5

Pęr mantnì col' anbision
A spendran ij dnè a baron;
E tratant — un mendicànt
L' ha pro bel cïamè pietà;
J' è nen d' ca ca carità.

6

Ant un bal, ant un fęstin
A risparmio pa i quatrìn;
Ch' a l' han pòr — d' nen fesse onòr;
Ma pęr dene a un afamà
L' han pa d' ca ca carità.

7

Ai na j' è, chę vendrío ij dent
Pęr podeje fè d' pręsent
A quaich' bel — mostas d' amèl:
Ma a stisì parlèje pà
D' fè quaich ca ca carità.

8

Tanti, e tanti sgairo ij dnè
Pęr dè ai östo, e pęr gïughè;
D' aitri pëui — a fe d' anbrëui;
Ma l' han senpre ij dì argrignà
A fè d' ca ca carità.

9

D' vöte un crich, una passion
Fa sautè un patrimonion;
Ma lo-lì —, l' è mai seguì,
Dachę 'l mond l' è fabricà
Pęr fè d' ca ca carità.

10

Ai na j' è pęr piè d' lęssion
D' arme, o bal, o cant, o son
Ch' a spendran — a larga man;
Ma son pëui tant pi artrincïà
Ant la ca ca carità.

11

Fiè, e döne maridà
Per la ponpa, e vanità,
Quanti dnè — ch' san sgairè!
Ma stimrío una viltà
Fè d' ca ca ca carità.

12

A j' è chi s' pia di piasì,
Bench' a sio proibì,
Nè goardràn — lö, ch' a spendràn;
Ma l' han peui dificoltà
A fe d' ca ca carità.

13

Quanti dnè se spendo ancòr
Pre spontè col pöst d' onòr
Col disegn, — o col inpegn!
Na spendeisne la metà
Per fè d' ca ca carità!

14

Quante speise, ch' a s' fan mai
Ant ij can, ant ij cavai!
Motobìn — podrío bìn
Lassè tante spanparà,
E fè d' cà ca carità.

15

Che dla gent ch' a resto sbrìs,
Pre stè alegher con d' amìs!
A spendràn — tut-lö, ch' a l' hàn;
Ma daràn pa un fì forà
Per ca ca ca carità.

16

Coste teste da gridlìn,
Poserbaco, e spadassìn
A m' goardràn — pa pì, ch' un càn,
Quand i cïama per la strà
La ca ca ca carità.

17

Vëule 'npö, ch' i día mi,
Le persoñe, ch a dan d' pì?
Son la gent, — ch' a l' han dę stent,
E pi piest necessità:
Coi fan d' ca ca carità.

18

L' è pëui lö, ch' an tante cà
A j ariva dę stravacà,
E san nen — da dont a ven;
L' è, ch' a son inimicà
Con la ca ca carità.

IL FINE.

Sopra il libertinaggio, che regna in questi tempi in alcuni paesi.

CANZONE II.

1

Ch' età malandriña,
Che secol visiof,
Che gent libertiña,
Che mond licensiof,
L'è mai ogidì!
Stè 'npöch a sentì;
Ma m' ven el sangïùt,
Ch' i n' peus pa dì tùt.

2

An Gefia a col' ore
Ch' a j' è sti gridlìn,
Dacant ale sgnòre
Sfrontà com n' tupìn.
Goardè com a stan,
Che d' vërgne, ch' a fan!
Ma m' ven ec.

3

Squadrè sule piasse,
Goardè per le strà,
A fè le smargïasse
Ste done 'nsucrà;
S' a smío nen d' patiòn,
Savrì la rafòn.
Ma m' ven ec.

4

Andè 'npöch a vęde
Ai öpere, ai baï
Si veule nen crędè
A lö, ch' mi dirai.
Stè con atensiòn,
Ades a l' è 'l bòn.
Ma m' ven ec.

5

Ventría, ch' i steise
Stęrmà 'nt un cantòn,
Pęrtant, ch' i senteise
Le conversasiòn,
Ch' a s' fan an pro d' ſeu
Da fè sonè 'l ſeu.
Ma m' ven ec.

6

Ma cöſa diromne
Dę sti spadassìn,
Quand' j' öimo, e le fomne,
A s' treuvo davſìn?
A dio bif-e-baf;
A fan rif-e-raf;
Ma m' ven ec.

7

A tuti sti circol,
Ch' as ciamo visiòſ,
Chi parla pì discol
L' è pì spiritòſ;
E rio com d' mat
Ancòra sul pat.
Ma m' ven ec.

8

A j' è d' mandolire,
Ch' a son anpestà
Ch' a dan giù d' verlère,
Adös dl' onestà
Con d' sërti discòrs,
Da fè scapè j' òrs.
Ma m' ven ec.

9

An tante ostaríe,
Ch' andrío drocà,
S' intreise, i vedríe
Dla gent desbocà
A cantè d' cansòn,
A fe d' certe asiòn;
Ma m' ven ec.

10

Ant coste locande,
Obërgïe, e pensiòn
Sovens ai è d' lande,
Ch' a dan ocasiòn
D' fè cïancïè la gent,
E con fondament;
Ma m' ven ec.

11

J' è d' cërte lengasse,
Trovandse ai convìt,
Ch' a fan d' parolasse
Per-stört e per-drìt,
Sens' ogni rigoard
Pì grasse, che 'l làrd;
Ma m' ven ec.

12

Al tenp pëui dle nösse,
Là sì, ch' a s' na dìſ
Dle rionde, e dle grösse,
Con frìſ, e lanbrìſ,
E con libertà
La pì sconcërtà;
Ma m' ven ec.

13

Andè dont a vío
Le gent al invërn;
Ai n' è, ch' a na dío
Da smëuve l' intërn;
E steislo tut lì
Ant lö, ch' a san dì;
Ma m' ven ec.

14

Goardoma ant le stale,
Ch' a stan ij pajſan;
A j' è coste siale
Con dontrè galan,
Astà lì da-pres,
Ch' a dmoro ala-pes;
Ma m' ven ec.

15

A j' è dla malissia
Fin ant le maſnà;
Ma chi elo, ch' ai vissia
Dlì 'npöch, ch' a son nà?
Mi sì, ch' i lo sai,
E ades lo dirai;
Ma m' ven ec.

16

J' è d' mare scaltríe,
Ch' a l' han pa rossòr
D' mostrè a soe fíe
La scöla dl' amòr,
E dij compiment
Da fè 'nlic i dent.
Ma m' vën ec.

17

Ma goai s' le muraje
Saveiso parlè;
Ch' j' avría paraje
Finòra d' cïarlè
Su tanti difèt,
E toiro, e segrèt . . .?
Ma m' ven ec.

18

Che röba, ch' j' avría
Ancòr da gïonté!
Mai pì finiría
S' i steis' a contè
Tut-lö, ch' i sëu 'ncòr.
Saría un stupòr.
Ma m' ven ec.

IL FINE.

Il Ferravecchio.

CANZONE III.

1

Sa, chi vëul vende 'l mnù,
Mi son 'l feramiù,
Ch' i conpro bon, e gram.
Via feve ranchè i dent,
Mi ij cato prontament,
Pagandie lön, ch' a valo,
Ch' a l' è sinch söld el sent.

2

E s' i voleisse ancôr
Pëui vendme per desôr
Vöstre mangiojre 'nsem;
Mi tant ij conprarai,
E bin, ch' i v' ij paghrai,
Sensa, ch' i m' fassè credit,
Perchè mi vëui gnun goai.

3

Mi son un öm d' angìgn,
Ch' i cato fiña i' sìgn,
E le parpejle dj' ëui.
I conprarëu i cavei,
La pel, e fin i buei:
Giustomse mach del pressi,
Ch' a sio brut, o bei.

4

Mi son sì pęr catè
Fiña j' onge dij pè,
E cole ancòr dle màn,
Con pat, e condissiòn,
Parlandla sì da-bòn,
Pur, ch' a sio tute antreghe,
E nen a töch e psòn.

5

Pęr le sęrvèle pëuį,
L' è gïusta lön, ch' i vëui,
E ch' i vad mat sęrcand.
I na trëuvo con stent,
E particolarment
An testa dle fumèle,
Ch' a son mach pieñe d' vent.

6

D' lenghe mi na vëui nen,
Ch' i n' hai già n' arbi pien,
Ch' a m' anbarasso mach;
I na vëui pì catè,
Ch' a s' pëulo pa esitè;
A l' è na marcansía,
Pì-prëst da lassè stè.

7

I conprarëu 'n tal caſ,
Pì prëst j' oríe, e 'l naſ,
Ch' a m' torna 'npö-pì a cont;
J' oríe 'n concluſiòn,
Son boñe a fe d' tacòn;
Dij naſ i na pëus fene
Dij bei, e bon stopòn.

8

S' j' aveise dij gavàs,
Ch' a v' deiso d' anbaràs,
Fevie taje a me cont,
Purch' a sio grossàt,
E nen dę sti pcit cassàt;
Mi tant ij conpro 'ncòra
Pęr fene dij barlàt.

9

I marchandrēu i polmòn,
Mediante, ch' a sio bòn,
Nè mangagna, ne toch;
E su tuti i marcà
Savì lö, ch' j' ēu pagà?
Tre söld, e mes la lira
Chēur, fidich, e corà.

10

Dij lavęr, dij mantòn;
Si na volì un doson,
Ciapeme duna al mot;
E si volì 'nt un böt
Tre psęte dęl gariöt,
O sia garsamela,
I dagh man al borsöt.

11

Vēule vendme i gęnoi?
Mi ji cato tuti doi,
Pęr fene d' massocàt,
E pēui, s' a v' agradìs
I pio dcö 'l polpìs,
O sia bot dle gambe,
Sa son dur, e massìs.

12

L' è giustament ancheui
Col dì, ch' i' conpro j' eui.
Perde pà st' ocasiòn,
E fevie prëst gavè,
Tratant, ch' i' conto i dnè;
Perchè mi sai pà dive,
Quand' i podrai tornè.

13

Vendme le man, e i bras,
I cïape un mes crosas;
Cosa volive d' pì?
I' pio dcö 'l rastèl
Dla schiña, s' a l' è bel,
Dasendve quater lire,
Ch' ij tire pa al masèl.

14

Volîve vende j' ös,
Mi cato pcit e grös,
E i pago doi söld l' un.
Miràco, s' i trovrì,
I v' l' anprometo mi,
Un autr, ch' a veuja deve
Tant, com i smoño mi.

15

Ij nerv da sul copàt
Tut giù fin sui garàt,
Mi conpro tut-afait;
A j' è la tassa an scrit
Pro faita ancòr da-drit,
A sinch e doi la lira;
Cösa volì tnì dit?

E

16

Ovía somne 'nteiſ?
Ch' i daga man al peiſ?
Contomne dij quatrin?
A m' e pà vantagïòſ
A ste sì tant ossiòſ,
Sbrigomo prest facende,
E steme tuit gïojòſ.

IL FINE.

L' Arrotino.

CANZONE IV.

1

Sà - sà, chi cïama l' amolàjre,
Ch' ven da Pariſ;
I son tornà, ch' a l' è pà-vaire
Ant cost païſ.
S' i vëule un bon cïaramolat,
Quandbin quaich-vöta i stranba;
Contutlo - lì son un omnàt,
Ch' i sëu 'l męstè sot - ganba.

2

S' i crẹde nen, fè 'npö la prëuva:
S' i sai molè:
Portè d' framenta e frusta, e nëuva,
E ste ossërvè
Com i' farëu la ponta, e 'l tài;
Ch' i' vëui, ch' i v' maravíe;
Voi i m' dirè, ch' j' avì gïamài
Vẹdù d' cöſe paríe.

3

Stupìve nen, quantben, ch' i' sia
Anpö baleũs;
S' ai fus un uja, i' la trovría
An mes d' na preũs.
A m' han mostrà un preservatìv,
Ch' a l' è 'l gïus dl' uva pista,
A l' è n' armedi pà catìv
Pęr consërvè la vista.

4

J' heũ virolà tuta la Fransa,
E 'l Dofinè;
J' ẽu speis mangïand a-crępa-pansa,
Tuti i me dnè.
Epur i vivo alegrament,
Pęrchè con la mia möla
I' vad vagnandme con pöch stent
Sovens quaich parpajöla.

5

J' ẽu bin la borsa anpö lingèra.
Cos è lo-lì?
Tant a j' è gnun su costa tëra
Pì aleghër, ch' mi.
Pęrchè m' sẽu pro dęsgagè
Con la mia brava möla
Pęr goadagneme da mangè;
E andè fasend quaich gïöla.

IL FINE.

L' Allegria.

CANZONE V.

1

Al folàt, malinconía,
E chi stà a covèla an sen;
Chi vëul d' crussi, ch' a s' ij pía,
Ch' mi na vëui saveine d' nen.
Chi vëul ec.

2

Chëur gïojòs ęl Ciel l' agïùta:
L' è 'n provërbi ben antìch;
Stà rasòn, chi la dispùta,
L' è una testa d' arabìch.
Stà rasòn ec.

3

Stè vivend ala ventùra
L' è lę stat ęl pì gïocond;
Chi dęl mond pì pöch a s' cùra
L' e patròn dę tut ęl mond.
Chi dęl mond ec.

IL FINE.

Il Calderajo alla moda.

CANZONE VI.

1

Chi ha da bsögn d'un bon Magnìn
Sensa spende gran quatrìn,
S'a m' vorà,
S'a m' ciamrà,
S'a m' provrà
Vëui, ch' a s' göda.
I me strument, son dij pì rar,
Son d'un angign particolàr,
Per travajè ala möda.

2

Mi son pà d'coi petacëui,
Ch' a van taconand d'pajrëui,
Barachìn,
E bassìn,
E bronsìn,
E padèle.
Le mie manëuvre son da sgnòr;
Miràco, ma j' avì pà ancòr
Vedune dle pì bele.

3

Mi son öm inteligènt,
Chi travajo sula gent,
Ch a l' han d' mäi
Naturài,
O casuài,
Ch' ai dan peña;
E in cas, ch' ai fussa quaicadùn
Privilegïà, ch' a n' aveis gnùn,
Magàra, ch' ai na veña.

4

S' un aveissa tuti i dent,
Ch' ai loceisso fortemènt;
Pęr rangè,
Comodè
Cost afè
L' è mia sfera.
J' ëu na prasìña tal, e qual,
Ch' ai fa stè reidi com un pal,
E dur com una pera.

5

Un, ch' aveis bin ùn bochìn
Ch' a fus largh, com un sęstìn
Lo strensrai,
L' agïustrai,
Lo farai
A męsùra.
D' un cant al autr i lo saldrëu
Così polìd, tant, ch' i farëu
Stupì fin la Natùra.

6

Coi mostàs tan pitocà
Mi ij fas sëuli com un dà,
Con sgurè,
Con lustrè,
Con dovrè
Mia rascęta,
Ch' a l' ha na tala qualità,
Ch' a spiaña con fasilità
Pęr pöch, ch' i' carca, e fręta.

7

Sà, chi aveisa quaich gavàs,
Gh' a fus largh com ęl mostàs
Mi ij farai
Pà gnun mai;
Lo spianrài,
Coma bſögna.
Tajà, ch' i l' abia lingermènt,
I' lo saldrai perfętamènt
Con la mia carafögna.

8

Ch' j' abie d' croste, o quaich poràt,
I' dagh man al me rasçïàt
Tut d' lotòn,
Di pì bòn
Fait a Liòn
Prę st' uſagi.
Lo-li gatìa, e da un piaſì,
Ch' a fa restè meſ andurmì,
E lustra bin ęl plagi.

9

Pęr le scröle, e i panarìf,
Umòr freid, e reumatìf
Me segrèt
L' è perfèt,
E l' efèt
Gïamài manca.
Con i me fèr, e con pöch fēu,
I' fas, ch' lo-lì va tut an brēu,
E m' dęscomodo gnanca.

10

Le scarvasse ij mando a spàs
Con pochissim anbaràs
Con l' onguènt
Ecelènt,
Ma bujènt
D' la pręſiña;
E töst, ch' i sai, ch' a l' è arfreidà,
I' m' buto deje una raspà
Con una lima fiña.

11

Le tignöle a man, e pè,
Dërbi, e rogna da gratè,
E i boròn
Dur com mon
Pęr mi son
Tute ghníe.
J' ēu lö, ch' fa bſögn ant me cassiöt
Pęr rimediè tut-ant-un-böt
A coste porcaríe.

12

S' ai fus pẽui quaichdùn, ch' aveis
Una ghẽuba, ch' ai pęſèis,
Veña si
Pur da mi,
Chi vędrì
Maravía.
Lo buto sul me cavalàt,
E con doi böt dęl massucàt,
Lo fas dlongh vantè vía.

13

Pęr le lupie i v' anpromàt,
Ch' i fas vist-e-priſt prà nàt,
Con un art,
Ch' ant un quart
Cola part
Resta franca.
Le mie tęſoire son dlicà,
E d' un' assèl tant rafinà,
Ch' ęl tai paràs pì gnanca.

14

Eve dvöte quaich gïavèl,
ö quaich piaga sula pel?
L' è me afè
A saldè
Su doi pè
Ste facende;
J' ẽu un saldadòr, ch' l' è fait esprès,
E stagn pì fin ch' l' argènt istès,
Ch' a fan cöſe stupende.

15

Chi voleissa pëui, ch' i feis
D' fontanèle, ö ch' i saldèis;
Fè pur cont,
Ch' i son pront
Con bon front
Per servìve.
I vëui, chi díe: oh l' brav magnìn!
E lo-lì l' è un travajè dabìn
A merita bin d' vive.

16

Seve försi sfogonà
A gran försa d' canonà?
A stì guai
J' arsenai
Son pa tai
D' armedièje,
Com a fàran i me garsòn,
Ch' a san butè i sö brav tacòn,
Dont a fa bsögn d' butèje.

17

Le moröide, chi i patìs
Fassa cap dal me inprendìs;
Le soe man
Na faràn
Prëst arlàn
Mei dle mie.
I' v' assicùro, ch' a l' è car,
E pre stì afè particolàr,
I' conto pa d' busíe.

18

Lö, ch' a s' trata d' ajassìn,
I' son l' öm ęl pì latìn
Pęr gavè,
Sradichè
Dant ij pè
Ste brignöle.
Con le mie pinse faite a vìſ
Le ranço fin ala radìſ,
Gïust com ranchè d' famiöle.

19

Pęr tajè j' onge 'ncarnà
A j' è pà n' aut pì arnomà,
Nè pì fin,
Dęl magnìn
Pęr fè bin
Stì mainàgi;
Con le mie tnaje faite a dent
Le barbo delicatamènt,
E tute ant un viàgi.

20

Deme prëst da travajè
Dnans, ch' i' vada a fe 'l fait me;
Pęrchè mì
Stagh mach sì
Pęr cunpì
Dontrè cure;
E pëui j' antasco i buratìn,
I proseguisso me camìn
Pęr brìch, e pęr pianùre.

Il testamento di Giacomo Tros.

CANZONE VII.

1

Mi n' sēu s' i sia malàvi
Pęr frev, ö pęr la doja;
J' ēu un non sö che, ch'a m' roja
Teribilmènt sul chēur.
A m' ven d' sèrte caudañe,
Ch' a m' fan tirè d' pavañe.
Ōimi pövr öm, ch' i mēur!

2

Marcè, marcè 'npö duña,
E pieve tanta peña,
Cïamè 'l nodàr, ch' a veña,
Ch' i vēui fè testamènt.
Tratànt pęr cortęsia
Portè 'npö d' malvasia
A cost pövęr languènt.

3

Muriend i vēui, ch' a m' fasso
La tanpa ant una cröta,
Dont ai sïa tavöta
Dij bon botài pien d' vin.
Almanch j' avrai quaich viàge,
E ancòra quaich sufràge
Da col odòr dij vin.

4

Dij pè vërs la muràja
I' vëui, ch' me cörp a resta
Butandme con la testa
A mira del ponghët;
Per göde cola bagna,
Quand el botàl a dagna,
Purch' ai sia gnun conchët.

5

Feme sonè per ciöche
An tute j' ostaríe;
Mie gesie favoríe,
Quartìn, pinte, e bocài.
Sentend ste sarabànde,
La gent da tute bande
Savràn ch' j'ëu fait i bàj.

6

Per törce, e per candèile
Portème sinch sent sañe,
Tra grösse, pcite, e msañe,
Pieñe d' bon vin nebiëul.
Almanch sta luminària
A tam ni vent, ni aria,
Ch' a sofia finch' a vëul.

7

Vestìme pëui cöl camus
Stermà 'ntla goardaröba,
Ch' a m' fassa pà na böba
Ant cost ultim onòr.
I l' ëu mai pì gavàlo
Dal dì, ch' i l' ëu conpràlo
Da Nicolà 'l brindòr.

8

Cogïème drinta un arbi,
Ch' a m' sęrvira pęr cassia,
Ma fait con boña grassia,
E ch' a sia bin vinà.
E pęr cussìn i m' lasso
Me car barlàt dę frasso,
Ch' a l' è tant nominà.

9

Gropème le man gïonte
Dantòrn a na boràcïa,
Ch' a sia con soa cracïa,
E pieña d' brëu d' autìn;
E an testa una gran bota,
Tajandie 'l fond da sota,
Ch' a m' scusa pęr bartìn.

10

Marchè bin lö, ch' i' v' dío:
La mia carcassa mörta
Sensautr i' vëui, ch' a s' pörta
Da dodęs botalè
Con una cuërtàssa
Anbriacà d' vinàssa,
Ch' a m' penda fin sui pè.

11

I' vëui pęr conpagnème
Dosent brindòr an gala,
Con la soa brinda an spala,
E sö pongòn an màn,
E sent bronsòn pęr banda,
Ma tuti bin d' olanda,
E cïoch tan, ch' a podràn.

12

Après a lor, ch' ai veña,
Con le pïoràsse an vista,
E j' östo, ë j' obërgìsta,
Ch' a son ant cost paìs;
Pïorànd la soa sventùra,
Vędènd, ch'-an sepoltùra
Ai va 'l sö mei amìs.

13

È pęr pì bela ponpa
A venta ancòr, ch' ai sia
Almanch na conpagnía
Dla goardia dij Todàsch
Pęr tnì andarè la föla,
D' una manèra dröla,
Con un goblöt d' vin frasch.

14

Ai quat cantòn, ch' a i sia
A tnime la cuërta
Doi pajra dij pì alërta,
E mei marcant da vin,
Vęstì tuti da festa;
Portànd un ojro an testa
Durànt tut ęl camìn.

15

Feme marcè ala testa
Un tinbaliè, ch' a soña,
Ch' a bata, e ch' a fęrdòña
Su doe gran barài,
An mes a doi tronbęta,
Ch' a toco quaich' arięta,
Con d' ponghe da botài.

16

Pëui feme con bel ordin
Trenè darè dle spàle
Quarant' e ses botàle,
Ch' a son i me canòn;
Tute con la valdràpa
Bin ansupà 'ntla rapa,
Ch' a vada gïù a-rablòn.

17

Prę strà mi vëui, ch' i m' cante
A tuta gran ganàssa,
Massimamènt an piàssa,
Cola bela cansòn,
La qual noi i cantàvo,
Quand i stasìo a tavo
A fè voghè 'l pintòn.

18

Dnans ai bocïòn, e ansęgne
I' vëui arcomandève,
Ch' i staghe 'npö a fęrmève,
Finch' l' östa veña al us,
Con una gran burnía
Dęl mei vin bianch, ch' ai sia,
A demne dontrè sprùs.

19

Passà la quaranteña,
Cost' inconbensa i' lasso
Ai me conpagn, ch' a m' fasso
Marlait un funeràl;
Ficà 'nt una cantìña,
Fasendsè una caplìña
Dantòrn al mei botàl.

20

Al dì d' me aniversàri
Fintant, ch'.ęl mond a dura,
Sula mia sepoltùra,
Ch' a m' vërso un sębër d' vin.
Lo-lì pęr mia gran glöria
A sërvirà d' memöria,
Ch' i cïupinàva bin.

21

An tute j' ostaríe,
A m' ven la fantasía,
I' vęui, ch' me nöm ai sia
Ansèm al me ritràt.
Ai na sarà pì d' quindes,
Ch' al vędme a m' faran brindes,
Cïapà, ch' a l' abio 'l rat.

22

Mia cariga l' armęto
A Bęrtromè Bronsögna,
Ch' a fa l' onòr, ch' a bsögna,
Tratandse dęl cinpè.
Tra tuti i me camràda,
Ch' a son ant la brigàda,
J' è gnun, ch' ai teña pè.

23

L' universàl erède
Sarà mia cara crìca;
Pęr l' amicisia antìca
L' è 'l manch, ch' i pęussa fè.
Con pat, ch' an conpagnía
Tut sauta al' ostaría
Finch' ai sarà dę dnè.

14

Butème sula tanpa
Cost' iscrision ben scrita:
A l' ha pęrdù la vita
Col pöver Gïaco Tros;
Pęrchè, ch' una sol vöta
An lēu d' andè gïù an cröta
L' è 'ndait a beive al pos.

25

Piè tuit da mi l' esenpi
A beive mai nen d' eva,
Pęrchè l' è röba greva,
Ch' a fa marse 'l pansàt.
Mandèla ala malòra,
S' i vēule nen ancòra
Tirè prëst i caussàt.

IL FINE.

Testamento di Madonna Gilofrada.

CANZONE VIII.

1

Che bela trastulàda!
Sentìla atentamènt:
Madòna Gilofràda
L' ha fait sö testamènt.
Durvì pur ben j' oríe;
Scotè ste drolaríe;
Son cöſe tant da ríe,
Da feve tonbè i dent.

2

A l' ha lassà tre fíe
Con un codögn d' un fieũl;
Son tute tre muſíe,
E chiël l' è 'n bel faſeũl.
Uña l' ha nöm Cïaflassa,
E l' autra Pantoflassa,
La tërsa Gïanaflassa,
E 'l frel l' ha nöm Griſeũl.

3

A j' ha dispöst aprùña
Na döta foſonànt,
Pertant, ch' a treũvo duña
Quaich bon partì friànt.
J' ha pa lassa d' paröle,
J' ha pa lassaje d' fröle,
A son tre parpajöle
An tanti dnè contànt.

F 2

4

J' ha faje butè 'n lista
Un bel, e bon fardèl;
Una camìsa d' rista,
E n' autra dę barbèl;
Una scufiassa uliaña,
Un fassolèt dę laña,
Con un faudal d' frustaña,
Ch' l' è bòn a fè 'n crivèl.

5

Un stràs d' una brassièra,
Ch' a l' è tra grisa, e blëu,
Un bel cotìn d' bandèra,
Ch' or or va tut an brëu;
Con doi caussèt d' flanèla,
Grossè com rasparèla,
Un dęl colòr d' canèla,
E l' aut d' colòr dęl fëu.

6

Dontrè fassìñe d' rame,
Con mesa miña d' seil,
E tre manìsse grame,
Ch' a përdo tute 'l peil:
Con tre plissasse armìse,
Ch' a son gïumài an frìse,
Pęr mincïonè le bìse,
Ch' a veño al tenp dęl geil.

7

D' mobilia j' ha lassàje
N' archęta dęsfondà
Da bute le ghingàje
Dla gran eredità:
Una pajassa möla,
Com una cïapa d' söla,
Con doi linsëui d' rajröla,
E un trogïo scïanchęrlà.

8

A l' han avù fortùña,
Sentì lö, ch' ven après,
D' un urinàri pr' uña
Forà 'ntel bel e mes:
Un cïap d' una sebreta,
Un quart d' una paleta,
Un scagn, e na banchëta,
Ch' a stento tnisse anrès.

9

Una credensa marsa
Ficà là ant un cantòn,
Ch' a fa na tal conpàrsa,
Ch' a par un such d' arbròn:
Una cavàgna rota,
Un doi con una bota,
Ch' a cola tut per-dsota,
Quandbìn, ch' ai sia un tacòn.

10

Un piat, e na ſcudèla,
Un tond deſverniſà,
L' è tuta la vassèla,
Ch' la mare j' ha lassà:
Un töch d' una stagïèra,
Casùl, e cassulèra,
E meſa formagïèra,
Ma tuta camolà.

11

Un ola già scrusía
Ansèm a un tupinët,
Ch' a l' è sensa manía
Con dontrè pertuſët.
Un as da cïapulòjra
Ficà ant una ratöira,
Un tërs d' una scumoira
Boña a scumè i sanpët.

12

An quant ala framènta
A j' è un bon cïapulòr,
Ch' antòrn ala polènta
A taja, ch' a fa pòr.
J' e dcö d' posade fiñe
Dȩl bösch, ch' a fan le tiñe;
Dontre cüjè, e forcliñe,
Con doi cosèi saròr.

13

Una baràl musía
Stȩrmà darè dȩl fòrn;
Un sȩbër, e na sía
Sȩrcïà con d' cörde antòrn.
Un mortè d' bösch, ch' a dagna,
Pȩr pöch, ch' ai buto d' bagna,
Con sö pistòn d' castàgna,
Ch' a l' ha mai vist ȩl torn.

14

Un lum da ver brustiàjre,
Ansèm al sö vilan,
E tre galiñe maire,
Ch' ogni ses meis a fan.
Una carèa-cagöjra,
Ch' ai sërv d' erca pastöjra,
Con una davanöjra,
Ch' a l' è sent agn, ch' a l' han.

15

Unpö d' una fusera,
Con na trieña d' fus:
Un stras d' una portèra,
Ch' a l' há sinchsent pȩrtüs.
Un töch d' una gratüsa
Forà tut al' arbüsa;
Na peila, bin-bìn strüsa
L' è un gust, com a stralüs.

16

Ma 'l fieul l' ha comodàlo,
Ch' a peul pa nen stè mal;
S' intènd, ch' a l' ha lassàlo
Erède universàl,
Dasendie na cabàssa
Per fè figùra an piassa,
Perchè l' ha na schinassa
Da bon fachìn d' Varàl.

17

A col, ch' s' è pià la brìga
D' arsèive 'l testamènt,
S' ha l' ha bin fait d' fatìga,
L' è pa stait mal-contènt..
L' ha avù pr' autentichelo,
E per insinuèlo,
E peui pr' arcopièlo
Un söld d' emolumènt.

18

Volìve-un pö, ch' i v' día
Chi l' era col Nodàr?
A l' è Bastiàn Potía,
Che d' neuit fa el spessiàr:
E i testimöni l' ero
Fabiàn, Gërvàs, e Pero,
Simòn, e Töni 'l Gnero,
Tibùrsi, con Genàr.

19

Per coi, ch' a sento lese
Costa disposisiòn,
A s' è lassasse rese
D' lassèje soa porsíòn.
L' è staita generòsa,
L' ha faita da grandiòsa;
Una cavía rognòsa,
Ch' ai serva de stopòn.

Matrimonio delle Figlie di Madonna Gilofrada.

CANZONE IX.

1

Scotè, sę-pùr v' agràda
Sta bela novità:
Le fie d' Gilofràda
Son tute arcapità.
Sotrà, ch' l' è stà la mare,
S' è manęgïà 'l pastìs
Tra amìs, e tra conpàre,
Pęr dèje duña ardrìs.

2

Dapęui, chę pöch-pęr-vöta
S' è spatarà la vos
Dę cola boña döta,
E col fardèl famòs:
Parblù, coma marcïàva
La fiòr dla gïoventù,
E ognùn a procuràva
Dę fèje sęrvitù.

3

Vędènd lo-lì s' butèro
Sui arie dęl folët,
E tute tre ręstèro
Seriòse com d' bonët;
Apeña a salutàvo
Dla testa, o con la man;
Ma non s' incomodàvo
D' ausè col fabriàn.

4

La gïoventù pì föla,
Ch' a n' era carpionà,
Perdìro la paröla,
Restànd bei, e stornà.
Ma tuti coi, ch' a l' ero
Nen tutafait massùch,
Pian - piàn a s' la sbignèro,
Piantandie stà s' un sùch.

5

Così rèstèr la pïassa
Ai tre partì pì bòn,
Gïan Grola, e Gïörs Tignassa,
E Bertromè Plandròn.
J' è 'l prim, ch' a fa 'l ressiàjre,
E l' autr a fa 'l magnìn;
Ma 'l tërs a l' è pa d' vaire,
Ch' a fa 'l marcànt d' sufrìn.

6

Alòr stè smorfiosone
Posànd col bel' umòr,
Andèro pì ale bone
Con costi tre sfojòr;
Con tute söe richesse
Canbièro d' sentimènt,
Fasendie sent caresse,
E mile cunpimènt.

7

Peui sensa fè d' mastiùre,
A s' acordèr l' afè,
Venènd a prometiùre
Lì subit su - doi - pè,
Fasendie ala presensa
De doe testassiòn,
Ch' a fur Simon Scorensa,
E Gïaco Scarniflòn.

8

Gïan Grola vëul Cïaflassa,
Pęrchè ch' ai smía un pöch;
E Gïörs la Pantoflassa,
Pęrchè son gïust doi gnöch;
La bela Gïanaflàssa
Conven a sö Plandròn;
Almanch a s' anbaràssa
La lösna con ęl tròn.

9

Pęr tuta sicuręssa
Sę son tocà la màn,
E dasse pęr promęssa
Un bel quatrìn d' Milàn.
E pëui a s' son basasse,
Ma con un' afession,
Ch' antòrn ale ganàsse
A j' è ręstà i nissòn.

10

E pęr finì facende,
E stè lontàn dai goai,
A fero 'npö dęstende
I sö istrumènt dotài.
Con mesa parpajöla
A l' han pagà 'l Nodàr,
Ch' a l' è Bernard Famiöla,
Ch' a s' è trovà prasar.

11

A l' han spedì Brighèla,
Ch' andeis a dè l' avìs,
Après dla parentèla,
A tuti i bon amìs.
A son tuta sgnoría,
E fiòr dla nobiltà
Da sapa, pala, e stría,
Da brustia, e cisvalà.

12

Gnun veul pà figuresse
La confusiòn dla gent,
Ch' andava a ralegresse
Con coi mostàs rusnènt;
E pcit e grand marcïàvo
Durànt pöch manch d' un meis;
E lì sę sbęrgnacàvo
Pęr vęde coi arneis.

13

Tuti ij marcànt andèro,
I ghingaje, e i sartòr;
Pęrchè, ch' a s' figurèro
Dę fè 'n goadagn da sgnòr;
Vędendie pèui furníe
Dę tanta provisiòn
A pièro le soe ghníe,
E mnèro 'l pętandòn.

14

Scotè sta-sì, ch' è bela,
E degna d' atensiòn;
Tnijne pà tuit capèla
Ficà là ant un grupïòn,
E 'l frel sul us dla stàla,
Podía pì nen transiè,
Con la cabassa an spàla
A fè 'l sirìmoniè.

15

Fratant ję spos pęr fesse
Stime da diligènt
Andèro un pö a pariesse
Ognun sö apartamènt,
Ch' a smío tre ratère,
Forgïà tute prę-stört,
Sens' us, e sensa vrère,
Pęr là s' un solè mört.

16

A piero una sivèra
Per core, e andè cariè
Ognun tut-lö, ch'a j'era
Spetànt a soa mojè;
An doi o tre cariàge
L'han tramudà per-fait
I möbil, e bagàge,
Na fuslo pura stait.

17

E peui a son pariàsse
Sö past tra maire, e gras,
Con d' rañe, e con d' lumàsse
Ansem a tre crovàs;
Una piatlà d' servlete,
Un cïoch rustì 'ntel forn,
Con sef o set siolete
Per goarnitùra antòrn.

18

Una gran mnestra d' fava
Gïa tuta morinà,
Un bon bujì de crava,
Con d' rave carpionà,
Tre pich ala cïalöta,
La fricassà d' un foìn,
Una stofà d' marmöta,
Con un ragò d' luìn.

19

A l'han cujì na miña,
E quater cop d'agïàn,
Per fè tanta fariña
Da fè na cheuita d' pàn.
A l'han pià doe sebrete,
Ch'a j'han prestàje ij vsin,
D' lanbrosca con d' brignete,
L'han fait na brinda d' vin.

20

Apeña son furnisse
Tuti i sirimoniai,
Ch' le spose son unisse
A preparè i mosai,
E le livree scùre
D' un burmęsin armìs
Trovà 'ntle ramassùre,
Pęr dè ai parent, e amìs.

21

A l' han goarnì d' sarsiùre
Tre fassolët rancïàn,
Dę teila d' armęnùre
Pęr dè a sor Piovàn.
Tratànt ję spos conprèro
Sö bel anèl aprùn,
Ch' i crędo, ch' ai costèro
Pà manch d' un doidnè l' un.

22

Furníe le facende,
E congregà i parènt,
A stèro nen a spende
Sö tenp inutilmènt;
Ma pïandse ala brassęta
Ste tiörbe, e sti gose
A pièro la sbręvęta
Pęr core andè spose.

23

A vęde sti mariàge
Ai n' è surtì dla gent;
Tre quart dę col vilàge
Marcero a tnì da-ment.
Gïamài a s' son sentíe
Dle cïabre d' cola sört,
Sigùr ch' ventàva rie,
S' un fussa stait mes mört.

24

Che quantità d' ręssiùra
S' è vista spatarà,
E d' brën föra d' męſura
Pęr tute le contrà!
öh quanti son lęvàsse
Sul indimàn broà
Quand a sę son trovàsse
Sul us la soa porà!

25

Su costi matrimöni
Parland lì tut-ariònd,
A j' è da fe 'n bel töni
Dij pì grasiòſ dęl mond:
Sigùra, ch' un podría
Enpì un quintërn d' papè,
Pęr costa drolaría,
E peui fela stanpè.

IL FINE.

Il matrimonio della Figlia di Martino Potage con Gio. Pietro Bragari.

CANZONE X.

1

J'è la fia d' Martìn Potage
Dęſgagïà com un pajè;
L' ha stantagn, e davantàge,
S' è volusse marijè.

2

A l' ha pià Gïanpèr Bragàri,
Ch' a l' è ancòra un bel gïovnöt;
A l' avrà sensa gran ſvàri
Quatęr borle prę spalöt.

3

Un pistòn, e na ramàssa
Son ij möbil dę soa cà.
Un linsëul, e una pajàssa,
Con un ërca bęſançà.

4

L' han avù da fè tre smañe
Pr' anvitè tuti ij parènt,
Tra sotròr, e curariañe,
Cïarlatàn, e gavadent.

5

L' han fa 'l past a sta mariöjra
Con un pörs, ma d' bela sört,
Ch' a trovèro 'ntla ratöjra
Pęr-là-dſòr dęl solè mört.

6

A ste nösse s' è conprasse
Una cara d' vin cïairët,
Tuit han vist quand a s' è mnasse
Sigilà 'ntun bon barlët.

7

öh che nösse strepitòse!
S' è mai vist un autętan,
Basta dì, ch' andèr a spose
Fiña col, ch' fa balè i can.

8

E pęr fè pì bela giöla,
Funì 'l past, s' è dait un bal;
J' era un sonadòr d' subiöla
Assętà 'nsima al trabiàl.

9

Sensa tute ste alegríe.
Che sarnàda j' han fait fè!
J' era dodes cirimíe,
Des cïochìn da mulatè.

10

Ma scotè costa, ch' è dröla:
L' han volsùla fè strenè:
L' ha tirà na parpajöla
Bele faita con doidnè.

11

Maramàn Gïanpèr Bragàri
Con sö cheür s' è andà arpose;
Tuti doi sensa gran svari
A sę son butà a ronfe.

12

Col, ch' l' ha fait sta mariùra
S' è vagnasse un bel capèl,
Ch' gïa d' un pes na tnío cura
Atacà sota al fornel.

IL FINE.

Il paese della Cuccagna.

CANZONE XI.

1

Col famòſ paìſ d' Cocàgna
A l' è pur un bon paìſ.
Gnun lavòra la canpàgna
Pur a smía un paradìſ.
Lì, chi veul fè 'l gargh lo fassa,
J' è pa gnun, ch' a l' anbaràssa;
Fa nen bſögn dę travajè
Pęr vagnesse da mangè.

2

Le strà son tute stęrníe
Con d' rubiöle, e d' pïaſęntìn,
E le përtie son goarníe
Con d' sautìsse, e con d' bodìn.
S' i vędeise le cïoènde,
Lo-lì sì, ch' a l' è un bel rende,
Fan d' salam tant dęsforma,
Ch' ögni doi fan la somà.

3

La roſa, ch' ven an canpàgna
L' ha 'n savòr da paradìſ:
Coi, ch' a tasto cola bagna,
Sì, ch' ai fa lęchè i barbìſ.
Binch' ęl sol ai bata 'nsima,
Tant a resta gïust com prima,
Ansi alòra resta mei,
Pęrchè a geila pa i buei.

4

Ögni smaña ai piöuv na vöta
Dij fidei, e d' macaròn;
Elo pa na bela böta
Senpre aveine dij baròn?
Fa pa bsögn d' acomodeje;
J' è la peña mach d' mangeje,
Son gïa bei anformagïà
Con sö bur, e bon servlà.

5

An fiocànd ai ven d' lasagne
Larghe tre travërs de dì,
E d' michęte a gran cavàgne
Con dij bon maròn candì.
Quand ai ven pëui la tanpèsta,
Tuti alòra fan gran fèsta,
Ch' a l' è tuta mach d' bonbòn,
D' ale, e d' chëusse d' bei capòn.

6

Dla polènta bela, e consa,
I fossài son pien, e ras:
Basta andè con una bronsa,
Un na pía fin ch' an pias.
J' è pa squasi gnun, ch' na toca,
Binch' a fonda tuta an boca,
Föra cosii sensa dent,
Ch' à na mangïo alegramènt.

7

Le nosère fan d' quajęte,
Basta andeje dęstachè,
E la rol carià d' tartlęte
Pì ai na tonba, pì ai na j' è.
I morè cuvert d' ofele,
E j' arbròn goarnì d' gïanbèle,
E le trifole sęmnà
Son le dmòre dle masnà.

8

S'l volì d' röba candía
Andè 'ntòrn dle bussonà,
A l'è pa tabornaría,
J'è da fene d' linsolà;
A j'è pa nessuñe ronse,
Ch' a sia privo d' feve ponse;
Piene pura dle carà
Con man nue, e j' ëui sarà.

9

Ma s' a v' piaſ d' röba pì fiña
V' assicür, ch' ai manca nen
D' mandolàsse ala praliña,
Ai n'è fiña dj' ërbo pien.
E s' a v' piaſ d' pastissaría
I v' na leve dlong l' anvía.
Andè mach antij rivàs,
I na trëuve minca un pàs.

10

Quand i vëule pëui tratève
Tant al dì, com ala nëuit,
Prontè mach la taola, e stève
Ch' j' oſei van gïà bei, e chëuit;
Le pernìſ, e le becàsse
Son comuñe, com d' lumàsse,
I polàstr, e colonböt,
Son pì spës, ch' i passaröt.

11

D' ögni part ai cor d' fontañe,
Ch' a fan tute cabarët,
Portè mach ö d' cope, ö d' sañe,
Per ciucè del vin ciairët,
Moscatèl, e malvaſia,
E pëu ancòr del mei, ch' ai sia;
L'è un bel cömod a cinpè
Sensa spende pa 'n doidnè.

12

Dvölte mach pęr gargaría
S' i voleisse stè a durmì,
Stè sicùr, gnun a v' dęſvía,
Fuslo pùra grös meſdì,
Acogïà, ch' i sie antla stansa
Ronfè pur a crępapànsa;
L' è la möda dęl paìſ,
Ognun fa, com a j' è d' viſ.

13

Sę quaichdùn a vëul andèje,
Veña sì a 'npare la strà.
Ma l' è cöſa da pënseje
Ch' a l' è pa na folairà;
Pęrchè venta senpre core
Pęr deſ agn, e quindeſ ore,
'Nnpö 'ntęl dur, e 'npö 'ntęl möl,
Antla panta fin al cöl.

IL FINE.

Il giuoco del Seminario.

CANZONE XII.

1

Una bela bisaría
M' è sautà 'ntla fantasía,
Per conpoñe sta çansòn
Sul gran gïugh del Seminàri,
Col, ch' el mond per l' ordinàri
A lo cïama dl' Estrassiòn.

2

Verament a l' è da ríe
Vede j' öimo, fieui, e fíe,
Vei, e gïovo, e fin masnà,
Tuti quanti lanbichèsse
Sö servèl per goadagnèsse
D' grataçùi an quantità.

3

Tratenìve sule piasse
Per sentì dle rasonàsse
Dle pì lepide del mond;
An fasend ste conferense,
J' è chi va spuand d' sentènse
Sensa riva, e sensa fond.

4

Antrè drinta 'ntle butèe
Per sentì dle dröle idèe,
E conteise d' opiniòn.
Un a dà per franch 'l tranta;
L' autr a dis, ch' a l' è l' otanta;
N' autr a veul, ch' el tre sia bon.

5

Ma pęr pièvе un past a ríe
Basta andè con fomne, e ſíe
Quand a fan convèrsasiòn;
Sentirì con che babía,
Van tratand d'astrología,
E parland d' superstisiòn.

6

Tute fan i cabalìsta,
E dan man a cola lista
Figurandse d' esse andvìn;
Tramantrè con le speranse
A smobiglio fin le stanse,
S' a fa bſögn, pęr fè d' quatrìn.

7

A staràn sinch, ö seſ ore
Tra lor-aitre lì a dęscòre,
Pęr contè i sö sëugn bagïàn.
Pëui a s' buto interpretèje
Così bin, ch' a s' crędo avèje
Gïa 'l goadàgn sicùr an man.

8

Uña diſ: i m' son sognàme
L' autra nëuit, ch' a m' han portàme
Dle pì bele fiòr d' preſent;
A vëul dì, ch' i son sicùra
Dęl fait me; na fas gagïùra;
Lo vędrì: tnì bin dament.

9

N' autra dìſ: e mi 'l contràri
J' ëu sognà, ch' un inpreſàri
M' ha portà un taschët dę dnè.
Lo-lì dìſ, ch' i son pro lesta,
Ch' a m' han gïà pagà la festa
E ch' i m' pëus pr' ades gratè.

10

N' autra pëui, ch' è pi sapiènta,
Dìs: mi strèmo ala sèrvènta
I me nöm sot al cussìn;
L' andoman matìn mi pronta
Fas riflès a lö, ch' a conta,
E goadagno bel-e-bin.

11

Cola veja sauta föra
An disend: i canpe al' öra
Vöstre cïance, 'l vöstèr fià:
Là scotè: mi vëui mostrève
La manèra për vagnève
Dij quatrìn a sacocïà.

12

Butè i nöm a banda snestra
Una nëuit föra dla fnestra,
Sènsa tnine gnun ant cà,
E s' i sëugne d' alegríe,
Gïughè pur; ma su d' folíe
Pieve goarda, gïughè pà.

13

N' autra dìs: ah stè 'npö chiète,
Coste son tute lumète
Da contè sot al fornèl;
Son rasòn da cïacïarone;
ö ch' i burle, ö ch' i mincïone,
ö ch' j' avì përdù 'l sèrvèl.

14

A l' è mei d' arcomandèsse
A quaicun, ch' ha d' anbarchèsse,
E tirè prëst i caussët;
Suplichèlo mört, ch' a sia
A tornè për cortèsía,
A portève quaich bon biët.

15

Veña 'l bsest ale tomoñe!
Soñe cöse da propoñe?
L' è un afè da ronpïe 'l nas;
ö cïapëje pęr j' orie
An sentend ste gosaríe,
E slonghèje longhe un ras.

16

Ma lassòma ste dotöjre,
E goardöma j' arvendiöjre
Com a son afacendà;
L' è 'n miràco, s' uña manca
A portè i sö dnè ala banca,
Pęr nen tnïje dsinpiegà.

17

Ortolañe, e ghingajère,
E paisañe, e lavandère,
E sęrvente, e sęrvitòr,
S' a l' aveisso bin apeña
Mach sinch söld, j' è gnun, ch'ai teña;
L' han piasì d' fè ríe d' lor.

18

A faran gïunè la gola,
Ma lassè passè na sola
Estrasiòn sensa gïughè,
L' è un spropösit a pensèje:
I podríe massacrèje,
Tan-e-tan j' è nen da fè.

19

Quand a l' han la borsa sbrìsa,
A vendrío la camìsa
Con i mataràs dęl let;
Stagn, e brons, e cassaröle,
I paireüi, palęte, e möle,
Van, e angagïo tut al ghet.

20

I dorìn, e le granàte,
I cotìn, faudài, e oate
A s' inpegno al Mont d' pietà:
ö ch' a goardo d' fè n' arsòrsa
Ai marì d' antòrn dla borsa,
Quand a son andormentà,

21

A son tant ancarognìe,
Ch' a farío d' mascaríe
Per podèje goadagnè.
A l' han tan lo-lì 'ntla testa,
Ch' a farío andè la resta,
Fin al ultim doidenè.

22

S' i volì 'nparè a-dritùra
La manèra pì sicùra,
E pì facil d' andvinè:
Gïughè nen al Seminàri,
E mandèlo a ca dij gïari,
Tnì 'n sacöcia i vöstri dnè.

IL FINE.

Le astuzie degli Scolari.

CANZONE XIII.

1

Mi i' vëui un pöch pęr ríe
Buteme a trastulè,
Contand le furbaríe,
E ruse dję scolè.
A l' han bin pöch gïudisi;
Pęrchè ch' a son gïovnöt;
Ma pëui parland di visi
A son pro d' bon volpöt.

2

Tratandse d' andè a scöla,
Parland an generàl,
Costa marmàja dröla
Sovens a l' ha quaich mal:
Ma quand a l' è vacànsa
Lasseje fè i corè,
Alòra 'l mal dę pansa
J' anpacïa pa a dmorè.

3

S' a veño a fè quaich fala,
L' astusia a l' è 'n camìn,
Pęr fè drochè la bala
Adös a quaich vęsin.
S' angigno con dritùra
Curvì i sö mancamènt,
E desse la tortùra
Pęr conparì innosent.

4

L' han dvölte pöca veüja
D' fè la conposisiòn.
A l' è perchè j' aneüja
Use d' aplicasiòn.
E pre scapè fatìga
A treüvo dlongh el mes,
Cìucìand da riga an riga
A coi, ch' a l'han daprès.

5

S' a veülo nen butèsse
Studiè le soe lessiòn,
Fan tuti i sförs per fesse
Amìs dij decuriòn:
A san bin tant sulièje
Con mile cunpimènt,
E bin soens sborgnèje
Ancòr con quaich present.

6

Quand el magistër s' treüva
A n' auso pa la vos.
I lo vedrì per preüva,
Ch' a tiro tuit del dos.
S' a ven virè le spàle,
Lasseje fè 'l balët,
A sauto com d' cocàle,
Ch' a par, ch' ai sia 'l folët.

7

Quaich festa per dmorèsse
A fan i negligent,
Per nen ancomodèsse
A fè 'l conponiment;
Peüi dío d' ordinàri,
Ch' a l' han avù quaich mal,
ö ch' a j' han pià i scartàri,
ö piuma, ö caramàl.

8

Quand pęr quaich insolènsa,
Ch' a l' abio dvölte fait,
A s' treuvo la consiènsa
Anbęrlisa marlàit;
Alòra scapo scöla,
Vędend d' aveje tört,
öpur çon bona töla
A nego ferm, e fört.

9

Ma quand pęr gargaría
A van a scöla tard,
Ai manca pa d' babía
Pęr nen aveje d' lard;
A treuvo mile scuse,
Ch' a l' han avù da fè;
E con sinquanta ruse
A san gavesse i pè.

10

Quaich-völta lì 'ntla scöla
A fan i sö scondiòn,
O d' una marendöla,
O d' una colasiòn;
A san fè le soe fręte
Con coi, ch' ai stan a-fianch,
Fasend le soe bafręte
Segrète sot al banch.

11

S' a son ficà an dosena,
Alòra sti babiöt,
Son aut un fuf apena,
Ch' a fan già i sö conplöt,
Pęr durvì la crędènsa,
ö procurè d' ciapè
Sotman antla dispènsa
Quai còsa a galupè.

12

Ma pęr nen inpegnème;
A dęscurvì ję stras
I vẽui nen inoltreme
D' andè a ſgatè pì a-bas;
Pęrchè ch' ai na saría
Da dì pęr tut domàn,
E i cręd, ch' i finiría
Förs gnanch passadomàn.

IL FINE.

Espressioni amorose di Bartolommeo Burat a Caterina Schitifessia.

CANZONE XIV.

1

Catliña, mi t' lo giüt,
E tentlo pęr sigür,
Ch' i t' m' aſ robàme 'l chẽur;
I son tan carpionà;
E marca dla verità,
Goarda, com i' dęſveño,
Ch' j' ẽu pì nen-aut, ch' ęl fià.

2

Col dì, ch' mi t' hai trovà
Astà sul ùs dę cà,
E ch' i t' ëu date dl' ëui,
I son sta pià talmènt
Pęr ditlo francamènt,
Ch' i stèr sensa paröla
Lì tut ant un moment.

3

I m' son sentì arvęrsè,
D' an testa fin ai pè,
Tut quant ęl sangh, ch' j' avía:
Tö sguard a m' ha alterà,
E tant annamorà,
Ch' a m' ha tut infiamàme
E 'l chëur, e la corà.

4

'Così pęr dite 'l tut
L' è lö, ch' i m' son ridut
Dę fe cost pcit viagiàt,
E piè tö sentiment
Con col dij parent,
Pęr fe le promętiùre
Sens' aitri cunpimènt.

5

Un paira d' bei orcìn,
Con quatęr vir d' dorìn,
Mi t' ëu portà d' regal;
Buchje sì ant un papè
Sta nen tant a pense:
A venta prëst arsölve;
S' i t' vëule maridè.

6

Oh Dio! che gran stent,
A dì tö sentiment!
E sastu nen parlè?
Dì su ſichìn-ſichàt,
E parla franch e nàt,
S'i t' m' aſ an boña idea,
Opùr ant ij garat.

7

E cöſa tenstu fait?
Astu gïà försi dait
Parölà a caich sfojòr,
Ch' a t' abia caparà?
Dì pura la vrità:
öimè, ch' i t' staſ tröp chieta
Da lì m' na ven ęl fià.

8

Almanch fame 'l piaſì,
E dime prëst un sì,
ö dime duña un nö.
Funisla an santa paſ.
Coſ elo mai ch' i t' aſ
A tnime sula cörda,
E mneme tant pr' ęl naſ?

9

övia dime almanch
Pęrchè ch' i t' parle gnanch:
Cöſ astu 'ntęl gabuſ?
Avràstu försi pòr,
Ch' i sia trist d' umòr,
öpùr d' una famía
Da fete dęſonòr?

10

Ma gïuranòn-da-doi!
T' has bin l' umòr d' un froi.
Son cöse dęl malàn.
Vëustu fe dvantè mat
Tö Bęrtromè Buràt,
Chę pęr toa bela cèra
S' butría a ghisa gat.

11

Via-là t' as pëui pro fait
A m' ven gïumài ęl lait;
La landa l' è pro mnà.
I son pa da lontan
Vęnù sì a fè 'l bagïan:
Tę m' smíe na smorfioũa,
E un bel mostas da can.

12

Dagïà ch' a l' è così
Mi t' lasso 'npö 'l bondì,
E i vad a fe 'l fait mè:
Ma ti testàs d' massùch,
Ch' i t' stime gnanch un pluch
Tö Bęrtromè; i rijría,
S' i t' stëisse stà s' un such.

IL FINE.
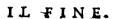
Risposta di Caterina Schitifessia
a Bartolommeo Burat.

CANZONE XV.

I

Aspèta Bęrtromè:
Cöſ' astu pensà d' fè;
D' voleime piantè lì?
Nö-nö, me corìn bel,
Achièta tö sęrvèl,
T' avràſ pa pęr chitème
Un chëur così crudèl.

2

I t' seſ ben inpassièrit:
Da tenp unpö 'n momènt,
T' aſ pa i Franseiſ darè?
Finòr t' aſ ciancïa ti,
Or lasme parlè mi,
E veustu nen, ch i pensa
A lö, ch' i devo dì?

3

Così me sentimènt
A l' è pa diferènt
Da col, ch' a sia 'l tö;
I t' m' aſ savù 'ndurmì,
E così bin cujì,
Ch' i t' m' oblighe a doveite
Pęr försa dì chę dsì.

4

Dlongh, ch' mi t' hai vist intrè,
Mi t' pëus assicurè,
Ch' i' son ręstà 'ncantà
A sëgn, ch' j' ëu pa podù
Gnanch dite, bin vęnù,
Nè proferì paröla,
Quandbin, ch' aveis vojù.

5

I n' ëu pa mai intèiſ
D' voleite tnì sospèiſ.
L' è tut dęscòrs an-van:
Ventría bin, ch' i fus
D' un chëur pì dur, ch' un us,
Quand i voleis nen piete,
S' i t' fusse an meſ al trus.

6

Col dì, ch' i t' hai vędù,
I m' son bin pro acorſù,
Ch' i t' seſ stait pià dabòn;
E mi, pęr dite 'l giust,
I n' ëu sentì tant gust,
Ch' a par, ch' ęl chëur voleissa
Surtime dant ęl bust.

7

I tnía dit tra mi:
E chi elo mai costsì,
Ch' a m' fa tant bei ocìn?
Che giovo desgagià,
Bin fait, e bin piantà!
J' è gnun ant nöst vilàge
Così bin arvià.

8

J' avría mai sognà,
Ch' i fus tant fortunà
D' avèje un tal sfojòr.
Mi t' assicùro bin,
Me cioncio, me corìn,
Ch' la göi a m' fa 'ndè tuta
An glöria ant un sestìn.

9

Gentil galàn ven sì,
Assètte dapres d' mi,
Ch' i parlo sul seriòs.
Lo distu perdabòn,
Ch' i t' abie l' intensiòn
D' voleime per toa sposa?
Che cara arsolusiòn!

10

Via-là: comensme dè
Lo-lì, ch' ant' el papè
T' as dit, ch' i t' m' as portà:
Saría un trat vilàn,
Quand j' arfudèis toa man;
I veui pa, ch' i t' lamènte
D' aveilo portà an-van.

11

Pęr cost l' è 'n bel regàl;
N' ēu mai avù l' uguàl,
Da tuti i me sfojòr;
Ti t' sef bin generòſ,
Amàbil, e grasiòſ!
A j' ę ni Re, ni Prinsi
D' un chēur così grandiòſ.

12

Pęr lö, ch' l' è dla mia gent
Saràn pro tuit contènt;
J' è pa da dubitè.
Così l' afè l' è intèiſ
Tra quatr ö sinchsent meif,
Ven vìa, ch' j' acordròma
D' enpìte 'l naſ d' apèiſ.

I L F I N E.

Le Figlie da Marito.

CANZONE XVI.

1
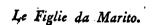
Scotè bin voi aitre fie,
Ch' i se tant acalorà
Ch' a s' pëul disse, ch' i viscríe
Le motère an mes dij prà.

2

Acogïève ant quaich bialèra
D' un mulìn, o d' un batòr.
A sarìa la mei manèra
Per calmève col calòr.

3

Föra apena dant la grëuja
I comènse furmiolè,
Pëui a v' sauta dlongh la vëuja
D' esse spose al carlevè.

4

E dagïàch s' è tant ardíe,
A saría nen mal pensà,
Ch' v' arvoltèisse per j' urtío
Quaich matìn sula rosà.

5

Quand i se pëui gïà grandete,
E gïumài da maridè
I fe dlongh le bernufiete
Per podeive fe stimè.

6

Ale feste pęr tiflève
I stè mesa la matìn;
E lo-lì l'è tut pęr feve
Marcè après tuti i gridlìn.

7

Pëui a v' cïapo ala brassęta
Pęr conduvve un pöch a spàs,
E contève quaich barslęta
Anpastà tra mair, e gras.

8

E voi rie com d'folàsse
An scotand cole rasòn,
Tant, ch' i slarghe le ganàsse,
Ch' ai podría intrè un micòn.

9

La pì part voi aitre incline
Mach a röbe d' vanità;
Costa a l'è, pövre Donine,
Tuta vöstra santità.

10

J' avì d'vissi quasi tute,
E 'l sęrvèl föra da pöst,
D' esse bele, d' esse brute,
I se tantę scume d' röst.

11

Gïoventù, dnans piè stè fie,
Pensè bin a lö, ch' i fè.
Seve nen, ch' a son d' granghíe,
Ch' a son d' ronse da brusc?

IL FINE.

Le Figlie di Stefano Bronbo.

CANZONE XVII.

1

Stevo Bronbo l' ha tre fie,
Ch' a son tute 'nnamorà;
A son nen tre maravíe,
Ma gnanch da canpè 'ntla strà.

2

Una è bionda, l' autra è bruña,
L' autra del colòr cafè;
A vorío trovè duña
Quaicadun, ch' ai volèis piè.

3

Son butàsse antòrn al pare,
Ch' ai serchèissa quaich partì.
J' ha rispöst: mie fie care,
Lassè pura fè da mì.

4

J' è tre gïovo; sai dont pièje,
Ch' a stan tuti tre sul sö;
I' mandreū sotman parlèje;
A diran pa nen, che dnò.

5

L' han ancòr, da lö ch' i' sento,
Tuti tre la soa virtù;
Un fa i fus, e l' autr i pento,
L' autr è cap di feramiù.

6

Son andàit a visitèje
Dlongh ch' a son stait avisà;
A l' han fait nen, mach goardèje,
A son stane carpionà.

7

Ant el tenp da plè na rava,
L' han rangïa tuti j' afè;
J' un la pressa i sbergïairàva,
J' aitri avío 'l feu darè.

8

Così tuti ansèm a fèro
Le promesse ala volà;
E per testimöni a pièro
Gïanbatìsta, e Nicolà.

9

L' andomàn a s' son levàsse
Tuti tre sul fè del dì;
A son duña desgagïàsse,
E marcïà a fesse vestì.

10

Uña del colòr dl'anguìla,
L' autra del colòr del breu,
E la tërsa l' han vestìla
D' un garnàc tra vërd e bleu.

11

Tre dì après a son sposàsse;
Chi l' avría mai credu?
E le nösse, ch' a s' son fàsse,
J' han costàje pi d' un scù.

12

Furnì 'l past, cola brigàda,
Döp aveje tafià pro,
S' artirèr ala sfilàda
Sodisfà de coi ragò.

13

Coste nösse, e sti mariàge
Fait ansèm li su doi pè
L' han fait ríe ant col vilàge,
Tuti quanti a stranbalè.

14

A l' avío le livrèe
Dęl colòr dij fricandò,
E le gent dant le butèe
Tuit surtío a fejė dj' ö.

15

L' andomàn matìn andèro
Sentì mẹssa vërs mesdì;
E ni pi ni manch al' ero
Ancòr tuit mes ancutì.

16

A ventàva 'npö sentìje
sonsonè tut longh dla strà.
Smiàva pröpri un bus d' avíe,
ö 'n. vęspè 'ntęl bon dl' istà.

17

A goardè stę maravíe,
Basta dì, tut è çorù;
Pęrchè d' cöse pì da ríe
Gnun j' avía mai vędù.

IL FINE.

Dialogo tra Madre, e Figlia, che vuol maritarsi.

CANZONE XVIII.

1

F. Mare, mare deme ardrìs.
Vędve nen com i patis?
Feme 'npö nen tan stàntè;
Ch' i peũs pa-pì nen spętè;
Deme prëst, feme 'l piasì,
Quaich bel gïovo pęr marì.

2

M. Cösa soñe ste rasòn?
Distu an burla, o pęrdabon?
Veũstu 'npö, ch' i daga man
Al toiròr, al foat dij can,
I t' fas pro sicuramènt
Passè 'l vęso ant un momènt.

3

F. Che cheũr dur, che crudeltà!
Vędve nen, ch' j' heũ gïà l' età?
Haine senpre da fè 'l stràs,
E stè sì a serne i spinàs?
A m' par bìn, ch' a l' è gïumài
Tenp d' surtì da costì goai.

4

M. öh che pressa! öh che visiòn!
T' as pa gnanca 'ncor ję spron;
I t' ses pa-ancòr boña a fè
Una mnestra da vachè.
Vëustu mainagè na cà,
Quand i t' ses ancòr masnà?

5

F. Da-sì a un meis, e dontrè dì
J' ëu pëui quindes agn cunpì,
E volìve gnanca ancòr
Ch' i comensa fè l' amòr?
Ai n' è tante, mi lo sai,
Sposà, gïovo com un ai.

6

M. Cösa tenstu ancòr cïancïà,
Bruta lenga da stropià?
Fin adęs t' as mai vojù
Aplichète 'ala virtù;
T' ses pa 'ncòr erba, ne fen,
E pęr ditla, boña a nen.

7

F. E volìve an conclusiòn
Vędme dè an disperasiòn?
Cosa pëui n' avrìve mai
S' i m' vędrè fè j' ultim baj
Pęr dęsgùst, e pęr dolòr?
V' aquistríe pro 'n bel onòr!

8

M. Va marlàit, s' i t' as tant front,
Da tö pare a deine cont;
Quand a sapia 'l schiribìs
Ch' è sautàte 'ntęl cupìs,
A t' farà försi canbiè
Col umòr, e col pensè.

9

F. Pęr me pare è pa cativ,
I' lo seū pęr positiv,
Purch' i m' pręste voi la man,
E ch' i bute 'l vöstęr gran,
L' è sigur, ch' a dis pa d'nò,
E mi dlongh i son a ciò.

10

M. Quand tö pare lo savrà,
ōh che gnögne, ch' a t' farà!
T' as pa 'ncòra conossù,
Ne provà l' umòr borù,
Ch' a l' ha quand ariva 'l cas,
Ch' ęl fumàt ai sauta al nas.

11

F. Sta rason bagnà antęl lait
A m' dęsbànca nen-afait;
I seū bìn ęl cheūr, ch' a l' ha
Tęnër, com una quajà,
E ch' a l' è così bon fieūl,
Ch' un lo vira com ùn veūl.

12

M. Chièlo col, ch' è stà tant lest,
Pęr robète 'l cheūr sì prest?
Gnun ha mai ancòr vędù
Nęssun giovo, ch' a sia vnù
Sì pęr cà fete l'amòr,
E passè pęr tò sfojòr.

13

F. Quand i sapie col, ch' a l' è,
Försi voi v' apasijrè.
A l' è un bel garson bìn nà,
Spiritòs, e dęsgagïà,
E d' una famìa tal,
Ch' a s' peūl nen parlène mal.

14

M. S' a fus bin el fieul del Rè
I t' sef nen da maridè.
T' af pa 'ncòr un pluch d' fardèl:
Cösa menstu 'l bertavèl?
Va 'nparè a filè, e cusì,
Dnans d' mariète, e tasme lì.

15

F. A m' par bìn, ch' i lo savì,
Ch' a son rair i bon partì,
E ch' a venta pieje al völ,
Per nen ronpse dvöte 'l cöl,
Piand quaich lord, e patanù,
Ch' abia nen, ch' i dent, e 'l mnù.

16

M: Ma adsadès ten bìn damènt,
Ch' i t' arfilo un sgïaf sui dent:
Tirme via dnans dij pè,
Sensa fetlo replichè,
E con tö bel umoràt
Ven pì nen ronpme i garàt.

17

F. Voi i veule ancòra fè,
Ch' el mond parla dij fait mè;
I m' farì piè perdabòn
Una tal arsolusiòn,
Ch' a n' farà försi pentì
Tute doe voi, e mi.

18

M. T' af fait bin, e santamènt
A scurvì tö sentimènt:
I t' af dame na lesiòn
Per butème in atensiòn;
A desblète i tö disegn,
Lassa pura a mi l' inpegn.

19

F. Pieve 'npö nen tant anbrēuj,
Ch' i savrēu fevla sui ēuj.
Marcandème pur dì, e nēuit,
Tant i' savrēu deme dēuit,
E feve restè 'n tal caſ
Con na branca, e meſa d' naſ.

20

M. Ades sì, ch' i vędo bìn,
Ch' i t' seſ lorda, e pieña d' vìn.
Fa una cöſa, e va a durmì,
Fin, ch' i t' abie digerì.
Tramantrè förſi domàn
Tö sęrvèl sarà pì san.

IL FINE.

Amicizia delle Donne da fuggirsi, ossia qualità delle Donne.

CANZONE XIX.

1

Chi sta amiſ con le fumèle,
N' avrà mai sö chëur content;
A son tute tante vele,
Ch' a van secondànd i vent.

2

Seve nen, ch' a son d' volpàsse,
E d' serpènt strẹmà 'ntle fiòr?
I' starè senpre 'ntle strasse
An frẹtàndve 'asem a lor.

3

Gïoventù chitè le scufie,
D' autramènt a v' costrà car;
Seve nen, ch' a son d' bẹrnùfie
Incostànte pì ch' ẹl mar?

4

Pieve goàrda, ch' a son d' làñe
D' un umòr malìgn, e trist,
A son gïust gare morbañe,
Ch' anganrío l' anticrìst.

5

Pẹr tirève a favorìje,
A san deve d' bonbonët:
Pẹr-darè, peui s' buto a rìe,
Pẹrchè a v' han ant i garët.

6

La pì part son sospętòse
A tal sëgn, ch' a s' fido d' gnun;
Son tant farde, e malisiòse,
Ch' a l' è mei stene gïun.

7

Oai! Dio goarda sol, ch' ai passa,
Una mosca sot al 'nas;
Dlongh ai vëulo dè la cassa,
E cïapela pr' ęl pęnàs.

8

Aj na j' è, ch' a l' han d' idee
Stravagànte ant ęl sęrvel;
Penso d' esse tante Dee,
Calà gïù dal ultim Cïel.

9

Çuasi tute svęrgognòse,
Pieñe d' fum, e d' anbisiòn;
Fin a cole, ch' son pì scrose,
Tant a s' vëulo tnì danbon.

10

Quand a s' buto sautè 'n sara,
Van an bestia, ch' a fan por;
Un canòn, quand a dęspàra,
Fa pà tant fracàs com lor.

11

A san fè le savuríe
Quand a pörta l' ocasion;
A l' è pr' esse riveríe
Dai codögn, e dai tomon.

12

A son fière, e sostęnùe
Pì, ch' la mare dęl folët;
Son nojòsé, e bęrbotùe,
E bisàre com d' mulet.

13

Lor a río, e lor a piòro,
Quand ai par, e quand ai piaſ;
Ma s' a s' buto a feve 'l moro,
Lo san felo longh un raſ.

14

S' a comènso pieve an ira,
E goardève pęr-travërs,
A san pieve tant an mira,
Ch' a fan tut pęr vędve përs.

15

J' è pa forma d' apaſièje,
Quand a son sul cavàl mat;
Tant le gïovo com le veje
L' han la testa pieña d' rat.

16

Gara avèje quaich contèjſa
Con sti umòr fait a fęstòn:
Gïà l' è cöſa bele antejſa,
Lor a l' han ſenpre raſòn.

17

Quante sufisticaríe
L' han le döne d' ögidì!
Tant le fomne, com le fie,
Tute l' han l' umòr così.

18

Ste lęcöjre da bardęle
Son le mare dij cïacöt;
Veulo fè le santarèle,
E son peſ, ch' i diavolöt.

19

Quand a s' buto con d' ingïurie
A sgonfiësse col gavàs,
A fan peſ, ch' a fan le furię,
Quand a ronpo i sö cadnàs.

I

20

J' avrì fait pęr caparèjo
Tut lö, ch' mai j' avrì podù;
Ma s' i' veñe 'npö a truchèje,
Tut vöst merit l' è pęrdù.

21

Veulo fè le dotorèle,
E spuè le decisiòn;
Ma le cosse moscatèle
L' han pa nen gran cösa d' bon.

22

Cösa mai podràine dive
Dla curiòsità, ch' a l' han?
Mi v' la peus pa nen descrìve,
Quand i steis fin a domàn.

23

Pęr dla ciancia, e dla babía,
Aj n' a j' è pa mai mancà:
Una döna 'npöch ardía
Con doi öche fan 'l marcà.

24

A son brave contęrlöjre,
Pęrchè l' han dij bon salsèt:
J' è pa gnuñe mei tęsöjre
Pęr tajè bin i colèt.

25

Venta deje peui la drita,
Quand a s' trata d' critichè;
Cola-lì va gnanca dita,
Lor son meistre 'nt cost męstè.

26

A vęnràn con bela rusa,
Promętend pì carn, chę pan:
Ma sté nen su cola fiusa;
Ch' a san bate, e virè man.

27

S' i volì lodèje 'i pēule,
Ch' a l' han pēui sta cösa d' bon,
Confidèje lö, ch' i vēule,
Son segrète com ęl tron.

28

A l' è brut, quand a s' unìsso
Contra d' un a fè consèj;
L' è sicùr, ch' ai dęscutìsso
Tuti i grop dant i cavèj.

29

Crędme mì, dęscarognìve;
E marcïèje nen après:
A j' è mēud da dęvęrtìve,
Sensa andève tachè al pes.

IL FINE.

Le Donne, che vogliono il comando dispotico della casa.

CANZONE XX.

1

Che sęrvèl fait a grangía,
Ch' a l' han mai, lassè, ch' i día,
Certe fomne d' ögidì!
J' han apeña maridaje,
Ch' veulo gïà portè le bràje
Ala barba dij marì.

2

A fan subit le padroñe,
E boriòse veulo inpoñe,
Comensañd ause la vos;
E i sö öm, s' a son d' garöfo,
I vędrì la sta s' un cöfo
Bei, e cheuit, e maraviòs.

3

Dvölte a s' buto a fè na cèra
La pì bruta, la pì fiera
Conpagna da sent strincòn;
E pęr rendse sostęnue
Tut ęl dì fan le borue,
E barböto com ęl tron.

4

Dal prinsìpi, ch' a son gravie,
Venta tnije da malàvie
Con particolarità,
E stofiàndje d' cortesìe
Sodisfèje cole anvíe,
Ch' je vniràn an quantità.

5

Goarda dio l' ömo, ch' a dieissa
Quaich paròla, ch' ai picheissa!
Dlongh a sauto com d' cravieui.
Crede pur a lö, ch' i dío,
S' a podeisso aj scarpentrío,
An gavàndje fina j' eui.

6

Dì 'npö al ömo, ch' a pretènda
D' antrighèsse ant quaich facènda
Risgoardànt al bon ciadel.
Cola vespa durgna, e trista
Ai darà talment la pista,
Ch' ai farà perde 'l servel.

7

Varie-völte inviperíe
S' atacràn ad sèrte ghníe
Da stimèje pa 'n quatrìn;
E sù lö faràn d' legènde
Destacàndne per-inpènde
Sensa mai pì aveje fin.

8

Quand la fomna l' ha la stissa,
Gara l' ömo, ch' a cetissa!
Venta gnanch, ch' a fassa fià;
A goadàgna pì s' a lassa
Ch' a rasona, ch' a sganàssa
Finch' a sia desgonfià.

9

öh che fum sot cole scusie,
Ch' a l' han mai coste bęrnùsie
Mal grasiòse com d' arìs.
Lor non vëulo dipendènsa;
Ma fè tut con prepotensa
Lö, ch' ai dà 'ntlę schiribìs.

10

Un pövr öm con coste teste,
Ch' vëulo comàndè le feste,
Pëui ancòra i dì d' lavòr,
A l' han pro bel dęscausèsse,
Ch' a ventrà pensè d' chietèsse,
E nen fè dęl bel umòr.

11

E tan-pì s' a l' è, ch' a sia
D' un' età gïà 'npö splufrìa,
A l' è gïust alòra 'l bon;
Ch' a lo fan stè ala tichęta
Con sovens quaich tribaudęta
Angrumlì là 'nt un cantòn.

12

Son ancòra peg sent völte
Cole-là, ch' fan le bigöte.
öh che dröla d' santità!
Stan an Cesa con modèstia,
Ma con rabia pëui da bestia
A squintërno tuit ant cà.

13

Ma savì lö, ch' ai dà peña,
A l' è 'l tröp bon-tenp, ch' ai meña;
E i sö öm, ch' a son bagïàn;
Ma sö dan. E pęrchè feje
Tante gnögne, con lassèje
Col cassùl tant prëst an man?

14

Povra servitù s' a s' pensa
D' fè na longa permanènsa
Con d' servèj così ſlurdì!
Venta pa, ch' a s' lo figùra,
S' ai capàra pa a dritùra
Con spoſè dlongh sö partì.

15

Na volì dle pì baroñe?
Per podèje lor dispoñe
A sö meud tuti j' afe,
Fan passè per la stamegna
Col bon öm, finch' ai consegna
E cïavìn, e cïav dij dnè.

16

S' a son gïovo, s' a son bele
Dan sovens an cïanpanèle
S' i galàn ai van daràir;
E i marì l' han bel butèsse
Sul seriòſ, e caprissièsse,
Tant-e-tant ai fan fè cïair.

17

A sentì ste dotoresse,
Quand a veulo fè paresse
Sö talènt ai öimo olòch;
A son sërte drolaríe,
Ch' a fario tonbe d' ríe
Le galiñe gïù dal gïoch.

18

S' el marì falìs quai cöſa,
Ai fan subit la soa glöſa
Per tirèlo sù a cavàl,
E podèje con gran festa
Deje dl' aſo per la testa,
Del codögn, e dle stival.

19

Lö, ch' a l' è d' economía,
La fan pro sula famía
Con un studi prinsipàl;
I vędrì com a stiràsso,
Ma bin pöche, ch' a na fasso
Sul sö pröpri pęrsonal.

20

A san pro fè i sö mainàge,
Piandse lor pęr fe bel plàge
I bocòn pì da golù;
E i marì stan a goardèje,
Ma n' ancalo pa brajeje,
Chiet com l' ëuli i foi-folù.

21

Quand a l' han pëui dla fiolànsa
Pęr mostrè la padronànsa,
E l' autorità, ch' a l' han,
Dvölte ai pussio ste scalörgne,
Dvölte ai tiro giù d' babörgne,
Strapassàndje peg, ch' un can.

22

S' ęl marì vëul dì quaicösa
A j' arcasso ancòr la dösa
Tante völte dopiamènt.
Maginè s' lo-lì ai fa peña!
Con tut-lö l' è mei, ch' a teña
La soa lenga an mes ai dent.

23

Ai na j' è, ch' a l' han dę döta
Tant da pièsse na marmöta,
ö un sumiöt da fè balè:
Cole son pęr l' ordinàri
Pì sfrontà, ch' un basalàri,
E pì altère ant ęl parlè.

24

Vaire-völte l' öm magoña
Con la fomna scontradoña,
Ch' a-veûl esse l' eûli an tut,
E tavöta contrarièlo,
E s' a fa dabsögn strièlo,
Ch' a l' è peûi ancòr 'l pì bròt?

25

Mi digh nen; ma v' assicùro,
Ch' i seû nen cösa s' figùro
Certe döne anspirità:
Cösa dive voi, ch' i sente
Con j orie tant atènte
Tute quante ste vrità?

26

Se quaichdùn i fus, ch' volèissa
Oblighème, ch' i parlèissa,
A saría naturàl,
E probàbil, ch' i tochría
Sensa tanta astrología
La radìs d' un sì gran mal.

27

Mi i diría a ste fumèle,
Ch' a son teste da crivèle,
S' a fus bin sù sö mostàs;
Peûi aprês i sogionsría,
Ch' a ven tut dal' asnaría
Dij marì, ch' a son d' gofàs.

28

Elo pa na cösa ontòsa,
E dautùt vituperòsa,
D' essje d' öimo tant oloch,
E ch' a veûjo maridèsse
Squasi-squasi mach për fesse
Tnì për tanti barbòch?

29

Sul prinsìpi, pęrchè feje
Tant i dos, e pęrchè deje
La bachęta dęl comànd?
Andè pura ades an piassa
Publicànd i bon-pro-fassa,
Ch'i cïaprè dę-quand-an-quand.

30

D'-or-anàns chi vęul marièsse,
Ch'a procùra d' atachèsse
A j' oríe sta cansòn;
Lasrà mai pęr nen fàlìla
Arlamè d' an man la brila,
S'a l'è nen dautùt tomòn.

IL FINE.

Le Suocere, e le Nuore.

CANZONE XXI.

1

Dì 'npöch voiàitre nöne
Rupie fin sul naſ,
Tra nöre, e tra madöne,
S'a j'è mai stait la paſ?
Dì franch, e nen da farde;
Vire pa la frità?
Ch'i passe pęr buſiàrde,
S'i neghe sta vrità.

2

Ma pur pęr nen butève
An tanta confuſiòn,
I vëui nen obliguève
A dęscurvì i patiòn.
Stè mach pęr testimöni,
Lassème a mi l'impegn,
Pëui dì, ch'i son un töni,
S'i' bato pa 'ntęl segn.

3

Coi dontrè dì dle nösse
ęl tenp l'è 'ncòra bel
Pęr le facènde grösse,
Ch'a l'han dà dè cïadèl.
Passà, ch'a l'è la festa
I somo a tenporài,
E dlongh ala tenpèsta
Di crussi, lande, e goai.

4

A s' buto ste rognàsse
A desse sugesiòn,
Stafend marchè le casse
Con tuta aplicasiòn.
A stan an sentinèla;
Comenso a piè d' sospèt;
A s' fan d' ëui da crivèla,
Notandse i sö difet.

5

A s' goërno senpre a vista
Su tuti j' andamènt;
A van fafend la lista,
Tenèndse bin damènt;
A s' pìo an difidensa,
Gïugàndse dij sotmàn
Con la benevolènsa,
Ch' a j' è tra gat, e can.

6

Quand cola nöra a fica
Sö naf ant quaich afè,
Subit la veja s' pica
A fela stè 'ndarè.
Perchè ch' a 'l' ha paùra,
Che dvölte maramàn
Ai peussa con dritùra
Lveje 'l cassùl dan man.

7

S' a sta marlàit de bada
Na forma un bel concèt,
Difend, ch' a val pa 'n vada,
Mach boña a taula, e lët.
A passa per mincioña
S' a meña pa 'l salfet,
E per na cïacïaroña,
Ausand un pö 'l cachët.

8

S' a la boña ganàssa,
A dis, ch' a l' e afamà;
La trata da smorfiàssa,
S' a l' è un tantìn dlicà.
Rendèndse solitaria,
A l' è d' umòr sęrvài;
Surtiend a piè 'npö d' aria,
L' è prę scapè 'l travài.

9

S' a vëul fè la sustòsa,
A dis, ch' a l' è tirà;
S' a s' mostra pöch curòsa
A l' è na dęspensierà.
La tassa da bigöta,
S' a và a piè quaich pęrdòn,
E pęr na mal-dęvöta
S' a sprëm nen i limòn.

10

S' a và con polisía,
S' a s' ten 'npö ardrissà,
Cola madöna stría
A fa na cïabrissà;
Ch' a l' è n' anbisiosoña,
Ch' a val pa 'n figh forà,
S' a s' lassa andè ala boña,
Ch' a l' è na gran pondrà.

11

S' ai vęd fè cotęsía,
Dal ömo, ö dal męssè,
La rabia, e gęlosía
Ai fa gonfiè 'l gose.
Vędend pëui, ch' a la lasso
Marlait al-abandòn,
Tant pì s' a la sbramàsso,
öh che consolassiòn!

12

S' a feisso bin d' miràco
Le nöre d' ögidì,
Tant le madöne ai smaco,
E senpre ai trëuvo a dì.
Ai vëulo pęr sęrvente,
E prę storcion dla cà,
E gnanca a son contènte
Ste teste sbusicà.

13

Vęnènd a ręstè grösse,
S' a törso 'npöch ęl cöl,
Ai dío, ch' a son d' rösse,
D' un naturàl tröp möl;
S' a veño mai goastèsse
Ai buto sul mostàs,
Ch' a san nen regolèsse,
Ch' a sòn d' bei ciaudronàs.

14

Quand a comènso avèje
D' maràje da ciadlè,
Alòra si, ch' le veje
A trëuvo da gablè,
Disend ch' a son pro brave,
E bin adutrinà
Pęr anlęvè dle crave,
Ma pa 'nlęvè d' masnà.

15

Anpö d' armòr, ch' a fasso
Quand a son gïà sgrëujà,
Le veje sę sganàsso
A feje d' armangïà.
Vorìjne pa ch' à steisso
Ficà 'ntun scatolìn,
E quasi ch' a bogèisso
Nepùra 'l dì marmlìn?

16

S' ai vędo fè quaich gnögna
A sauto com d' cravieui,
A dío, ch' la pussiögna
L' è lö, ch' a goasta i fieui;
Ch' a venta pa 'npastèje
D' paröle con d' amèl,
Ma ch' a l' è mei crièje
Tavöta sula pel.

17

Le nöre pöch al-viage
Van arlęvànd i pont;
A vęde sti mainàge
A buto dcö bon front.
Tratànt a s' pio an ira,
Ma con un tal livòr,
Ch' a j' è pì gnun, ch' ai vira
A feje canbiè umòr.

18

Ai ven pęr conseguènsa,
Chę peui continuamènt,
Sçapàndie la passiènsa,
A s' van tirànd di dent;
Sçaudà fin autle miole,
Sautà, ch' a l' han 'l fös,
A s' na dęstàco d' cole,
Ch' a van giù fin a j' ös.

19

Con tute le comàre,
Con tuti i sö parent,
Con tuti i sö conpàre,
Amìs, e conossènt
A fan sautè la miña
Contànd le soe rasòn,
E sfögo la cagniña
Dasend ęl feu al canòn.

20

Savèisne pur contène
Pęr dęsgonfiè 'l gavàs;
Podèisne pur butène
An aria d' pataràs.
Lo-lì sì, ch' ai saría
D' un gran divęrtimènt,
E quasi, ch' i diría
Pì d' mès sö nutrimènt.

21

Da coste cïöche rote
Chi vëul gavè 'l costrùt?
Quaich-vöta fan le bote,
E s' parlo nen d' autùt;
E dvölte brajo dj' ore
Com d' anime danà,
Ch' a s' pío gust d' fè core
Tut quant ęl vęsinà.

22

A van bin pro quaich festa,
Pęr nen fe parlè d' lor,
A squintęrnè la testa
Ai pövri Confęssòr.
Cosèlo pëu 'n sostansa
Tuta sta confęssiòn?
Nen-autr, ch' un abondànsa,
E sfögh d' mormorasiòn.

23

A studio mach d' possèse
Après ai sö marì,
S' a pëulo scavalchèsse,
L' è tut sö gran piasì,
Ai van gonfiànd j' oríe.
Con sent iniquità,
E vëulo ch' soe busíe
A passo pęr vrità.

24

Ma costa l'è pì bela;
Quand j'öimo je dan tört,
Atàco na gabèla
Con lor ancòr pì fört.
A pisto, è piòro d' rabia,
E fan un ramadàn,
Ch'un ors ficà 'ntla gabia
Na fà pa n'autęrtàn.

25

Ai cario d'inpropèri,
Ai trato da fasëui,
Ai chëurvo d' vitupèri,
Ai vëulo gavè j'ëui;
Lo-lì sì, ch'ai tarissa,
Ch'ai fa canbîè colòr,
E tan sautè la stissa,
Ch'a resto föra dlor.

26

Ognùn pëul bin conprènde
Chi n'ha da stène d' mèis.
A son pëui le facènde,
Ch'a van da mal an pes,
La cà va tuta an aria
Pęr sö tirè, e sciànchè,
La röba va an patària;
Lo-lì pëul pa manchè.

27

A j'è d' madöne tante,
Chę pęr durmì soav,
A vëulo pa d' guarnàntę
Pęr tnì tut lor sot-cïav;
Pęrtant chę cola nöra,
S'a vëul, ch'un töch dę pan,
A s'.pëussa nen fè anföra
D'andèje al basamàn.

28

A s' buto mai a tavo,
Ne a siña, ne a disnè,
Ch' ö j' uñe, ö j' aitre a gavo
Quaich landa da rinfnè.
A vëulo, ch' la ganàssa
Travàja dopiamènt,
E costi bonprofassa
Tra lor son cunpimènt.

29

Mi m' butò pa ala prëuva
D' volèje antre an questiòn
Da quala banda a s' trëuva
ö 'l tòrt, ö la rasòn.
Mi m' na vëui pa 'npacème,
I' son pa così föl;
Perchè m' vëui pa tirème
D' maledisiòn acöl.

30

S' ant j' öimo ai fus d' giudisi,
Ma ch' a son tröp bagïan,
Levrío pro i caprisi
A sti servèi tant van.
Ventría con ste streghe
Piè un bon bastòn aprùn,
E fèje bin le freghe
Ala matìn a giun.

IL FINE.

Un Giovine pentito d' àver isposata per interesse una Vecchia.

CANZONE XXII.

1

Che bruta veja, ch' i m' son carià me
Pęr col lęchët dij sö quatrìn,
Pęrchè, ch' i m' era figuràme
D' sotrèla l' indimàn matìn.
Ma l' è goręgna
Com una lęgna,
E veûl ancòr nen tramudè.
öh la veja, la pest ala veja,
E quand voràla mai crępè!

2

A son des agn, ch' j' eû fait sta sotisa,
Ch' a m' costa mila pentimènt.
Mì la vędía tuta grisa
Con sent rupiasse, e sensa dent.
Così pensàva,
Ch' a fussa brava,
E ch' a volejssa prëst pętè.
öh la veja ec.

3

A tramolàva com una feuja,
L' era pì gïaųna d' un luvjòn.
L' è lo-lì, ch' a m' fęr vnì la veuja
Dę spose duña col tronbòn.
Mi la crędja
Già an angonía;
öh sì, ch' a m' ha savù trapè!
öh la veja ec.

4

S' un pcit buf d'öra l' aveis tocàla,
A la canpàva a ganbe lvà:
L' era lingèra com na cocàla,
L' avía quaſi nen, ch' ęl fià.
Ma pëui s' è arpiàsse,
S' è arviscolàsse
Tra pöchi dì col vętupè.
öh la veja ec.

5

Mi v' assicùro, ch' i la tęnía,
Ch' a fus pì goasta d' un bolè;
Epùra l' è na maravía,
La qual a m' fa trasecolè.
Vędènd, ch' a dura
Pęr mia ſventùra
Pì d' lö, ch' i m' son podù aspetè.
öh la veja ec.

6

Ventàva vędla, com a tranſiàva;
L' era pì gonfia d' un babïàs;
Senpre gemía, e sospiràva,
Com s' a fus staita al ultim pas.
S' pëul dì, ch' a l' era
Giumài sot tëra,
Ch' apeña stava drita an pè.
öh la veja ec.

7

Una tossàssa la tormentàva
Tuta la nëuit, e tut ęl dì;
Continuamènt a s' lamentàva,
Diſend, ch' a na podía pì.
A l' è un miràco,
Potër dę baco!
Ch' a l' abia tant podù rablè.
öh la veja ec.

8

Pì non mangïàva, pì non durmía;
A l'era sensa carn adös;
Mi sëu nen com a vivía,
Avend pì nen, ch' la pel, e j' ös.
Mà da gramàssà
L' è rẹstà grassa
Coma la cagna d' un tripè.
öh la veja ec.

9

S' lamentàva dlẹ stömi, dla testa;
Spuàva sang ögni momènt;
Andàva gnanca a mẹssa d' festa,
Pẹrchè, ch' ai vnía d' assidènt.
Ma antànt a treña
Pẹr feme peña,
E deme 'ncòr da scapinè.
öh la veja ec.

10

Una fẹrvẹta ficà 'ntle cöste
A l' andasía tormentànd;
A sëgn, ch' andàva pẹr le pöste
Anvërs la fössa caminànd.
Ma pëui pentía
D' fè sta folía
L' ha 'npö pensà d' tornè 'ndarè.
öh la veja ec.

11

Pẹr tuta quanta la soa vita
L' avía senpre quaich dolòr;
Slongànd ẹl cöl com una pita,
Criàva, ch' a fasía por.
Ma pẹr magía
Mi crẹd, ch' a s' sia
Sicùr savùsse arviscolè.
öh la veja ec.

12

La prima vòlta, ch'i l'hai vędùla,
I son ręstà tut maraviòſ,
Pęr mi l'avría mai crędùla
Apassionà d'avèje un spoſ.
öh che pel fiña!
Ah malandriña!
L'ha bin savù fè sö męstè.
öh la veja ec.

13

Ventàva vęde col brùt potàge
E dura, e reidia com un pal;
E pęr dì mei tut-ant-un-viàge,
L'era un conplès d'un ospidàl.
Or voi diríe,
Ch'a son buſíe
Tut lö, ch'i v'hai savù contè.
öh la veja ec.

14

L'istessa seira dęl matrimöni
L'ha volsù fè sö testamènt;
Ma mi finor son un bel töni,
E stagh ancòr a tnì damènt,
Con inpasiènsa
Dę fè acoliènsa
A cola töba, e coi sö dnè.
öh la veja ec.

15

Pęr mi l'avría pa mai spoſàla,
I n'era pa così tomòn;
Nö-nö i' fasía pa sta fala,
S'a m'aveis nen fait donasiòn.
Ma cöſa anpörta?
Dnans, ch'a sia mörta,
A pëul ancòr vędme sotrè.
öh la veja ec.

16.

I m' figuràva con cole greuje,
Che costa veja m' ha lassà,
De lvème tute le mie veuje,
Subit, ch' a fussa trapassà.
Con tanta döta
Quaich ſerbinöta
J' avria pro savù trovè.
öh la veja ec.

17

Ma lö, ch' a m' fa pì pena, e m'inchièta;
A l'è, ch' i son burlà da tuit.
La gent na fan una burlèta,
Diſend, ch' i n' hai pa 'ncòr j' eui suit.
öh che cagniña,
Che bruta fliña,
Ch' a m' fan continuamènt sautè!
öh la veja ec.

18

Voi-aitri giovo, ch' i veule piève
Quaich veja mach per l' interès,
Piève bin goarda, e consultève,
S' i veule nen restène d' mès.
S' i sè nen senpi,
Piè tuit esenpi
Da mi, ch' i m' son lassà gabè.
öh le vejo, la pest ale veje,
Ch' a veulo mai finì d' crepè.

IL FINE.

I Vedovi innamorati, e già vecchj.

CANZONE XXIII.

1

A m' fa ríe quand i penso
A sti vido 'nnamorà,
Gïà tuit grìs, e ch' a comènso
Esse fiap, e sgangarà.

2

Pur a vëulo (ela pa dröla?)
Conparì da gilichët:
E fè i.drù con tanta töla,
Com a fan d' istà i galët.

3

Tnìje 'npö damènt a core,
Atilà com tanti spos,
A fè visita ale sgnòre,
Aplicàndse a fè i grasiòs.

4

S' a son gïà gobù 'ntle spale,
Venta vędje sti bagài
Pęr le strà tut mal-uguàle
Marcè drit com tanti pai.

5

Pęr la barba, e l' anpodrùra,
L' han un' ora al dì 'npiegà,
Pęr podèje fè figùra,
E curvì i difèt dl' età.

6

Van canbiàndse la camìsa
Fiña dontrè völte al dì,
E vęstisse d' röba armìsa
Par ch' ai sia proibì.

7

Così fan pęr goadagnèsse
L' ëui, e 'l genio feminìn,
E podèje prest cobièsse
Con quaich bel scarabotìn.

8

E s' a stanto a goadagnèje,
A s angìgno d' inpieghè,
Costa pur lö, ch' veül costèje,
Quaich conchèra, o quaich conchè.

9

Cost a tranbla, e col rangöta,
D' aitri a son pì möi, ch' ęl bros;
Pur goardè sti vei balöta
Calorà com tante ciòs.

10

Ai n' è pöchi, ö gnun, ch' a s' curo
D' una röba già arsętà;
Ma la magïǫr part procùro
D' atachèsse al fiòr dl' età.

11

E s' a peülo nen spontèla
Con le cïancïe, e i cunpimènt,
A s' agïùto d' inportèla
Con dotèje grassamènt.

12

Osservèje, com a viro
Pensieròs, e tut distràt,
A fantastico, e delìro,
E l' amòr ai fa 'ndè mat.

13

S' a fan tan d' acaparèsse
Quaich giojìn, ch' ai daga 'ntl' euî;
L' è un gust vędje a deghisèsse,
E andè tuit an breu d' faseui.

14

E con cola soa metrèssa
Sti bavòs fan i galàn,
Con un deuit, e con n' adrèssa
Da garöfo, e tulipàn.

15

A tapiño a visitèla
Dontrè völte almanch al dì:
I babàn stan a covèla,
Ch' aneujrío i seu pa chi.

16

S' un amìs, o chi sę sia
Ai tochèis pa mach la man,
Costi vei pęr gęlosía
Ai fan dlongh dj' ojàs da can.

17

Tramentrè ste lañe fiñe,
Ma pì möle d' un barbèl,
Van disèndje d' paroliñe,
Ch' a son dosse pì, ch' l' amèl.

18

A s' butràn a fèje d' gnögne,
Sent promęsse, e quaich pręsènt;
Ai fan tute ste pussiögne,
Pęr podèje otnì sö intènt.

19

Dla fatìga ai na va pöca
Pęr goarì sti bei umòr;
Acogèjè anpö 'ntla fiöca,
Fin ch' ai passa col calòr.

IL FINE.

Due Vecchj innamorati d' una Figlia.

CANZONE XXIV.

1

A j' è naje na gabèla
Tra Simòn, e tra Bastiàn;
A saría pro 'ncòr bela,
S' a doveisso vnì ale man.

2

Tnì damènt, s' i dio buſía,
Ai vẽul esse un brut armòr;
Perchè a ven da gelosía,
Ch' a s' son pià sti vei tra d' lor.

3

Sti bavòſ, e lagrimàjre
Tuti doi son carpionà
D' una fia d' un brustiàjre,
Ch' a stà là 'nt soa cantonà.

4

Un l' è gïòvo com na peta,
L' aut l' è vei com un serpènt;
Un a l' è con la dernèra,
L' aut l' è ciörgn, e sensa dent.

5

Costa fia l' ha mal-e-peña
Trenta set, ö trent' ẽut agn,
Bianca, e rossa com la cheña,
Desgagïà papì, ch' ne scagn.

6

Venta vęde che caręsse
Van fasendje sti griseui;
Son tan pià da cole blęsse,
Ch' a van tuti an breu d' faseui.

7

Un j' ha faje fè la dmanda
Da Cristöfo Garnac às;
L' autęr pèui dal' autra banda
L' ha mandà Gïan Mostaflàs.

8

Son andait con tanta töla,
Ch' ęl brustiàjre è ręstà moch;
L' è stà 'npöch dnans dì parölà,
Ancantà com un olòch.

9

Maramàn con cortęsia
J' ha mandàje a fè 'npromè,
An disend, chę d' una fia
Pì d' un gęnër s' pèul nen fè.

10

Maginè sti vei balöta
Com a son ręstà broà!
A l' è stà una bruta böta
Prę squarsèje la corà.

11

Quand a l' han savù, ch' a l' ero
Tuti doi an pretensiòn;
Pofër-baco, ch' a sautèro
Anfiamà com doi lion.

12

Pęr decìde la contèisa
Son mandàsse a dęsfidè;
Töni Biòch l' ha pià l' inprèisa
D' andè chiël pęr męssagè.

13
Tramentrè se son armàsse
Da fè por a gat, e can,
Con i mañi dle ramàsse,
E na crössa aprùn an man.

14
L' andomàn sti gnöch son lvàsse
Tuti doi de bon matin;
Capitèr ch' son incontràsse
Sot la fnëstra d' sö gïojìn.

15
Pensè 'npöch com a son fasse
Di brut ëui, quand a s' son vist;
Basta dì, ch' a s' son bucàsse
Con na rabia dl' antichrìst.

16
Maramàn a comensèro
Vilanièsse com d' cagnàs;
L' un per l' autr na destachèro,
Ch' a sentìje l' era un spàs.

17
Un disia a sö contràri:
E cös astu per pensè,
ö bruta cèra da gïarï,
A volèite anbarassè?

18
T' has avù tant' arogànsa,
Per mandème a desfidè;
Veui mostrète la creànsa,
E virète 'l dnans darè.

19
I t' farëu passè 'l spervíso,
E la volontà d' fè 'l grös;
Con un sofi mi te sbriso,
E t' fracasso tuti j' ös.

20

L' autęr vei drissèr j' oríe,
A scotè sti cunpimènt;
Pëui après 'a fur da ríe,
Com a j' ha arviràje i dent.

21

A j'.ha dije: testa d' aſo
Cöſa fastu tant fracàs?
S' i tę pío, mi tę craſo,
Le sęrvèle, ganbe, e bràs.

22

I son sì con boña vëuja
D' abassète col çacàt;
Scardassà, fiëul d' una plëuja,
Carn da pich, e da piolat.

23

Che viſiòn dę maridète,
Rassa d' gnëro, mört dę fàm;
Speta adès, i t' vëui lęvète
Col gatìj d' ant ęl coràm.

24

Dęſdentà, mostàs d' bronsa,
Cöſa vęustu raſonè?
I tę peiſe gnanch un' onsa,
Pövęr gnèro mört-an-pè.

25

Su lo-lì son atacasse
Pęr coi deſ, ö dodes brin:
Tuti doi son raviolasse,
Ch' a smiàvo giust doi crin.

26

Sö giojìn s' è dęſviasse
An sentiènd tut cost rumòr;
Duña-duña a s' è lęvasse
Pr sciairè 'npö i sö sfojòr.

27

S' è butàsse dlongh a ríe,
Ch' a savía la rasôn,
Ch' a fasio ste folíe,
E conteise da tomòn.

28

A l' è subit staita lesta;
L' ha pià d' eva ant un sebröt;
L' ha canpàila sula testa
Per finì col gran cïacöt.

29

Costi gonso son sentìsse
Tuti doi tant rinfrescà,
Sì-che-dsì ch' a son spartìsse,
Sensa gnança pì fè fià.

IL FINE.

Le Vedove innamorate.

CANZONE XXV.

Aj' è tante vidovèle,
Pęr parlè così 'n comùn,
Ch' a procùro d' fesse bele,
Pęr tornè gabè quaicùn.

2

Mi m' intendo dì dle gïovo,
Pà dle veje bonbonà;
Cole i lasso ste, ch' a brovo
Ant' ęl brēu dla carbonà:

3

L' han l' amòr, ch' a le tormènta,
Ch' ai fa ande fora d' sęrvèl;
Uña smania, l' autra stenta
A podeje stè 'ntla pèl.

4

A fan tuit ję stratagèma
Pęr podeje otnì sö intènt;
Pövre döne, l' han pa flema,
E bin pöch regolamènt.

5

A faràn bin le ritròse,
S' a s' presènta quaich sfojòr;
Ma l' han mai-taſ d'esse spose,
Pẹr goarì dẹl mal umòr.

6

A fan bin dontrè grimasse
Pẹr quaich dì vidoe, ch' a son:
Ma sòn tuti tir d' volpasse,
Pieñe mach d' simulasiòn.

7

I n' hai mi bin vist quaicuña
Dnans, ch' ẹl sö marì fus mört,
Caparesse duña duña
Un autr öm pẹr sö confört.

8

Venta vẹdje cifognesse
Dlong ch' a l' han finì col dëul;
A s' angìgno pẹr butesse
Al incànt, s' quaicùn aj vëul.

9

Ossërvèje, coma viro
Pẹr le gesie ant j' ocaſiòn;
Ma savì i motìv, ch' ai tiro?
L' è pa gnanch la divosiòn.

10

L' è pẹr fè la soa paràda,
E pẹr esse vaghegià,
E fe vẹde ala brigàda,
Ch' a son leste, e dẹſgagià.

11

Van, e giro d' ögni banda
Pẹr le piasse, e le contrà;
Pẹrche j' è gnun, ch' ai comànda,
Ne, ch' ai ronpa le soe strà.

L

12

S' a son riche, s' a son bele,
L' han sinquanta scalabròn
A frustèje le piancle,
Le cadreghe, e i cadregòn.

13

E lor gonfie, e sostenùe
L' han piasì d' fesse amusè;
Ma quaich-völta le pì drùe
Dan del nas ant un vespè.

14

S' a son brute, e lingeröté,
Per podèje otnì sö fin,
Venta vedie mnè le piöte
Per scrchesse quaich gridlìn.

15

Ai na j' è, ch' aj fa pa peña
A chite le soe masnà,
Basta ch' el partì i convèña
Per ciapèlo ala volà.

16

La pi part i pëus di ancòra,
Ch' a son tant acalorà,
Ch' a sciodrío ant un quart d' ora
Vint dosëñe d' ëuiv d' pondrà.

17

Tut col an, ch' el dëul a dura,
J' è dcö vis, ch' a l' è un gran goai,
Nen podèje fè soa figùra
Ne ai teàtri, ne sui bai.

18

Finch' insonma a torno avèje
Un autr öm l' han mai pì pas;
S' ai doveissa bin fiachèje
Bras, e schiña, e ronpie 'l nas.

19

Tramęntrè pęr soa avęrtènsa
Aj saría nen d' pì bon,
Ch' fesse tute dę pasiènsa
Una boña provisiòn.

IL FINE.

Questa XXV. *canzone, come pure la* I. II. VI. VII. VIII. IX. XI. XIII. XV. XVII. XVIII. XXI. XXII. e XXIV. *sono del Padre Ignazio Isler già Ministro Provinciale de' Canonici Regolari d' Italia, e celebre Poeta nel nostro dialetto.*

Per una certa cena.

CANZONE XXIV.

1

Bei corìn, doce pęrsòñe,
Ch' i v' amuse daspęrvoi,
E ch' i fe le franchmassòñe
An segrèt, e sensa noi;

2

Dime un pö cösa farève
Tut ęl dì sensa garsòn?
Sensa lor com mai podrève
Finì ben vöstre fonsiòn?

3

Sensa lor le cavalcàde
A v' faràn pa gnun piasì;
Sensa lor vöstre balàde,
A v' faràn antisichì.

4

A l' è vera, ch' i sghignasse,
E ch' i rie estremamènt;
Ma ala-fin pęr fè, ch' i fasse,
I v' sęcrì teribilmènt.

5

Contutlö voi i fe vęde,
Ch' i v' anmòche dij galàn;
Ansi veule fene cręde,
Ch' i v' na lave già le man.

6

Ma pęr divla 'n bon lingoàge,
Care dõne, i v' pentirè;
E döp tuti sti tapàge
Ala-fin i sospirrè.

7

Diàna, e tute soe conpàgne
A s' curàvo mach dij çan;
A batío le canpàgne
Daspęrlòr sensa galàn.

8

A portàvo dcö le braje
Pęr mantnì soa libęrtà;
Ma ala-fin a son cascàje,
Son vęnùe 'nnamorà.

9

J' avì bel fè le cative
Pęr inpègn ant cost afè
I provrì, ch' a s' pẽul nen vive
Sensa 'ntrigh, e sensa amè.

10

Sensa amòr tut a declĩna;
Sensa amòr tut a l' è brut;
Sensa amòr vöstra gran sĩna
A valía nen dautùt.

11

Veramènt cola partía
A l' ha fait un gran rumòr;
Ma a l' è staita mal sęrvía
Pęr mancànsa d' sęrvitòr.

12

Antęl rest tut abondàva
Lautamènt, com a m' han dit;
Pur a dío, ch' a s' trovàva
Gnun bocòn, ch' a y' deis aptìt.

13

Ma lassànd le drolaríe,
Care Döne, crędme mi;
Coste lande a van finíe,
Antęstève nen così.

14

Arcordève, ch' le fiòr fiñe
A l' han bſögn d' un gïardinè,
E ch' i se nen d' perpetuiñe
Pęr podeivne pëui spassè.

15

Örsù donque Döne bele,
Ch' i se faite pęr l' amòr,
Finí tute le querele,
E fè paſ con ję Sfojòr.

16

Cręde pura, s' i consòle,
Ch' i sarè dcö consolà;
Ma, s' i vëule stevne sole,
I sarę le pì burlà.

IL FINE.

Le Matrigne.

CANZONE XXVI.

1

Pövri fiastr, e pövre fiàstre,
Quanti goài con ste maràstre,
Ch' j' avì fin-dsovra dij sign!
Per mi an quant i' conpatisso
Vöstra sört, e j' aborisso
Coi umòr così malign.

2

A son quasi tute quante
Malgrasiòse, e stravagànte
Con ste fie, e con sti fieui;
Ai mainagio com a veulo,
Ai fan tuit i tört, ch' a peulo,
Sensa mai feje bon eui.

3

Finch' i fieui a son d' anaràje
Ai fan geme an mes dle tnàje,
E ben-soèns ai dan sö lard:
Ai na fan mai una bona;
Ai ciadèlo ala-carlòna
Com marmàja, e com bastàrd.

4

A procùro d' consërvèje
Bin lingèr per pa gravèje
Tröp le stömi dal mangè:
Van dasendje le costete
Pì d' arfùd, e pì gramete,
Basta mach, ch' ai teño an pè.

5

A s' na pio pöca cura,
E s' a n' fus, ch' a l' han paùra
D' incontrè d' mormorasiòn,
I m' figuro, ch' ai goàrdrío
Gnauch adös, e ch' ai lasrío
Con le tripe andè a-ràblòn.

6

A fan nen, chę sbramassèje,
E continuament mangeje,
Com' a s' dis, la carn adös;
L' è pęui lö, ch' antisichisso
Dla manèra, e ch' anmagrisso,
Ch' a l' han nen, ch' la pel, e j' ös.

7

A j' è motobìn d' maràstre,
Ch' i vędrì ręstè giaunàstre
Pęr la bile, e gran fumët,
Ch' a l' han contra sta fiolànsa
Pęr la minima mancànsa,
Ch' a sarà un pcìt erorët.

8

Prę sti fiastr, e prę ste fiàstre
L' è 'ncòr peg quand le maràstre
A l' han già d' fiolànsa lor:
Venta pro, ch' a penso d' feje,
Da volèje a nen volèje,
Le sęrvènte e i sęrvitòr.

9

Gara lor, s' ai dęsgustèisso
Marlęstìn, o ch' ai truchèisso
Antla ponta d' un cavèj.
A podrío ben-pro sgnesse
Dla manciña, e pęui butesse
A scapè su dij fornèj.

10

S'a son fieũi, ö fie grande,
Son pì grösse peũi le lande;
Le gabèle, e le questiòn;
Ma son cöſe gnanch da díje,
Ste marastre 'nviperíe
L' han tavöta 'ncòr raſòn.

11

La pì part a' l' han pr' uſànsa
Difamè costa fiolànsa,
Tant ch ai pörto via 'l töch;
Ögni pcita bagatela
A la san anplifichèla
Con le frange, e con i fiöch.

12

Ma 'l sö ſört a l' è contène
Ai sö pare, e dẹstachène
Gïu pẹr-drit, e pẹr-travërs.
A fan tuit jẹ sförs pẹr feje
Piè sui cörn, e screditèje
ö pẹr cost, ö pẹr col vërs.

13

Ö s' a peũlo nen possèje
Tan ch' a basta pẹr butèje
An dẹſgràsia dẹl marì,
A s' butràn a fè d' matèrie,
Ai diràn tante miſèrie,
Ch' ai faràn rẹstè slurdì.

14

Quand ai vẹdo a fè d' carẹsse,
A sgavrío fin le trẹsse,
E i cavëi dant ẹl cupìs.
Lö jẹ scauda 'n tal manèra,
Chẹ sculpì s' vẹd ant la cera,
E 'l bilìn, ch' j' inviperìs.

15

öh che lande, öh che gabèle,
Minca-pöch con ste fumèle,
öh che moro, e brut ojàs!
A son cöse da tiresse
Ję sgrognòn après, e fesse
Massacrè le spale, e i bras.

16

I gïugría mile piàstre,
Ch' a j' è nen tra sent maràstre
Uña, ö doe afessionà
A coi fieüi, e cole fíe,
Ch' a j' han nen lor parturíe;
Ma dij sö son carpionà.

17

S' a j' ocòr quaich malatía,
Ai cïadèlo mach-a-sía
Con un' atensiòn da can:
A vorío vęde duña
A portèje 'ntuna truña,
ö sotrèje l' indimàn.

18

Voi, ch' i veüle armariève,
Pövri vido, cöfa feve,
Quand j' avì gïà dle mafnà?
L' è un bagïàn chi s' anbaràssa,
E s' atàca con sta rassa
Tan malìgna, e 'ndiavolà.

IL FINE.

CANTATA

Catliña, son tre meis,
Ch' i sospìro per voi, e ch' i m' dispèro,
E i dovríe peui giumài avèime 'nteis!
I v' son senpre ai garët;
I v' coro senpre après com un cagnët.
Jelo mai una vöta,
Ch i vade al pos, ö 'n crōta,
Sensa vedme piantà com un pichët,
Senpre sul vöst passàge?
Sent vöte j' ai volsù feme coràge,
E dive: i se 'l me cheur:
Ma goardè che maleur,
Subit, ch' i vedo vöstra bela cera,
I resto sensa vos,
Inmöbil com un such, freid com na pera.
Ah ch' i n' veui pì d' cost pañ;
I son stait tröp bagïàn
De sufrì finadès tanti tormènt,
Sensa mai dive nent.
Una vöta per tute,
Venta ch' i m' sgavassa, e ch' i v' la día:
Mi v' amo; i sè 'l me cheur, la gïöja mia.

Goardè s' j' eu nen dl' amòr;
Goardème 'ntel mostàs
Com i canbio d' colòr,
Sì veule mach doi pas
Andè lontàn da mi.
De dì j' eu nen d' arpös;
La neuit i deurmo nen;
Dnans ch' i v' voleissa ben
J' era pa-nen così.

Ma voi ręsponde nen;
Voi i m' vire la schiña.
Ah Catliña, Catliña!
I sai pro, ch' voi lume n' autr sfojòr;
I sai, i sai, chę Stèvo a v' fa l' amòr;
E ch' voi i vëule bin;
L' autra seira v' hai vista a fèje ocin,
E scotè soe rasòn,
E sarève la man da nascondòn.
öh Töni dęsgrassià!
öh Catliña crudèl, vëule ch' i mëuira!
I sarì prëst contènta, i murirëu.
Pöca strà 'm rësta a fè;
L' amòr m' ha fait dventè,
Così fiàp, e distrùt, maire, e sutìl,
Ch' la mia vita ten mach pì pęr un fil.
Volì godvla con Stèvo;
I v' la godrì pa un pès.
A l' è ch' un meis, e mès,
Ch' a l' ha gabà Madlèña;
Goardè, s' ai farà peña
Dę gabève dcö voi; ah försi alòra,
Försi i vędrè, ch' i m' avi fame tört!
I sęrcrè Töni, e Töni sarà mört.
Sì, Catliña, i murirëu;
Ma i vëui nen, chę Stevo a ría;
Ma i vëui nen, ch' ęl mond a día,
Ch' a sia Stevo, ch' m' ha massà.
Dnans ch' i mëujra i m' vendicrëu;
Ai passrà förs nen dimàn,
Ch' i m' rancrëu pröpri d' mia man
Chëur, polmòn, e fricassà.

Contro Amore.

SONETTO.

Sent, Amòr scontradòn, l'è tenp d' finìla;
Rendme 'l me chëur; tornme la mia rasòn;
Ronp sta cadèña; sëurtme d' an pçrsòn;
A l'è tröp strèita; i pëus pi nen sufrìla.
A tant'aitri, e t' ij pëus contèje a mila,
I' t' as mçscïà l'amër con i bonbòn;
E pçr mi solamènt, pest al minçïòn,
çl pi neír d' tö velèn vëus, ch' a s'dçstìla!
I t' protège un gascòn, ch' l' ha, chç d' babía.
Un çhëur faus, e lingèr l'è bin tratà;
Con l' incostànt i t' use d' cortesía.
E un povçr diau, ch' a t' sërv con fedeltà,
A n' prëuva, ch' tö rigòr, toa tiranía?
Ah! s'vëd bin, ch'i t'ses börgno, e t'ses masnà.

Di N. N.

Chiusa all' Opera.

STANZE

I

A m' par adès d' sentì quaich forestè
Critich, ch' a m' día: parlè dij fondamènt
Dle lingoe l' è pa nen el tö mestè,
I t' as inpiegà mal i tö moment;
Ch' el tö liber an canbi d' fe d' eclat,
L' avrà nen pöche critiche sul pat.

II

Perchè t' astu volsù, Medich, andè
Scrive d' regole, ch' gnun a l' ha mai scrit;
S' i t' fusse nen lassa tröp comandè
Dal tö selo, t' n' avríe magiòr profit,
L' era mei a Galèn nen de le scart,
E lassè toa Gramatica da part.

III

Tant sudòr t' ha costà per fè giughè
'L servel, e t' as formà 'n bel alfabet;
Nörma per declinè, per congiughè
An Piemonteis, lo dio franch e net,
T' as trovà 'l meud per leslo, e scrivlo ben;
Meud ben facil, e ciair, i na conven.

IV

Ma mi t' lo pëus bin-bìn assicurè,
Ch' i t' lo portraſ giamài al finimènt;
Tanti, ch' a l' han volsù dcö prinsipiè
L' istès travài, con tut ęl sö talènt,
Deſìste l' han dovù, pęrchè l' han vist,
Çh' a podío nen finì un travài sì trist.

V

Coste raſòn mę smío ben bagïàñe,
E coi, ch' le fan, a l' han ben pöch sęrvèl:
Molti vëulo parlè, ma cöſa sañę?
Molti san nen cöſa sia brut, ö bel.
I patriöt, ch' antèndo la raſòn,
Sai, ch'a m'diràn, ch' j'ëu fait quaicöſa d' bon.

VI

Medich mi son, l' è vera, d' professiòn,
E segoàce d' Ipöcrate, e d' Galèn;
E s' i m' son ben espöst a dę d' lessiòn
Dęl nöst parlè, lo-lì n' inpörta nen,
Al bot dęl me dissëgn i son vęnù,
E a mia bel art j' hai dcö senpre ątendù.

VII

Ah ch' a l' è conbatù col triviàl test *,
E s' a l' aveisso let un Fiorentìn,
Ch' a prëuva, ch' a s' pëul dè benissim sest
A pro d' cöſe, e portèle ala soa fin,
I son sicùr, ch' l' avrío canbià d' pensè,
E l' avrío pì nen vëuja d' critichè.

* *Pluribus intentus minor est ad singula sensus.*

VIII

Le regole ossërvànd, ch' i m' son studià
De scrive d' un parle così grassiòs:
Gnun dij me Patriöt a des lodrà.
A m' rend costa speransa tant giojòs,
Ch' s' ant mia vita n' aveis fait autęr bin
Giamài i mę stimría pövr, e meschìn.

IX

L' è bin vera, ö letòr, ch' a m' ha costà
Prę scrive d' cost sogèt nen pöch sudòr:
Ma a fè tanta fatìga m' ha animà
L' amòr dla Patria, ch' a l' è un gran amòr.
Ch' a dío pur lö, ch' a vëulo i barbagian,
J' hai senpre visità i malavi, e i san.

X

Aceté finalmèt, voi diletànt
Dęl nöst lingoàge, ch' i sai ben, ch'a v' piàs,
Acete me bon chëur, s' j' hai nen fàit tant,
Com j' avría dovù, son praütr persuas,
Ch' un dì a s' podrà fè sensa dl' Italian,
E dęl Franseis, i v' parlo nen an van.

IL FINE.

Ai Piemontesi.

SONETTO

Sor Pipin a l'è 'l prim, ch'a fa stanpè
Na Gramatica esprès pr' el Piemonteis.
Coi, ch'a san nen, a diràn ch'a s'fa 'nt' un meis;
Bsögna butesse a l'öpera, e provè.

Le Nassiòn colte a scrivo 'l sö parlè,
(Làsso j'aitre) goardòma i Portugheis:
La Svessia scriv: a scrivo j'Olandeis.
Tanti scrivo; e noi nen! chi sa perchè?

Nöstr onòr l'è d'scrive, e ben corèt:
A l'è per lö, ch'a l'ha fait na fatiga
Da murì: l'è nen mört; ma l'è vnù vej.

Chiël crëd nen, ch'sö travàj a sia perfèt:
Toca ai spìrit robùst, e d'prima riga
A fè d'ciadëuvre: e sa le fan; tant mèi.

Di N. N.

Principio dell' Arte Poetica d' Orazio.

Humano capiti cervicem pictor equinam
Jungere si velit, et varias inducere plumas,
Undique collatis membris, ut turpiter atrum
Desinat in piscem mulier formosa superne,
Spectatum admissi risum teneatis amici?
Credite, ... isti tabulæ fore librum.

NOTA

Si mette la traduzione letterale di questi pochi versi d' Orazio (con alcuni pochi di parafrasi in fine) per far vedere, che qualunque serio Poema latino si può tradurre anche letteralmente nella nostra lingua.

Traduzione.

S' na testa umaña un pitòr mai volèisa
Dipinse con la cöma d' un cavàl,
E d' piume motobìn a j' agionsèisa,
Con diversi aitri menbęr d' animàl;
Dę sört, chę comensà costa pitùra
Pr' ęl mostàs d' una fomna 'ncòra bela
Part cavàl, part osèl, la creatùra
An pès peui a vęnèisa a terminèla;
Ma bin ch' un tal pitòr fus vöstr amis
Elo contutlo-lì, chę tnì v' podríe
D' fichèje na risada sui barbìs
Con dije: pęrchè fè ste gofaríè?
Epùra so-sì ariva 'ncòra soèns,
Seira, e matìn, e dì d' lavòr, e d' festa:
Tanti conpòño sensa badè al sens;
Peui stanpo d'cöse, ch' l'han ni coa, ni testa.

Del C. G. A. B.

Εἰς Ὀλοφέρνην καραθομηθέντα

ἘΠΙΓΡΑΜΜΑ.

Νῦν ὦ, νῦν θάρσευς δέομαι, μένεός τε μεγάλυ,
 Νῦν ἐπικυρίας συ μὲν, ἄριςε Πάτερ.
Ὥς Ἰούδιθ ὑφαιμενέως, καὶ ὄμματ' ἐς ἄνω,
 Καὶ λαμπρὸν ξίφος ἐν χερσὶν ἐχοῦσαν ἔφη.
Εἶτ' ἐς Ὀλοφέρνην ὕπνῳ τ' οἴνῳ τε ταφέντα
 Ἐμβάλλει δεινὴ ὦπα, φάος τε μάλα.
Καὶ σκαίαν πλεκθῆσα κόμαις, δεξίᾳ, ἐπῆξε
 Τὸ ξίφος ἰσχύρος κ' αὐλενά σοι τέθμε.
Ἀλλὰ αὐτοῖς κόρμοις μέλαν αἷμ', οἶνον συν ἐχῖνε;
 Καὶ πᾶσαν μιχθὲν ῥεῖθρον ἔδευσε κλίναν.
Ἐκκοφθὲν δὲ κάρη, φοβερῶς τε τὰ ὄμματ' ἀνοικτόν,
 Παιδίσκῃ περίδῳ τριξὶ λαβοῦσαν ἔη.
Πάντα γε τῇ θαυμαζομενῃ πατρὶ τάξα ἐᾶτε.
 Τῷ δὲ Θεῷ νίκης τὴν χάριν ἔχεν ἅμα.

Traduzione.

Per la dicollazione d' Oloferne.

Adès, Gran Dio, adès de försa, e d' agiüt
J' ëu nen mach bsögn, ma bin necesità;
Piàn, e sot vos, e j' öc al Cel virà
Disía Giudìta an chiël confidànd tut,
Quand dl' istès Oloferne piand la spà,
Che d' diamànt carigà lussa pertùt,
Mentre chiël acogïà 'nbriàch com tut
Antel sögn, e antel vin era sotrà,
Ardía s' avànsa con pugnët robùst
Pr' i cavèj d' una man lo ciapa apèna,
Ch' töst dl' autra un colp tra cap e cöl ai mena
Ch' ai destàca la testa da sö bust.
De sang, e vin un gran torrènt a smena
Sto bust scopà così, ma chila lesta
Ant el faudàl dla sërva cola testa
Anvlupa, e i la consegna sensa pena.
A Betùlia s' na torna, e a cola gent
Ansiòsa d' savèi prest el fin del sö viàgi
Ai raconta sö cas, e sö coràgi,
E ansèm s' ringràsia Dio publicamènt.

Del C. G. A. B.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΙΑΤΡΟΝ
ΠΙΠΙΝΟΝ
ΑΥΤΟΥΡΓΟΝ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ
ΤΩΝ ΠΕΔΕΜΟΝΤΑΝΩΝ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ.

ΤΗΣ ἀρετῆς κακὸν ἐγγὺς ἰδὲ φθόνος αἰὲν ὑφέρπει
Σύμμετρον ἐς ταύτῃ μῆκος ἐλαυνόμενος.
Οὕνεκεν ἀφραδίης, καὶ ἀιδρείῃσι νόοιο
ΠΙΠΙΝΕ σοῦ ψέγον σφέδρ' ἄριστε πόνον:
Ἀλλ' οὔ τοι μάλα δηρὸν ἔσω χήθει οἴω
Ἐνστροφαλιζομένη κεῖσ' ὅθεν ἐξέθορεν.
Ἀλλὰ σοὶ ἔπυθεν κλέος ἄσβεστον, σφισὶ δ' αἶσχος
Νῦν τε καὶ ὀψιγόνων εἰς γλώσσαν ἴθεσαν.

Ι. Β. Ο.
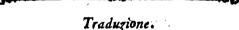
Traduzione.
Al sig. Medico Pipino
Autore della Gramatica Piemontese

EPIGRAMMA

L'invidia a l'è un grös mal, e senpre vsiña
Vëul ficognèse a la virtù, e procurè
S' mai d' acostèse a söa grandëssa 'ndviña:
Për-lö motbìn adès s' buto a pensè,
ö bon Pipìn, ch' a sia na gran fatìga
La vöstra inutìl d' pianta, e da biasmè;
Ma coma 'nvan d' andjèe 'nsèm s' antrìga,
E la malìgna part tuta scornà,
Pieña d' orròr a detestè söa briga;
Così vöst nöm sarà pëui sublimà,
E lor pres ai pàre, ai nvod, ai fiëui
Saràn etërnamënt disonorà.

Di G. B. O.

NOTA

La traduzione di questo Epigramma, e del posto a pag. 181 dimostra la capacità della nostra lingua.

All' Autore della Gramatica Piemontese.

SONETTO

*Questa Donna gentil * ch' or esce fuora*
Bella così, che potria far comparsa
D' ogn' altra al par, e ricca vassi e sparsa
Di vezzi, e grazie tai, che m' innamora
Questa ai concetti adatti ha suoni ancora,
Quai l' Ebreo forse, e 'l Greco, e non è scarsa
Di qual sia voce un tempo in Roma apparsa,
O che l' Italia, e Francia insieme onora.
Questa di cento alteri ingegni, e cento
Interprete nascosta or nell' esterno
Desia mostrarsi, e sì parlar la sento.
Prendi, o Pipin, di me cura, e governo
Ed io farò, nè andran mie voci al vento,
Farò, che viva il tuo gran nome eterno.

Di G. B. O.

* La lingua Piemontese.

Traduzione dell' antecedente.

SONETTO

Costa döna gentìl, ch' adès seurt fòra
Tan bela, ch' a podría bin fè conpàrsa
Al par d'ögn autra, e ch' a l'è rica e sparsa
D' dosseur, e d' grasie tai, ch' a m' innamòra.
Costa i pensè con d' son a spiègà 'ncòra
Bin adatà, e l'è peui gnanca scarsa
D' ögni vos tra j' Ebràich, e i Grech apàrsa,
ö ch' Roma, Itàlia, e Fransa 'nsèm onòra.
Costa d' sent teste spiritòse, e sent
Intèrprete strçmà, ora 'ntl' estërn
Sansia d' mostrèse, e 'nsì parlè la sent;
Pia pur, Pipìn, d' mi cura, e pront govërn,
E mi fareu (ne 'l fià n' andrà già al vent)
E mi fareu, ch' tö nöm a viva etërn.

Dello stesso

Sonetti sacrò-morali.

SONETTO

I.

Quand i goàrdo 'l cel serèn
Döp ch' el sol a l' è andàit via,
E la luña an conpagnía
D' tante steile adàsi a ven;
Tra mi i dío: öh che gran ben
Venta mai, ch' la-dsòr ai sia,
Dova stan GESU', e MARIA,
S' tut nöst Cel, ch' a lus, l' è un nen!
S' costa a l' è del Paradìs
Mach la feudra, e a l' è tan bela;
Cös saràlo mai l' andrìt?
E la Fede alòra a m' dìs:
Cola glöria goadagnèla
Peulo mach coi, ch' vivo aflìt.

Del Cav. Gio. Domenico De-Gregorii de Marcorengh

SONETTO

II.

Ahi mi pövr öm, ch' a son gïumài passà
Sinquant-un an del me pelegrinàgi;
E j' eü paùra, ch' a sia già arivà
L' ora terrìbil del me gran passàgi!
Me bon Gesú! mi i v' prego, avèi pietà
D' mi, ch' finadès j' eü fait un catìv viàgi;
Voi tornème a butè sla bona strà;
Voi deme 'l temp, e 'nsèm deme 'l coràgi,
Perch' i v' peüssa una völta seguitè
Portànd sule mie spale cola crof,
Ch' j' avì dame al prinsìpi da portè.
Arcordève, ch' i se 'l me Redentòr,
E degnève d' goardè con eui pietòf
Un ch' a spera ant nen autr, ch' ant vöstr amòr.

Del medesimo

SONETTO

III.

S'i m' buto a fè 'l confrònt tra voi e mi
 öh quanta diferènsa i treuvo mai,
 Me bon Gesu'! voi tra le pene, e i goài,
 E mi tramèſ ai cömod, e i piaſì.
Voi innossènt da Giuda i se tradì,
 E com un assassìn i tire i bai
 Sul patìbol dla croſ döp tanti mai,
 Ch' la rabia dij Giudè v' hà fait patì:
Epùr un momènt dnans dla vöstra mört
 I preghe 'l Padre për coi gran birbànt,
 E i veule, ch' ai përdòña, e i fassa sant.
E mi s' a j' è quaicùn, ch' a m' fassa un tört,
 E mi, ch' i' son col pecatòr, ch' i' son,
 I m' anràbio, e i' na veui sodisfasiòn.

Dello stesso.

In lode della città di Cuneo.

SONETTO

CONI l' è na Sità, ch' fin, ch' j' avrëu fià,
A savrà mai surtìme dant la ment;
M' arcördo dj' ani, ch' j' ëu passàje drent
An pas, an alegręssa, an sanità.
L' è na Sità, ch' a l' è ben pieña d' gent
Dę dotriña, d' valòr, d' capacità;
E dova 'l publich a l' è regolà
D' una manèra nöbil, e prudènt.
Saría un gran tört ęl me, s' j' avèis dit nen
D' un paìs arnomà tant ant la störia,
D' un paìs, ch' i m' protesto, ch' i' vëui ben.
Pęr tal motìv j' ëu nen volsù manchè
Dę deje cost pcìt sëgn dla mia memöria,
Ch' a l è tut lö pr' adès, ch' i pëussa dè.

M.M.B.

FINE DELLE POESIE.

ALFABETO PIEMONTESE

Figura.	*Nome.*	*Valore, ossia Suono.*	*Esempj delle lettere.*
a			
b			
c			
d			
ȩ	*muta, ossia recisa.*	*Vale una mezza* e *chiusa.*	Prinsipȩssa, Mȩssa, Contȩssa, Badȩssa, barȩta, camisȩta, vȩrda, etc.
e	*chiusa.*	*Vale la* e *chiusa degli Italiani.*	Re, fedèl, sincèr, tenp, serèn, etc.
ë	*aperta.*	*Vale la* e *aperta de' medesimi Italiani.*	Superga, Valpërga, sofiët, blët, etc.
ēu	*dittongo improprio.*	*Vale il dittongo Franzese* eu.	Bēu, fēu, blēu, farēu, dirēu, vēule, pēule, ec. ēui, ēuli, etc.
f			
g			
h			
ï	*sdrucciola.*	*Appena si fa sentire nella pronunzia.*	Cïarlatàn, cïacïaròn, bagïan, Gïaco, gïovo, gïusmìn, etc.

Figura.	*Nome.*	*Valore, ossia Suono.*	*Esempj delle lettere.*
i			
j			
l			
m			
ñ	*Torinese.*	*Vale la* ט *ain degli Ebrei, ossia una* n, *la quale in gran parte si perde in bocca nel pronunziarla.*	Padroña, padroñe, Catliña, duña, smaña, porslaña, Coñi, cuñi, etc.
n			
o	*chiusa.*	*Vale la* o *chiusa degli Italiani.*	Sol, onbra, boca, roca (*strumento da filare*) tos, tor (*torre*) por (*paura*) Dio bon, son, odòn, savòr, etc.
ö	*aperta.*	*Vale la* o *aperta de' medesimi Italiani.*	öm, östia, röca (*rupe*) tör (*toro*) pör (*porro*) ör, vöstr, etc.
p			
q			
r			
ſ	*dolce volgarmente detta* ſ *lunga.*	*Si fa sentire con poco sibilo, ed in pronunziandola si protrae alquanto più il suono, che nella* s *aspra.*	Baſ (*bacio*) baſin, paſ (*pace*) vaſ (*vaso*) naſ (*naso*) naſòn, buſia, etc.

Figura.	*Nome.*	*Valore, ossia Suono.*	*Esempj delle lettere*
s	*aspra volgarmente detta s corta.*	*Si fa sentire con molto sibilo, e si pronunzia alquanto più presto della ſ dolce.*	Sansòn, Sensàl, bas (*strumento musicale* *) pas (*passo*) nas (*nasce*), etc.
t			
u	*Lombarda, o Franzese.*	*Vale la* u *de' Lombardi, e de' Franzesi.*	Luña, lum, tut, brut, mut, pur, butìr, etc.
v			
z			

Le lettere, o sieno caratteri detratti dall' alfabeto Italiano sono quattro, cioè la k, *la* x, *la* y, *e la* &; *gli aggiunti sono sei*, ç, ė, ëu, ï, ñ, ö, *delle quali due sono vocali, cioè la* ė, *e la* ö, *due semivocali, cioè la* ç, *e la* ï, *altra dittongo, come la* ëu; *ed una consonante, come la* ñ.

Tutte le lettere, a le quali non è apposta alcuna nota, ossia spiegazione, ritengono il medesimo suono, che loro vien dato dagli Italiani.

---

* *Bas* pure con *s* aspra significa il contrario d' alto.

ERRORI, E MANCANZE

OCCORSE NELLA STAMPA.

pag. 1. st. 1. v. 1. Oh *leg.* ö.
pag. 2. st. 5. v. 5. E a s' na *leg.* S' na.
pag. 7. v. 5. sfeudra *leg.* buta.
pag. 12. v. 5. per l' aut *leg.* pr' un aut.
pag. 13. v. 11. Parnàs *leg.* Parnàſ.
pag. 15. v. 8. *aveggio* leg. *avveggio*.
pag. 16. lin. 1. *All' Autore della Gramatica Piemontese* leg. *Per la nuova Gramatica Piemonteſe*.
pag. 22. v. ult. An causa *leg.* An cauſa.
pag. 26. v. 4. Desviè *leg.* dęſviè.
v. 10. ſacrista *leg.* sacrista.
v. ult. ſur. *leg.* sur.
pag. 27. lin. 4. *dall' una all' altra* leg. *dall' una nell' altra*.
pag. 30. v. 5. convaleſcenta *leg.* convalessènta.
pag. 32. v. 1. ſavèj *leg.* savèj.
pag. 36. v. 28. diaſche *leg.* diaschne.
v. 47. piasrío *leg* piaſrío.
pag. 37. v. 74. ręſpondo *leg.* ręspondo.
pag. 40. v. 4. verſ *leg.* vèrs.
pag. 42. v. 64. maſche, mascòn *leg.* masche, mascòn.
pag. 44. v. 141. rapresenta *leg.* rapreſenta.
v. 152. A pröpösit *leg.* A-pröpöſit.
pag. 46. v. 204. acòbïo *leg.* acòbio.
v. 238. diable figùra *leg.* diable d' figùra.

O

pag. 48. v. 276. Boñe-done *leg.* Boñe-döne.
v. 300. crepuſcol *leg.* crepùscol.
ibid. comenſo *leg.* comènso.
v. 305. senſa *leg.* sensa.
pag. 49. Balbis *leg.* Poesíe.
v. 319. senſa perſ *leg.* sensa pèrs.
v. 320. senſa *leg.* sensa.
ibid. verſ *leg.* vèrs.
pag. 55. st. 11. v. 8. fiè *leg.* ſie.
ibid. v. 3. ch' san *leg.* ch' a san.
pag. 56. st. 18. v. 2. A j avría *leg.* J' avría.
pag. 57. st. 2. v. 4. com n' tupin *leg.* com d' tupìn.
st. 3. v. 4. done *leg.* döne.
ibid. v. 5. smío nen d' patiòn *leg.* smío d' pavòn.
pag. 58. st. 4. v. 2. baï *leg.* bai.
pag. 59. st. 11. v. 3. ch' a fan *leg.* ch' a dío.
pag. 60. st. 13. v. 4. smeũve *leg.* ſmeũve.
pag. 64. st. 8. v. 5. E nen dę *leg.* Nen dę.
st. 11. v. 7. Sa son *leg.* s' a son.
pag. 65. st. 13. Coſa volive *leg.* Cöſa volìve.
pag. 65. st. 14. v. 7. smoño mi *leg.* smoño sì.
pag. 67. st. 4. v. 1. J' heũ *leg.* j' ẽu.
pag. 70. st. 3. v. 5. O caſuài *leg.* ö caſuài.
pag. 71. st. 8. v. 1. o quaich *leg* ö quaich.
pag. 73. st. 12. v. 9. Lo fas *leg.* La fas.
st. 13. v. 2. vist e prist *leg.* vist e priſ.
pag. 74. st. 15. v. 8. E lo li *leg.* Lolì.
pag. 76. st. 2. v. 4. teſtamènt *leg.* testamènt.
pag. 85. st. 11. v. 7. scumoira *leg.* scumöjra.

pag. 88. st. 1. v. 8. ardrif *leg.* ardrìs.
st. 3. 2. 6. o con la man *leg.* ö con la man.
pag. 92. st. 16. v. 5. o tre *leg.* ö tre.
st. 17. v. 7. o set *leg.* ö set.
pag. 98. st. 4. v. 7. Bei anformagïà *leg.* bei e 'nformagïà.
7. v. 3. E la rol *leg.* son le rol.
pag. 99. st. 9. v. 6. dlong *leg.* dlongh.
pag. 101. st. 1. v. 4. gïugh *leg.* gïeugh.
st. 3. v. 3. Dle pi *leg.* Le pì.
pag. 102. st. 8. v. 3. prefent *leg.* prefent.
pag. 104. st. 15. v. 3. ronpïe *leg.* ronpie.
v. 6. slongheje *leg.* flonghèje.
pag. 110. st. 4. v. 5. Con col dij parent *leg.* Con col dïj tö parènt.
pag. 116. st. 12. v. 6. ch' j' acordroma *leg* ch' i s' acordròma.
pag. 117. st. 4. v. 1. dagïach s'è tant *leg.* dagïà ch' se tant.
pag. 118. st. 9. v. 3. Donifie *leg.* Totìfie.
st. 11. v. 1. stè *leg.* ste.
st. 6. v. 4. A son *leg.* E son.
pag. 120. st. 9. v. 4. fesse *leg.* feje.
pag. 122. st. 3. v. 2. heu *leg.* eu.
v. 6. costì *leg.* costi.
pag. 123. st. 7. v. 3. Cofa *leg.* Cöfa.
pag. 124. st. 12. v. 6. tò *leg.* tö.
pag. 126. st. 20. v. 3. cöfa, e va *leg.* cöfa, va
pag. 130. st. 23. v. 4. fan 'l marcà *leg.* fa 'l marcà.
pag. 131. st. 29. v. 3. devertìve *leg.* divërtìve.
pag. 132. st. 1. v. 1. grangía *leg.* granghía.
pag. 134. st. 10. v. 4. A l' han *leg.* A l' ha.
st. 12. v. 1. vöïte *leg.* vöte.

pag.	st.	v.	
pag. 136.	st. 10.	v. 6.	foi *leg.* föi.
pag. 141.	st. 9.	v. 4.	dęspensierà *leg.* spensierà.
	st. 11.	v. 1.	cotęſía *leg.* cortęſía.
pag. 144.	st. 12.	v. 5.	Coſelo *leg.* Cöſ' elo.
pag. 145	st. 25.	v. 8.	dlor *leg.* d' lor.
pag. 148.	st. 5.	v. 7.	aspetè *leg.* aspętè.
pag. 149.	st. 8.	v. 3.	Mi sëu nen *leg.* Pęr mi sëu nen.
pag. 153.	st. 8.	v. 4.	o quaich *leg.* ö quaich.
pag. 154.	st. 16.	v. 1.	o chi *leg.* ö chi.
pag. 155.	st. 4.	v. 2.	l' aut *leg.* l' autr.
pag. 157.	st. 17.	v. 3.	gïarï *leg.* gïari.
	st. 18.	v. 1.	T' haſ *leg.* T' aſ.
pag. 158.	st. 25.	v. 2.	dodes *leg.* dodeſ.
pag. 160.	st. 1.	v. 2.	coſì *leg.* così.
	st. 3.	v. 2.	fora d' ſervèl *leg.* föra d' sęrvèl.
pag. 164.			Canzone XXIV. *leg.* Canzone XXV.
	st. 3.	v. 2.	pa *leg.* pì.
		ibid.	Si metta la seguente nota. *Queste signore erano al pari di qualunque uomo destre e coraggiose nel maneggiare un cavallo.*
	st. 5.	v. 1.	voi i fè vęde *leg.* vëule fè vęde.
pag. 166.	st. 16.	v. 2.	dcö consolà *leg.* pì consolà.
pag. 167.			Canzone XXVI *leg.* Canzone XXVII.
	st. 4.	v. 2.	gravèje *leg.* agravèje.
pag. 169.	st. 14.	v. 2.	A sgavrío *leg.* A s' gavrío.
		v. 6.	e 'l bilìn *leg.* ęl bilìn.

pag. 171. v. 2. dispero *leg.* dispèro.
v. 23. nen dl' amòr *leg.* nen d' amòr.

pag. 172. v. 16. Ch' la mia vita ten mach pì per un fil *leg.* Che la mia vita ten mach pì pr' un fil.
v. 23. avi *leg.* avì.
v. 24. sercre *leg.* sercrirè.
v. 31. Ch' i m' rancreù *leg* Ch' i ranchreù.

pag. 183. v. 7. andjèe *leg.* andèje

AVVERTIMENTI.

I. Gli errori, e mancanze di minor conto, e che sfuggirono dall' occhio, si rimettono all' intelligenza, e al giudizio di chi legge.

II. In alcuni esemplari dell' indice sono sfuggiti due errori, di cui me n' accorsi, mentre si stava stampando, e perciò in quelli pag. IX lin. 17. in vece di *All' Autore della Gramatica Piemontese* leg. *Per la nuova Gramatica Piemontese*, ed alla pag. XII. lin. 13. in vece di *All' Autore della Gramatica Piemontese* leg. *Ai Piemontesi*.

III. Per mancanza di ö majuscole segnate con due punti in varj luoghi tanto di questo tomo, che di quello della Gramatica, e Vocabolario, si sono messe senza segno, od in loro luogo minuscole. Per lo stesso motivo si sono poste *e mute*, ed *ſ lunghe* minuscole, là dove porsi doveano majuscole.

IV. pag. 3. lin. 14. della Gramatica *tre* leg. *quattro*, come pure pag. 7. lin. 14. del programma.

V. Attesa la poca analogía, che hanno col nostro parlare le voci poste per Piemontesi da Michele Vopisco nel suo Vocabolario (come si può vedere dal saggio inserto a pag. 144. della Gramatica) mi sembra che non abbia esattamente eseguito quanto dice nella prefazione: *ego* (così si esprime pag. 8) *Subalpina in Subalpinis oris vocabula cum latinitate copulavi*; tuttavia (siccome potrebbe essere, che da noi così appunto si parlasse nel tempo, in cui si stampò, o che siasi data dall' Autore una desinenza italiana alle nostre voci) voglio lasciarne a' più saggi, ed eruditi di me il giudicio.

Imprimatur.

Fr. Vinc. Maria Carras Vic. Gen.
S. Officii Taurini.

Eandi AA. LL. P.

V. Si stampi. Garretti di Ferrere
per la gran Cancellería.

fìēn!

hõm

pàre